

Jiří J. K. Nebeský
Hranická scéna 90. let
Recenze & glosy 1993–1999

Tichý typ

Jiří J. K. Nebeský **HRANICKÁ SCÉNA 90. LET**
Recenze & glosy 1993–1999

Hranická scéna 90. let
Recenze & glosy 1993–1999

text & typo: Jiří J. K. Nebeský
jazyková korektura: Zuzana Jurková
Hranice, leden 2005
náklad: 222 výtisků
tisk: PBtisk, s.r.o.

nakladatelství Tichý typ
Hviezdoslavova 18
CZ – 753 01 Hranice
www.sweb.cz/tichy-typ
tichy-typ@seznam.cz

*Vydání knížky podpořilo Město Hranice
částkou 20 tisíc Kč.*

Fotografie na obálce:

Discotheque Telehanuš

Jiří Nezhyba, Petr Marek, Eva Ličmanová

Foto: Roman Kubíček, 11. října 1996 (Hudební klub)

Fotografie na frontispisu:

Autor knížky

Foto: Hynek Polák, 1994

ISBN 80-239-4259-X

věnování

MARKÉTE PAVLIŠTÍKOVÉ-VYSTRČILOVÉ

– kamarádce,
s níž jsem se seznámil, až když
jsem o hranické kultuře přestával psát,
a která – narozdíl od mnoha dalších blízkých –
z Hranic zatím neodešla
do Prahy nebo do Brna...

16. srpna 2004

Obal magnetofonové kazety »Sarcastic« skupiny Agónie (1994).

ATMOSFÉRA

V 90. letech 20. století jsem jako novinový přispěvatel Přehledu, Hranických novin a Hranického týdne psal o hranické kulturní scéně. Tehdy se mi zdálo, že hranická (autorská) kultura zažívá svou hvězdnou hodinu. A dnes si myslím ještě víc, že tehdy šlo o něco mimořádného.

Z tehdejšího kvasiva toho dneska mnoho nezbývá, takže spíš než průvodce živým organizmem je tato knížka vzpomínkou na „staré zlaté časy“.

Bylo by mnohem krásnější připravit výbor z celé tehdejší kulturní publicistiky, na níž se podíleli Marek Dvořáček, Roman Helcl, Petr Marek, Martin Pjentak, Lenka Slezáková-Kratochvílová, Radek Svoboda, Filip Sýkora, Petr Vystrčil a řada dalších. Jenže do té práce se mi už nechtělo, takže zůstává jen selfvýbor. Každopádně je tu ještě velký prostor textů pro nějakého jiného snaživce.

Můj pohled byl a je samozřejmě zkreslený vlastním vkusem, dále umístěním v celé struktuře a také osobním podílem na mnoha tehdejších akcích. Mnohé poznámky, že to a to tu chybí, že něco je podceněno, něco přeceněno, budou tedy oprávněné, ale napravit se dají jen prací někoho jiného.

Jedná se o výbor, stranou zůstaly nejenom drobnější či opakující texty, ale až na výjimky také celá řada mystifikací a seberecenzí. Na druhou stranu ovšem nebylo možné tyto články úplně vypustit, protože aktivity Unarclubu (i mystifikace) tvořily hranickou scénu rozhodně dost a bylo by zkreslující je pominout jen proto, že jsem se na nich autorsky podílel. Většina textů o projektech Unarclubu má ovšem opět mystifikující – „drtivě glorifikující“ či „drtivě ironizující“ – charakter, což je moment, který mám k smrti rád.

Kromě tohoto záměrného humoru je (pro mě) ovšem moje kulturní publicistika plná i bezděčné trapnosti, kterou jsem schopen nahlédnout až nyní – vlastně deset let poté: mnohá nekompromisní tvrzení se mi relativizovala, mnohá ironie mi přijde zbytečná, mnohé postřehy přišli povrchní.

Ještě jednu poznámku, tentokrát neskromnou – takovou, kterou by měl napsat chválivý recenzent souboru :-)) – má-li mé snažení v kulturní publicistice nějaký vědomý jednotící prvek, pak je v tom, že o místní kultuře *stojí zato psát*. A ne jen zprávičky, ale kritiky, recenze i reportáže¹. Když jsem napsal v březnu 1993 článek »Doba nových

názvů«, byla to pro mě osobně „nadšenecká zkušenost“ – možnost věnovat tolik prostoru autorské hudební akci. Ne jen napsat, že se něco odehrálo, ale zachytit detaily a vložit vlastní (byť třeba blbý) názor. V následujících letech se díky řadě dalších osobností podařilo tento prostor pro reflexi hranické scény zvětšit mnohem víc, na konci devadesátých let se ovšem jeden recenzent po druhém odmlčel².

No a tato knížka je logickým vyústěním tohoto *má to cenu*. Stejně jako nesmyslně „luxusně“ a na „místní poměry nepatřičně“ působily první „skutečné“ články o hranické scéně či první hranická ego-rubrika³, bude jistě nenáležitě působit i výbor z těchto článků. Vždyť někomu připadá nevhodné vůbec publikovat nějaké „čistě osobní“ názory...

TŘI POZNÁMKY:

1 Při uvažování nad „zlatou érou“ hranické (nejen kulturní) publicistiky jsem si vybavil jeden příznačný moment, který souvisí se sympatickou snahou „vychovávat diváka“ – pocit mladých přispěvatelů-intelektuálů, že v regionálním tisku lze reálně objevovat a dočkat se odezvy. Jakmile si tihle mladí uvědomili, že místní noviny nejsou funkční platformou pro kunsthistorii, literární či filmovou vědu, logicky začínají psát pro odborné časopisy – jejich místo měla nahradit další generace vysokoškoláků, jenže k tomu v Hranicích nedošlo. Ta snaha upřímně „osvětizovat“ je pro mě z dnešního pohledu až dojemná – Petr Marek se snaží v Hranickém týdnu propagovat Godardovy filmy, Tomáš Pospěch uvažuje nad rasismem v umění a já... stačí se začíst.

2 U mě osobně nahradila psaní o kultuře publicistika politická a aktivity Příjemného úderu (později Příjemných Hranic).

3 V roce 1994 jsem díky benevolenci Ivoše Koryčánka mohl v Hranických novinách otevřít (a později s podporou Renaty Koskové v Hranickém týdnu dále rozvíjet) pravidelnou rubriku postřehů »Říkám, že:« (50 dílů), v letech 1996–2000 jsem pak otiskoval »Glosák« (126 dílů). A v roce 2003 jsem načal na www.prijemne-hranice.cz již jen „weblog“ »Nebeský zápisník z hranické politiky« (později »Nebeské oči / Sky Eyes«). Pokud vím, jiné autorské „bloky“ v Hranicích nevycházely, což je mi líto. Připomínám ovšem kolektivní »Overload« v Hranických novinách roku 1995 a »nePŘEHLÉDnuto« v Přehledu. Myslím, že místnímu tisku chybí *názory* (mimo listáren). – A ještě bych chtěl zmínit, že v roce 1995 jsem v nákladu asi dvaceti výtisků vydal komentované sloupky »Pes jak věž aneb Všechna Říkám, že:; i ta, která nesměla vyjít«, což je faktický předzpěv tohoto výboru.

CO TAK TROCHU KULTURY?

V sobotu 19. prosince 1992 v podvečer jsem se náhodně procházel po hranickém náměstí a z oken bývalého JKP jsem zaslechl známé tóny Lennonovy písně »Woman«. Jelikož patřím ke generaci odkojené muzikou Beatles, neodolal jsem a vstoupil do budovy. V malém sále se konal poslechový večer s písněmi Johna W. Lennona, teprve na místě jsem se z plakátů dozvěděl, že akce má název »Co tak trochu kultury?«. Její propagace mi, stejně jako asi většině Hraničáků, unikla, a proto se nebylo lze divit, že sál byl, alespoň z počátku, dost poloprázdný. Postupně se ovšem zaplnil a zhruba padesátka (tolik mi bude příští rok na jaře) lidí se tak mohla zaposlouchat do krásných Lennonových melodií, které citlivě vybral Radek Svoboda, jenž je provázel i mluveným slovem. Z pološera sálu vystupovala Lennonova fotografie ozářená mihotavým plaménkem tlusté svíčky, což spolu s hudbou a otevřeným barem vytvářelo vcelku příjemnou atmosféru. Snad jen anonymní „obrázky“ rozvěšené po záclonách a na štaflích působily poněkud rušivě.

Po skončení poslechového večera v 18.00 h jsem se dozvěděl, že bude následovat ještě vystoupení několika mladých hranických kapel. Spád večera ještě docela narušila půlhodinová přestávka, způsobená asi organizačními potížemi. Ale pak už začal samotný koncert: Nejprve nastoupila kapela **Narychlo**. Po vtipném hudebním úvodu zahrála několik písniček, z nichž ty rockovější seděly kapele bezpochyby víc než folkové. Jednoduché a přitom nápadité melodie umocňovaly neméně kvalitní texty, přece jen však bylo poznat, že kapela není dokonale sehraná a nejsem si jistý, zda proto nebyl její název myšlen jako sebeironie.

Pak přišla na scénu čtveřice mladých mužů s názvem **O.K.No**. Překvapuje mě, že jsem o této hranické skupině ještě neslyšel. Jejich výraz se mi zdál místy natolik vyzrálý, až jsem měl pocit, že neslyším pouze amatéry. Styl, připomínající trochu R. E. M., Nirvánu, Savarez či U2, byl však natolik osobitý, že o nějakém kopírování nemůže být řeč. Byl to rozhodně vrchol večera. Pokud snad lze O.K.No něco více vytknout, pak to asi budou texty, zvláště ty anglické mi připadaly jako pouhé slepeniny náhodně zvolených slov.

Poslední skupinou, která vystoupila, byla **Potřebujeme znalce, aby si nás někdo poslechl band Big band** (pokud jsem si to dobře zapsal). V muzikantech jsem bezpečně poznal známou trojici komiků z Unarclubu, byl jsem tedy připraven na humorně laděné vystoupení. Při počátečním rádobu vtipném odstraňování poruch na nástrojích a apa-

ratuře ještě nikdo netušil, že ho smích brzy přejde úplně. To, co jsme shlédli, se nedá nazvat jinak než hrůzou! I já jsem se v průběhu večera pro zlepšení nálady něčeho trochu napil. Pokud si však hoši chtěli alkoholem před vystoupením dodat kuráž, pak se jim to povedlo dokonale. Divím se pořadatelům, že kapelu s tak odporným projevem hudebním i pěveckým vůbec pozvali, natož, že ji nechali v silně podnapilém stavu vystoupit. To, co kapela předvedla, bylo opravdu nepopsatelné a odcházející diváci dávali pořadatelům jasně na srozuměnou, že pokud by měly v rockovém klubu Andy, o jehož eventuálním založení jsme byli v průběhu této akce informováni, vystupovat podobné „undergroundové“ skupiny, pak by jej jistě nenavštěvovali. A to by byla škoda, protože Hranice něco jako rockový klub už dlouhou dobu potřebují a rockový klub bez zájmu diváků si představit nedovedu.

Přehled (IV/1), 8. ledna 1993, s. 7 (*Josef Hadica* – s Jiřím Nezhybou)
Poznámka: *Samozřejmě jsme s Nezhybou následně otiskli „dementi“, že jsme opilí nebyli, a to, co hrajeme, je prostě nepochopená „nová vlna českého undergroundu“ (-) Vtipnou souhrou náhod bylo jedním z mých prvních úkolů v redakci týdeníku Přehled ověření totožnosti pisatele s tak nepravděpodobným příjmením. Samozřejmě jsem zjistil, že existuje...*

SAMIZDAT JAKO DOKUMENT DOBY

Samizdat je v očích mnohých jakýmsi pokusem obejít oficiální vydavatelské struktury v době „totalitního“ režimu. Po jeho pádu však samizdat podivuhodně nemizí, předpokládaný odchod samizdatu do prachu knihoven a archivů se koná jen částečně. Někteří „samizdatele“ ukončují svou činnost, někteří začínají vydávat oficiálně a někteří zůstávají. Samizdat prochází změnou obsahu, ztrácí se jeho zabarvení politické, narůstá jeho úloha jako nejméně nákladného způsobu šíření literárního díla. Dnes se zdá, že právě pro tuto svou vlastnost bude samizdat doménou teenagerů-recesistů a mladých literátů či grafomanů. Technika xerokopie, věrně reprodukcující strojopis, je dnes běžně dostupná a pracné přepisování textů přes kopíráky mizí.

Od počátku své existence zná samizdat různou tvář, od cyklo-stylovaných jednolistovek, po krásně vypravené strojopisy s originální grafikou. K těm druhým patří i jedna publikace, která je svým způsobem pro tzv. nový samizdat typická. Vydalo ji v dubnu roku 1992 v Hranicích Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D.

Pod názvem »Klofáč« je dokonale skryt stodesetistránkový sborník poezie osmi mladých hranických básníků (Zdeněk Eliáš, Vladimír Fekar, Blanka Kolková, Andrea Malá, Petr Marek, Jiří J. K. Nebeský, Jiří Y. H. Nezhyba, Marek Tomčala), většinou studentů gymnasia, který obsahuje na padesát básní různého stylu. Nalezneme tu vedle sebe svorně ležící inspirace dadaistické, surrealistické, civilistické i originální mixy humoru a tragiky. Jakýkoli politický podtext vydání tohoto samizdatu absentuje, zůstává samizdat, coby předstupeň vydání oficiálního. Samizdat jako literatura nižšího řádu, ovšem také samizdat se zvýšenou vypovídací schopností o současnosti.

Nemá smysl namlouvat si, že něco z básní v »Klofáči« je poezií trvalé hodnoty. V poezii přežije máloco. Zatímco ale vrstevníci autorů skutečnost jenom žijí, naši mladí hrdinové ji pší. A když si za dvacet třicet let někdo Klofáčem zalistuje, uvidí v něm obraz dneška věrněji než v novinách.

Kdybych měl z některé básně citovat, pak bych zvolil asi »Muzeum« Andrey Malé: „*muzeum uzamkli paklícem snění*“. Ano, minulost je uzamčená ve snění, zůstává současnost, zůstává žít naplno každý den!

Přehled (IV/6), 12. února 1993, s. 6 (K. Roder)

Blanka Kolková
BLÁZNOVINY

„Žij,“ *procedila babička s absentivním chrupem.*

Aniž si všimla, že on má teď hlavu mezi

kohoutkem na teplou vodu a záchodovou mísou:

„Neruš!“

Dobře věděla, že jeho protějšek zavádějící

parfumerií utekl jak dotek krysy o železný

drátek pastičky.

Zdrhl za patentovaným kufříkem kožené barvy

do hnízda šuplíků a židlí, šuplíků a židlí.

Vnouček měl zrcadla, zrcadla, zrcadla a aspoň jednu postel.

A viděl a miloval tu drogerijní prsatku,

co věčně přesýpanýma očima hleděla do regálů.

On viděl

modrý i červený.

NEZÓVÉ SE...

Rockový klub Andrej před nás po dvou měsících opět rozestřel hudební požitaviny všeho druhu. Akce »Nezové se...« začala v pátek 12. února 1993 v 17.30 h, první dvě hodiny patřily hudbě reprodukováné. U2 střídali Cure, Nirvanu, Queen i Lucii, zkrátka přednost měly záležitosti módní, ale čemu se na tom divit? Narozdíl od minulého pořadu »Co tak trochu kultury?« se při hudební produkci také tančilo, takže pokud jste zrovna nebyli na parketu v opojení grunge či jiného směru současnosti, mohli jste si dodávat dobré nálady pohledem na vrstevníky existenciálně zápolící s rytmem, či připravovat se na další část programu jemnými dávkami alkoholu. Kdo totiž tušil, co přijde, nemýlil se. Návštěvnost dosahující zprvu sotva cifry 20, se kolem 19 h přehoupala ke třicítce a mohla tak vytvářet vcelku slušnou kulisu smíchu a potlesku při hudebně-pěveckých výlevech jednotlivých kapel. Vzhledem k tomu, že všechny tři vystoupivší skupiny se shodovaly s těmi, které vystoupily v klubu Andrej již minule, nevyhneme se srovnání.

Typická kytara Kamila Krále rozezněla malý sál Besedy někdy v půl osmé. Všem, kteří alespoň trošku sledují hranickou hudební scénu bylo jasné, že přidají-li se další nástroje, uslyšíme kapelu **Narychlo**. Písně starší i novější, dominantní kytarová linka, doprovodné bicí a klávesy, někdy možná trochu násilné, texty laděné veskrze do humoru, příjemná hudební skupina, snažící se o dobrý pop. Repertoár byl ve srovnání s »Co tak trochu kultury?« skoro totožný, ale troufám si říct: nezklamal.

Jeich »Amerika« ještě zněla v uších diváků jako snad největší hit večera a už se k nástupu chystala kapela **Potřebujeme znalce, aby si nás někdo poslechl band Big band**. Tam, kde je invence nahrazována rutinou a celé vystoupení se nejvíc podobá nesourodé sbírce parodií nejrůznějších stylů, tam je hudba spíš prostředkem k exhibici, než cílem, sebevyjádřením. Solidně ještě dopadl starší »Jerzy Plazewski«, co ale říct k další orchestrálce z cyklu »Anhedonik«? Stokrát opakované kytarové vtípky zřejmě už nepřekvapí nikoho a jediný perspektivní závěr by zněl: tudy už cesta nevede! Situaci nemohl zvrátit ani skvěle hrající bubeník J. Nezhyba, jinak vedoucí souboru a autor většiny skladeb. Když je rozladěný klavír i kytara, nezachrání píseň sebelepší hudební nápad...

Přece bych na vystoupení našel něco pozitivního, pokud se hudebního exhibicionismu týče, byl to naštěstí jen slabý odvar akce minulé. Závěr večera byl stylový, vystoupila skupina **O.K.No**, re-

pertoár se tomu minulému opět podobal. Pěkná hudba, místy ovšem skoro na hranici kýče, problematicky jednoduché anglické či dokonce česko-anglické texty, zároveň ale určitě nejlepší zvládnutí nástrojů ze všech vystupujících kapel, výborná basová linka, příjemné zpracování hudebních nápadů, celkem vzato: dobrá hudební skupina.

K celému rockovému klubu Andrej: tváře pořadatelů dávaly v souvislosti s počtem návštěvníků za pravdu spíše pesimistům. Určitý zájem mládeže o klub sice existuje, není však dostatečný a za stávajícího stavu dramaturgie asi příliš neporoste. Přece si ale pořadatelé akce zaslouží dík, i kdyby to mělo být jenom kvůli tomu, že tři hranické amatérské kapely dostaly možnost vystoupit na veřejnosti.

Přehled (IV/7), 19. února 1993, s. 6–7 (*K. Roder*)

DOBA NOVÝCH NÁZVŮ?

17.00 – Čas plánovaného začátku akce rockového klubu Andrej »...téka«; sobota 6. března 1993.

17.30 – V místě konání, malém sále Besedy, se připravuje aparatura k live vystoupení kapel Kontraband a Nuts.

17.45 – Nic se neděje, v místnosti sedí asi 15 lidí.

17.54 – Radek Svoboda zahajuje, v první části programu diváci uslyší písně Abby, Cure a U2.

18.00 – P. M. trhá igelit a rozhazuje ho po stole, zní první píseň Abby, CD disk přeskakuje, slabá dvacítká lidí se baví mezi sebou. Všichni jsou bezradní.

18.05 – Přichází čtyřka mladíků.

18.06 – Čtyřka mladíků znuděně odchází. R. Svoboda prokládá písně mluveným slovem, čímž znesnadňuje případným zájemcům možný tanec. Desky přeskakují, písně jsou vypínány v polovině. Pokouší se snad někdo posluchačům zhnusit písně Abby? Pár diváků má vážný úmysl jít tančit, nechtějí však být na parketě sami. R. V. se snaží přesvědčit dívky od jednoho ze tří obsazených stolů, aby též volily alternativu tance namísto znuděných hovorů. R. V. se dlouho nevrací – neklamné znamení, že narazila na odpor.

18.12 – R. V. se vrací. Neúspěch.

18.30 – Blok písní věnovaný Abbě končí, zaznívají Cure. První odvážlivci, rekrutující se převážně z řad budoucích účinkujících, vtrhávají na parket. Jejich šlené taneční figury je usvědčují spíše z idiotismu,

než aby přilákaly k tanci ostatní. Nikdo neví. Meotarem jsou na stěnu promítány obrázky, o jejichž spojitosti se znějící hudbou mají mnozí vážné pochybnosti.

19.00 – Hrstka odvážných tanečníků únavou odpadává na přistavené židle, krůpěje průzračného potu jim kanou po tvářích. Bar se zaplnil „nezávislými“, kteří pohupují nohama v rytmu Cure.

19.10 – Tančí jediná dívka. Cure dodčlávají.

19.12 – Začátek bloku písní U2. Skalní příznivce drží na parketu snad jen pocit povinnosti. P. M. navrhuje ukrást z vedlejšího stolu šroubovák. J. N. je znechucen. Nuda se jmenuje U2.

19.28 – U2 jsou po dvou písních zřejmě unaveni, nervózní Kontraband si údajně vyžádal předčasný nástup. Radost nad krátkou dobou trvání zvuku reprodukováných U2 dává J. N. najevo shovívavým úsměvem. P. M. navrhuje B. H., aby požádal vedoucího Besedy, p. Hegera, o okamžité vydání bicí soupravy, jejímž majitelem B. H. prokazatelně je. B. H. odpovídá na tuto výzvu ke znemožnění hudební produkce všem připraveným kapelám rčením: „*Vaffanculo!*“

19.33 – Na krku T. Klvani, hráče **Kontrabandu**, se objevuje basová kytara, což dává divákům na srozuměnou, že kapela vystoupí už co nevidět.

19.35 – Čtveřice mladíků, která sál navštívila již v 18.05, přichází znovu a slovy: „*Sedneme na zem!*“ reaguje na poměrně slušnou návštěvu klubu. Míst u stolů je ovšem stále dost. Kontraband začíná hrát, je slyšet »Hodinový hotel« skupiny Mňága & Žďorp, po dvou dalších jejích písních říká R. Helcl: „*Nejoblíbenější skupina nás všech je Mňága & Žďorp, takže ještě jednu od nich.*“ Vystoupení je poznamenáno trémou hráčů a mizerným zvukem nástrojů. J. N. dodává: „*Nejsem smutný klaun, jsem veselý klaun!*“

19.50 – Místností se line kouř, který páchne sirkami a štípe do očí. P. M. si vzpomíná, že mu kdosi z Besedy volal a dotazoval se, jak se dělají kouřové efekty...

19.55 – Produkce Kontrabandu končí podivnou verzí písně »Boys Don't Cry«. Je to rozhodně první kapela, která se v rockovém klubu Andrej představila výhradně převzatou tvorbou... Na jeviště přichází autor celé akce R. Svoboda, mluví o plánech klubu a slovy: „*Zatím nechci dělat nějakou kampaň, ale...*“ se snaží přesvědčit přítomné o výhodnosti členství v Andreji. Brzy končí a oznamuje nástup Unarclubu – formace **Doktor & Dement**.

19.57 – Oba členové formace sedí na židlích, jeden z nich recituje text písně »Masák« a druhý jej doprovází na akustickou kytaru. Obecenstvo oba dřevěné komiky příliš nesleduje.

20.04 – Doktor & Dement odcházejí pobaveně z jeviště, diváci netrpělivě očekávají kapelu Nuts.

20.08 – **Nuts** nastupují pod názvem **Živec Ortoplaz**, zazní pět dobře nacvičených písní. Je to postpostpunk nebo hyperpostmoderna? Rozhodně je to přesně to, co je v současnosti na vrcholu módní vlny. P. M. komentuje: „*mají dobrý základ pro budoucí superkapelu*“. Není v tom nic moc původního, ale vzhledem k věku šestnáctiletých hráčů patří Ortoplaz k tomu, co by jednou mohlo prorazit ony zlořečené okovy maloměsta.

20.30 – čtveřice chlapců, jež se v sále objevila již v 18.05 a v 19.35, odchází podruhé, zřejmě definitivně.

20.35 – Živec Ortoplaz končí kratičkým přídavkem. Sympatie publika na zbytek večera patří výhradně jim.

20.38 – Připravený program akce je vyčerpán, R. Svoboda navrhuje všem, kteří si chtějí jít zahrát, aby tak učinili.

20.45 – Příležitosti se ujímá skoro kompletní kapela **Narychlo**, přejmenovaná nedávno na **Oranici**, odvážlivci s novým elánem tančí v rytmu známých písní K. Krále. Ten zpívá: „*Namaž si lyže, ať ti to jede líp, aby sis nemyslel, že ti to jede hůř...*“ Sál se postupně vyprazdňuje a zůstávající dvacítká lidí hledá svůj obraz povětšinou v alkoholu.

21.15 – Přichází skupina **O.K.No.** „*Špatně zahraná píseň ještě rozhodně není parodie*“, glosuje J. N. Melodie se se střídavými úspěchy snaží podobat melodiím písní U2. Svérázná interpretace »One« nutí poslední zbytky střízlivých zůstat na místě a vychutnat si tento bonbónek.

20.30 – Osazenstvo je mírně pod hladinou alkoholu, z pásky zpívá Oranice, takže kdo chce, může ještě porovnávat před chvílí skončenou live verzi písní s jejich studiovou podobou.

21.32 – Opouštím místnost, odcházím domů.

Přehled (IV/10), 12. března 1993, s. 6 (*JJKN*)

BAJESTA GUMBRINA

Beseda: 7. května 1993, 20 h. Zájem diváků převyšuje prostorové možnosti (pódia velkého sálu). Místnost určená k projekci filmu je do posledního místa obsazená. Na scénu přichází kompletní sestava **Unarclubu**, pětice mladíků je představena: Libor Hanuš – role zloděje Berga, Petr Marek – režie, scénář, střih, role psychiatra Dusífoje, Jiří Nebeský – scénář, střih, role George Musicboxe, Jiří Nezhyba – role pacienta Gustava, Hynek Polák – produkce, role Komplíce.

Po vyslovení každého jména zaznívá potlesk. Následuje krátká retrospektiva – komentované ukázky unarských černobílých i barevných snímků (1989–1992) a několik slov k ději filmu »Bajesta Gumbrina«, který má premiéru dnes. Hynek Polák zakončuje: „*Zatímco všeobecně se tvrdí, že v šedesátiminutové komedii má být šest vtipů, my zvolili jiný přístup: do šedesáti minut vážného filmu jsme umístili šest set vtipů...*“

Film začíná. Zhruba do poloviny to vypadá, jakoby tvůrci sestříhali přehršli komických scén a zcela bez řádu je seřadili za sebe. Postupně ale z filmové mozaiky před očima diváků krystalizují tři základní dějové roviny. V první vidíme pacienta Gustava v nejrůznějších situacích, jak se později ukáže, jde o vzpomínky, sny a halucinace, které sděluje svému psychiatrovi. Gustav je neúspěšným filmařem, jehož těžce zasáhl rozchod s milovanou dívkou Evou, citový vztah k ní pak velmi rychle nabývá zcela patologických rysů. Cesta k šílenství je otevřená. Alegorická postava George Musicboxe, symbolizujícího pravděpodobně pacientovo Svědomí, je poslední možností konfrontace narušeného Gustava duševního světa s realitou. I ta nakonec odchází. Duševní porucha narůstá, příčinou toho je ovšem paradoxně člověk, jemuž dal Gustav svou plnou důvěru – lékař Dusifoj.

Jako červená nit se celým dějem táhne druhá rovina příběhu, jedná se vlastně o několikrát opakovanou klíčovou scénu filmu – zloděj Berg odcizí lékařův vůz, nachází v něm záznamy, usvědčující Dusifoje z aplikace nepovolených farmak s halucinogenními účinky, kterými nenapravitelně narušuje Gustavovo psychické zdraví. Berg se rozhodne lékaře vydírat.

Třetí dějová rovina – Zimní sen, který, jak se ukáže, je snem Gustavovým, představuje pacientovo prozření. Gustav si v symbolické rovině uvědomuje, že lékař je spoluzodpovědný za jeho stav. V hrůze se probouzí a volá mu. Dusifoj, chystající se právě na schůzku s Bergem, nechává Gustava napospas všem halucinacím i výčitkám a vědomě tak dává poslední impuls k jeho sebevraždě. Odchází na ples U Fakara – začíná finále celého filmu. Zloděj Berg bloudí mezi tanečnicemi, aniž si uvědomuje, že se pustil do hry, na kterou nestačí. Musicbox se smiřuje s Komplicem. Komplic je Dusifojův přítel. Všechno stojí proti Bergovi, celý svět je v té chvíli v rukou organizovaného zločineckého gangu. Dusifoj s Komplicem se rozhlížejí po sále s odhodláním zlikvidovat Berga za každou cenu. Berg se proplétá mezi tanečnicemi páry. Komplic zahlédne Berga. Blíží se k němu. Smrt je neodvratná. Stříh, vidíme mrtvého Gustava. Apokalyptickou náladu filmu zvláštním způsobem umocňuje sborový zpěv. Závěrečná vize shromažďuje Dusifoje, Gustava, Berga i Musicboxe k jednomu ohni. Podivný pokoj smrti.

Zvolený způsob vyprávění je, jak sami tvůrci předeslali, diváky dosti náročný. Bylo by možné mu leccos vytknout, faktem ovšem zůstává, že filmový experiment, jakým »Bajesta Gumbriana« rozhodně je, se podařil. Diváci to dokázali po skončení svým potleskem. Je 21.30 a první zájemci o druhou projekci přicházejí do sálu.

Přehled (IV/19), 14. května 1993, s. 6–7 (B. P.)

ORANICE IN HRANICE

V sobotu jsem šel do kina na Jarmuschovu »Noc na zemi«, moc se mi to nelíbilo (a to jsme se ještě s ostatními skládali na dva lístky, aby se vůbec hrálo), a tak jsem to chtěl zkusit znova, o následujícím dni (26. prosince 1993). Jenže jsem přišel pozdě a zjistil, že místo večerního představení čeká na obecenstvo koncert skupiny Oranice.

Požádal jsem kolegu, aby za mě zaplatil vstupenku, stála deset Kč. Vešli jsme a bylo nás tam aspoň 50. Ve 20.02 zazněla zezadu foukací harmonika a na pódium vstoupila předkapela O.K.No. „*At tady nestojíme tak beze slov, už jsme z toho trochu nervózní*“, řekli a začali hrát píseň Visacího zámku »Dopravní značky« („*Není sice naše, ale myslíme, že je taky hezká...*“). Chyběl jeden kytarista, byl nemocen. Dunivý zvuk se rozléhal prostorem sálu a kolem trojice muzikantů poskakoval chlapík s fotoaparátem.

Zahráli šest vpodstatě punkových skladeb, zřejmě pro kontrast zvuku a obrazu se jen minimálně dopouštěli pohybu. Rušily primitivní anglické texty. Jasně, na jednu stranu je lepší zpívat anglicky, když nejsou po ruce solidní texty české, ale na druhou stranu se tak skupina obírá o možnost kontaktu s divákem a angličtina ve vodách hranické polokultury působí až moc pózovitě či směšně.

V půl deváté O.K.No předalo mikrofony kapele večera – **Oranici** (obsazení: Robert Bálek – basová kytara, sbor; Michael Heger – bicí, sbor; Kamil Král – kytara, zpěv; Lenka Preňková – klávesy, zpěv; Radek Svoboda – doprovodná kytara, zpěv). Zahájili koledou »Páslí ovce Valaši«, byli mladí a sympatičtí. Zpívali česky a diváci poslouchali co. „*Teď zahrajeme písničku »Opilý dělník na pile*““, řekl autor většiny repertoáru K. Král a obecenstvo po něm opakovalo název.

Hráli hity z doby starší i novější, melodie s výraznými refrény, některé si prozpěvují ještě teď, když píšu tuhle recenzi. Vrcholem večera byla píseň »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček« se snad „nej-

chytlavějším“ nápěvem, jaký jsem kdy slyšel, píseň prý bude součástí stejnojmenného LP Oranice, které vyjde v nejbližším čase. Hudba, i když si místy hraje s folkem či blues, je taková jako dnešek – postmoderní a pěkná. Dobře zahráná.

I Oranice trpěla neduhem nepohybu, ale to je těžké... Skončili melancholickou písní »Devětadevadesátkrát« z dílny R. Svobody, bylo to ve 21.42. Ale protože nikomu se nechťelo domů v takovéhle náladě, vytleskali jsme si přídavek – »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček«. Refrén už zpívali i diváci.

A konec. Po představení jsem zašel ještě za Kamilem Králem, jestli nemá nějaké fotky kapely. Měl, ale museli jsme pro ně do zkušebny. Když tak nad tím uvažuju, dám tam asi obě, doufám, že mi je vrátí.

Hranické noviny (I/1), 7.–13. ledna 1994, s. 4 (JJKN)

Reakce: „[...] *Pomineme-li degradaci hudební skupiny O.K.No na „předkapelu“, kteréžto nedorozumění vzniklo patrně zkrácením repertoáru z důvodu nemoci kytaristy T. Vavroucha, mrzí mě především poznámka o „primitivních“ anglických textech, mezi něž autor článku zařadil i poezii amerického básníka E. A. Poea. Ve velké většině se jedná o texty abstraktní, kterým pisatel zřejmě neporozuměl. Musím zdůraznit, že je zde použita záměrně angličtina jednoduchá, která vyjadřuje nikoli primitivní myšlenky. Domnívat se, že „ve vodách hranické polokultury“ působí angličtina „pózovitě až směšně“, je věcí názoru, k určitému druhu hudby patří určitý jazyk, v tomto případě anglický. Rovněž připomínám, že punk zní poněkud jinak, než jak hraje O.K.No. Jinak nic ve zlém a rockové muzice nazdar.“ Hranický týden (I/3), 21.–27. ledna 1994, s. 4 (Ing. Filip Šýkora, O.K.No).*

ROCKOVÝ KLUB VE FATIMĚ

V sobotu 22. ledna 1994 vystoupila živě v baru Fatima hranická kapela O.K.No s koncertním programem, doplněným diskotékou Petra Damka. Plakát hlásal „omezený počet míst“, diváků ale bylo kolem stovky. Jak je vidět, po diskotékových akcích obecnost doslova prahne.

Ve Fatimě nedávno hrála i skupina Huygensův princip (dříve Kontraband), a tak se zdá, že to, o co se vloni pokoušelo pár lidí z Besedy, tedy o hranický rockový klub, možná vznikne ve Fatimě. Třeba ne v ideální podobě, ale aspoň něco.

Hranické noviny (I/4), 28. ledna–3. února 1994, s. 4 (-jkn-)

HADR

V distribuci Arthon Music Shop se v únoru objevilo i první číslo „kulturního samizdatu“ **HADR**. Mládež už dávno nemá zájem šněrovat své literární choutky do školních časopisů, vydává-li se ale cestou vlastního „plátku“, málokdy se podaří překročit autorský okruh členů redakce a projekt zaniká po pár číslech. Chci věřit, že HADR tohle nepotká.

Na šestnácti stranách kromě úvodníku a pofidérních ilustrací najdeme básničky Simony Číhalové (i s minirozhovorem), krátkou prózu »Jateční mantra« (tištěno pod pseudonymem Jello Biafra) a profil mladé hranické kapely Živec Ortoplaz.

Celé číslo měsíčníku ještě doplňuje pár článků převzatých odjinud, právě ty jsou možná nejproblematičtější. Redakce v úvodníku píše: „mrzí nás všeobecná lhostejnost a prázdnota dění“, vedle znepokojivých řádků o týrání zvítat se tam ale objevuje článek o drogách, vonící anarchismem. Nevím, jestli je to ten správný krůček „*k lepším časům*“. Míšení pozitivního s negativním bere věrohodnost všemu.

Hranické noviny (I/6), 11.–17. února 1994, s. 4 (-jkn-)

Poznámka: Přetištěno in: *Hadr* (I/2), březen 1994, s. 3 s komentářem: „Jirko, ty ostudo, ty nevíš, kdo je Jello Biafra!?“ :-)

ORANICE

Zítra, v sobotu 5. března 1994, vystoupí v baru Fatima ve 20.00 h kapela **Oranice**. Položili jsme proto kytaristovi a zpěvákovi Radku Svobodovi několik otázek:

Co budete zítra večer hrát?

Natočili jsme 14 písniček na „demo“ LP. Slovo demo je v uvozovkách proto, že zvuková kvalita není podle našich představ. Z různých důvodů. Vydali jsme ji začátkem února a má název »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček«, její obsah bude také obsahem sobotního koncertu.

Proč takový název?

Tento název jedné z písniček charakterizuje osobitou tvorbu Kamila Krále, hlavně co se týče textů. Jeho refrény bývají lehce zapamatovatelné, možná i díky tomu, že využívá jednoduchých sloganů, sám nevím, kam na to chodí... Naše písničky snad vyjadřují určitý životní nadsled. Hrajeme proto, že nás to baví, a chceme, aby to bavilo i posluchače, proto se nesnažíme vměstnat do nějaké škatulky.

Jak se mi zdá, většinou dochází k tomu, že si posluchači nelegálně kopírují nahrávky, a kapela tak přichází zkrátka. Pokusili jste se tomu nějak zabránit?

Jdeme na to takhle: V každém originálním exempláři se nalézá kreslený soutěžní kvíz o volnou vstupenku na naše koncerty. Uvidíme, jestli to zabere.

Vystoupením ve Fatimě tedy zahájíte koncertní turné?

Vlastně ne, již 3. března jsme vystoupili v olomouckém kolejním klubu. Zítra nás čekají Hranice a 11. března by se měla uskutečnit akce v Loděnici, kde vystoupíme spolu s dalšími kapelami. Dál si to nepamatuju, ale obávám se, že pokud jde o počet vystoupení, asi se nevejdeme do běžné představy o koncertních turné (bude jich mnohem víc).

Hranické noviny (I/9), 4.–11. března 1994, s. 4 (-jkn-)

1. ŘÍKÁM, ŽE: O ORANICI A JEJÍ DESCE

Roku 1992 nahrál Kamil Král s přáteli z křesťanského společenství hranické farnosti „desku“ (vlastně kazetu) »Jen tak«. Její slavnostní poslechová premiéra se konala 1. dubna 1992, vzpomínám na ten večer rád. Seděli jsme na faře, v místnosti byla tma, na stěnu někdo, myslím, promítal nějaké diapozitivy, přikusovali jsme sušenky a hudba si nás pomalu získávala. Ještě dlouho do noci mi zněla v hlavě.

I když se zdálo, že kapela, která si dala název **Narychlo**, se už víckrát s nástroji nesejde, ukázalo se, že i tentokrát všechno dopadlo jinak, než jsem předpokládal. Narychlo několikrát vystoupili, hráči u jednotlivých nástrojů se vystřídali a leaderovi Kamilu Královi se za čas podařilo vytvořit fungující „hudební těleso“. Narychlo patřili rozhodně k těm nejsympatičtějším tvářím hranické scény, písně stály víc na textech, i když ono těžko posuzovat – zvuk kapely byl obvykle dost špatný na to, aby se v tříšti zvuků dalo rozlišit víc než nenazvučené bicí a kytara.

Někdy v únoru nebo březnu 1993 se kapela přejmenovala na **Oranici**, o něco později do skupiny přibyl Radek Svoboda, bývalý člen O.K.No, ten také repertoár Oranice obohatil několika svými písničkami. „Odchován“ vážným O.K.No, do veselé Oranice kupodivu dobře zapadl.

V obsazení: Robert Bálek – baskytara, sbor / Michael Heger – bicí, sbor / Kamil Král – kytara, zpěv / Lenka Preňková – klávesy, sbor

/ Radek Svoboda – kytara, zpěv natočila kapela v Lipníku své nové LP »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček«. Najdeme tam pár věcí z »Jen tak«, snad ta první deska byla jenom neoficiální..., je ale škoda, že se ta, podle mého, nejlepší písnička – titulní »Jen tak« v nezapomenutelném podání tehdy šestnáctileté Věry Ličmanové – na desce neobjevila.

Zvuk kapely zase není optimální, sami členové si stěžovali na odfláknutou práci ze strany lipenského zvukaře... no, nedá se nic dělat, je to stará věc, že hráčsky na tom Oranice není nejlíp, nezřídka zazní i pár falešných tónů, klávesy opět obdivuhodně na několika místech „nezapadají“ do zvuku kapely, skoro jakoby Oranice kopírovala zvukové schéma svých koncertů.

Na magnetofonový pásek se však také podařilo přenést živelné nadšení hráčů, v němž asi spočívá největší kouzlo kapely. Největší „hodnotu“ snad ale mají texty, i když semtam moc bloudí v sentimentu, jsou to zřejmě nejlepší texty, co jsou v Hranicích ke slyšení.

„Chytlavé melodie“ za sebou někdy mají snadno poznatelné sestřičky z rádia, když se ale přestanete otravovat s hledáním originálních akordických postupů, přechodů atd., myslím, že se vám zalíbí. Titulní písnička je sice skvělá, ale koncertní atmosféra jí trochu chybí. Jestli tři skladby, které Oranice předvedla na Rockových Hranicích (»Amerika«, »Mrtvý pták« a »Vypalovaný stojánek«) považují její členové za nejlepší, snad se na mě nebudou zlobit, když já budu mezi známými roztrušovat, že nejlepší je »Zatím mám ještě hlavu na krku«.

Hranické noviny (I/26), 1.–7. července 1994, s. 4 (Jiří J. K. Nebeský)

3. ŘÍKÁM. ŽE:

Letní kino vřelo a Huygensův princip v pondělí 4. července 1994 zpíval: „*Cejtim, že zaklepu na nebeskou bránu*“. Mohl bych to brát jako kompliment, nicméně byl to překlad.

Rockové Hranice nás plnou parou vrhly do vln písní. Píseň je hudba, ale i slovo. „*Sypej sílu do očí!*“, věšteli řemeslní Green Duck, proti nim zase supereklektický Živec Ortoplaz, kdysi naděje hranické scény, se svým příběhem o svobodné matce Lucii: „*Budeme mít dítě!*“

Jen málokterá kapela si odpustila nějaké slovní předeslání typu: teď píseň o policejním teroru (Noonies), o tom, že zlo má člověk oplácet jednou až dvakrát tolik (Green Duck), o prázdnotě, která je v nás (Last Dream). Tohle je vůbec asi vrchol. Eva Ličmanová se vedle mě rozčilovala, proč zpívají, když v sobě mají to prázdno...

Kapely vystavují na odiv svůj „boj“ proti... (systému), je to image všech under či hippie či indie kapel, proč ne? Vypadá to, že ten důvod pro vznik skladby je nějaká událost (smrt Kurta Combaina – Huygensův princip, v 1. kole Rockových Hranic si to zase neodpustili nepochybně spřízněnější Noonies) nebo jev, žádné umění jako touha po krásnu, ale „nemilosrdná reflexe současného stavu“, naštěstí u většiny vystupujících je to jenom (humorná) stylizace, i ti nejnekompromisnější se nakonec omezí na „*My name is Howard and I am singing this song*“ (Last Dream, Milan „Howard“ Havrda).

Hranické noviny (I/28), 15.–21. července 1994, s. 4 (Jiří J. K. Nebeský)
Poznámka: *Ten „Combain“ je samozřejmě záměrem...*

ŽIJE! COŽEPI!

Začínající básníky lze většinou přiřadit k jedné z těchto skupin: inspirace surrealistická, romantická a civilistická.

Zdeněk Eliáš (*1976) debutoval před dvěma lety ve sborníku »Klofáč« svými »Postřehy«, několik básní vyrůstajících z vidění okolního světa očima paradoxu jej postavilo mezi ty začínající, kteří se hlásí k inspiraci „civilismem“, tím, co u nás představuje „okruh básníků kolem časopisu Květen“.

Tuto snahu o poetizaci všedních zážitků prohloubil v minisbírce »36 vizí a moudrostí pro každý den«, která, pokud vím, se recenze ještě nedočkala, přestože vyšla již roku 1992 (nakladatelství EXIT). Stojí zato tu půlhodinku četby nad ní strávit, možná ještě líp, když si semtam přečtete dva tři kousky a necháte je na sebe působit.

Několikaveršové básničky stojí na pointě, vyzkoušený paradox sice někdy svádí k přílišné jednoduchosti resp. k významovým posunům, které jsme očekávali, většinou se ale Eliášovi těmto nástrahám podařilo vyhnout. Poetický svět »36 vizí« je svou podstatou racionální, ať již pracuje se „všední“ realitou nebo fantazijní skutečností, právě tato racionalita umožňuje dovedením či aplikací ad absurdum nalézat na druhé straně rozumu poezii.

Každý čeká něco jiného, já bych si přeci jenom představoval, dostat se víc pod povrch, na kterém často končí Eliášova pointa, semtam se to ale podaří.

*Je čtvrtek.
Čekám až pojede tramvaj.
Nevydržím
a lehnu si.
Romantika všedního dne
zdobí můj úsměv
a tramvaj
zdobí mé tělo.
Nebo já jsem tou ozdobou?*

Hranické noviny (1/29), 22.–28. července 1994, s. 4 (-jkn-)

7. ŘÍKÁM. ŽE:

Teď o tom, jaké to je tisknout poezii v novinách. V lednu 1993 jsem v tehdejší *Přehledu* otisknul jednu báseň Blanky Kolkové, poslední verš se ale objevil daleko nad básní. Pan Krumnikl se tehdy smál, že ho to ani nepřekvapuje, že myslel, že ta slova patří k předcházejícímu článku. Básnička »Bláznoviny«, o které nepřestávám tvrdit, že to je ta nejlepší básnička, která v Hranicích kdy vznikla, byla takhle zničená.

O rok a půl později, v předminulém čísle Hranických novin jsem otiskl recenzi minisbírky Zdeňka Eliáše, připojil jsem malou ukázkou a hele! – moje dobrá snaha o její grafické zvýraznění, obsažená na okraji textu v prosbě tiskárny „báseň prosím zarámovat!“, se octla v básni samé jako součást prvního verše. To je na vzteka! Jednou za uherák (uherský rok – označení pro extrémně dlouhé časové období) vyjde někde v Hranicích nějaká básnička a samozřejmě znehodnocená.

No, to se stane. Není za tím ale něco jiného? Ne spiknutí proti mně, ale pocit úplné nevázanosti poezie. Vsadím se, že potkám deset lidí (hyperbolizuji), kteří budou tvrdit, jak se jim ta básnička líbila, kvůli tomu prvnímu verši totiž. „To je originální!“

Když jsem na gymnáziu vydával Druhé Inferno, přinesl mi Petr Kolajta jednu svou básničku, položil jsem ji na lavici a o přestávce šel ven, možná na záchod, ale to spíš ne, tam jsem ve škole moc nechodil. Když jsem si tu báseň přečetl, říkal jsem si, že rozhodně není špatná. „Taková je originální!“ – říkal jsem si vduchu. A když Druhé Inferno vyšlo, chtěl mě Kolajta zbít – kamarádi na konec poloviny veršů připsali „se“. Taky jsem se nachytil.

P. S. Měl to napsat na stroji!

Hranické noviny (I/31) 5.–11. srpna 1994, s. 4 (Jiří J. K. Nebeský)

PROČ VLASTNĚP

Vedle kvalitní výstavy obrazů Jana Jaroše v Gotickém sále hranické radnice probíhala uplynulý týden i výstava poněkud jiná. Byla nazvána »Fantomas«, snad pro Fantomasovu vlastnost, že uměl měnit lidské tváře, tak jak jsme to viděli nedávno v televizi v několika filmech s Louisem de Funesem. Tři vystavující prezentovali výsledky svého snažení s úspěchem větším či menším – a i když to byly olejomalby (ne grafiky a fotografie, jak se psalo na plakátě) dosti začátečnické, byly přece jen zahaleny jakýmsi tajemstvím, jež z nich na nás dýchalo. Někdo by řekl surrealismus, byl to ale spíše pouze jistý pokus o něj. Jiného charakteru byla akce, jež zakončovala celou výstavu v pátek 16. září 1994. Jmenovala se »Rocháto« a byla označována za „galavečer“. Vybavuji si pod tímto názvem večer v gala s tancem a hudbou. Snad jediné to „gala“ (obleky) skutečnosti odpovídalo. Pětice protagonistů tzv. kulturního sdružení UNAR-KLUB slavila údajně páté výročí jeho trvání, což byl podle nich důvod k oslavě. Nejdříve nám (přesně jedenácti divákům) bylo řečeno, že nemají takřka nic připraveno a že budou mnoho „improvizovat“. Po tomto vtipném uvedení začala „módní přehlídka“, organizačně zvládnutá výborně, pokud jde o obsah, byla značně pubertální (chlapci nosili na hlavách láhve atd.) až nechutná. Po ní následovaly již jen skladby tzv. dua Psstrukackých a „Velodisku“, herci se všemožně pitvořili (snad byli i opilí), ale ani tak to nestačilo na to, aby strhli diváky k delšímu setrvání. Po dvaceti minutách tedy byl oznámen konec a uklidňující dojem, který přineslo rozpačité ticho, byl snad tím jediným, proč „stálo zato“ »Rocháto« vidět. Závěrem podotýkám, že kdyby svou energii herci-tanečníci věnovali něčemu prospěšnějšímu než pořádání „galavečerů“, udělali by pro své město to nejlepší.

Přehled (V/16), 23. září 1994, s. 6 (A. S.)

Poznámka: *Recenze v rámci dobového (skupinového) pojetí humoru zcela zkresluje všechny možné realie. Styl navíc lehce imituje „vzdělanectví“ příspěvatelů novinových listů. Text byl totiž podstrčen jako čtenářský dopis redakci (obnoveného) Přehledu. A zdrojem humoru také konfrontace s referá-*

tem konkurenčních Hranických novin: „»Rocháto«. To byl název galavečeru Unarclubu na závěr jejich šestidenní prezentace. Jak dopadl? Velice dobře. Sešlo se asi čtyřicet lidí a moc dobře se bavili. Pohodová atmosféra, ukážka z filmů, her, písničky, povídky. Hrál a zpívalo se i na přání, prostě dokud to diváky bavilo, téměř až do hodiny duchů.“ Hranické noviny (I/38), 23.–29. září 1994, s. 4 (-boc-)

NĚCO ZA NĚCO

Mladý hranický gymnazista a kytarista skupiny Živec Ortoplaz Roman Bortel (*1977) svou sbírkou »Něco za něco« (Hranice 1994, Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D, edice Kamuflon, sv. 1) vstoupil na nejistou půdu poezie. A pohybuje se na ní sebejistě. Znechucený neustálou vzpourou ve „verších“ svých vrstevníků, obul se do nich parodií. Parodií tak břitkou a vynalézavou, že tahle knížečka by měla patřit do knihovny každého mladého intelektuála.

V několika oddílech své sbírky si bere do parády nejprve básně „poetické“ a „krvavé“ (oddíl »Nuda sežrala Bluda«), pak „balady“ (»Čin pana Knuta Koprnce ten hrůzný«), básně o smrti (»Koloběh« a »Smrt«) a nakonec ty o boji proti autoritě. Právě ty jsou zřejmým vrcholem sbírky. Zesměšňuje jak volbou témat s problematikou jemu naprosto cizí, tak rytmičkou „nedokonalostí“ (dokonalou nedokonalostí ovšem), a také tím, co jeho parodie zdobí jako šlehačka dort – „špatnými“ rýmy. Jeho „*humři / umři*“ a „*hledej / divnej*“ (báseň »Vyřeknuté«) si ve svém zesměšnění prázdného intelektuáliství nezadají se »Zahradní slavností«, »Něco za něco« je výborným podkladem k zamyšlení nad současným světem žvanilů (politických i citových).

Maštal, Grošákovy chytré noviny (I/1), listopad 1994, s. 6–7 (G), zno-
vu: Hranický týden (II/3), 27. ledna 1995, s. 4 (-jkn-)

Roman Bortel (Kuryl Gun-Smržovský)
VYŘEKNUTÉ

*Řekla běž a hledej
Nepřipomínej že svět je divnej*

*Zkus něco najít
a pak říkej dělej
Řekla běž a umři
Nepřipomínej že na světě jsou humři*

*Zkus něco zmáčknout
a pak se zavři*

*Řekla běž a skoč
Nepřipomínej že svět je jen kolotoč
Zkus něco říct
a pak se toč*

*Řekla běž – vždyť víš
Nepřipomínala že svět je níž
Zkusila něco hrát
a pak byla smrti blíž*

20. ŘÍKÁM, ŽE:

Venku pomalu popadalo všechno listí, bylo 1. listopadu, o několik dní dřív se u hranického hřbitova s druhou letošní premiérou představilo **statokinetické divadlo OPUS 23**. Pod vedením Jiřího Y. H. Nezhyby se trojice souboru chopila nastudování Gogolova »Revizora«.

Samozřejmě to nebylo avantgardní (jak hezky tohle slovo s významem „předvoj“ zneužíváme pro všechno, co není dobré, ale zároveň je ambiciózní), experimentální ovšem rozhodně. Takle podoba divadla nemůže (a nemá) ovládnout všechnu divadelní produkci, je odvozena z existence divadla klasického, je jeho kontrapunktem, druhým hlasem celku.

Tři igelitové kruhy v trávě vymezovaly hrací plochu, nad níž byl pomocí kladky zavěšen dřevěný kmen, dvě červená halogenová světla jej nasvěcovala zprava a zleva. Každý z kruhů pak patřil jednomu protagonistovi, podle vývoje děje si je ovšem vyměňovali. Gogolův ušlápnutý Chlestakov dostal podobu takřka mefistofelskou a Jiří Y. H. Nezhyba zazářil opět silněji v dokonale zvládnutých monolozích, snad mu ještě chybí jistota pohybových krací, co ale nepostrádá, je pravá jiskra výrazu – někdy přímo koňského.

Masky herců tentokrát vytvářely silonové punčochy, jež uzavíraly představení do tajemného pokřivení.

Výpovědí o dnešním světě byla performance zejména v rovině symbolické. Model laně na hlavě Chlestakovovy milenky (Julie Jánská) byl v souvislosti se smýčkou v ruce pana Zakimachora (Boris Heček)

předzvěstí nastávajících komunálních voleb. Ale pozor, »Rerevizor« OPUSU 23 nebyl představením politickým! Jenom to tak někdy vypadalo.

Hranické noviny (I/45), 11.–17. listopadu 1994, s. 6 (*Jiří J. K. Nebeský*)

21. ŘÍKÁM. ŽE:

Živec Ortoplaz. Když roku 1993 vystoupili **Nuts** v Besedě, říkal o nich Petr Marek, že mají dobrý základ pro budoucí superkapelu, to měli teprve před sebou LP »Tři, čtyři« – desku (resp. kazetu) dost zajímavou. Dokonce tak, že jsme v Unarfilmu sestříhali z různých filmových natáček klipy ke dvěma písním z této desky. Byly to koláže a hudba Nuts ke koláži směřovala stále víc.

Z Nuts se stal Živec Ortoklas (tuším je to nějaký typ kamenu), když jsem ale jejich první vystoupení s tímhle názvem recenzoval, prostě jsem se přeslechl a zapsal si **Živec Ortoplaz** – a tak to kapele už zůstalo.

A po roce vydal Živec druhou desku »Živa'94«. Jejich (resp. jeho – Živcovo) proklamované „handtechno“ jako paralela k „handrapu“ – grunge, uspoupila do pozadí, tím došlo k výniku „jistě“ nezajímavosti melodií, jež tvůrci mixují do zvláštních koktejlů. Tento „postmoderní“ způsob výstavby originality kombinací neoriginálního je ovšem sporný právě jestliže chybí něco zastřešujícího – řekněme idea, něco, co by takovou koláž povyšovalo na něco víc než jen hudební nápady seřazené za sebe. Kapela (v obsazení: Roman Bortel – kytara, zpěv; Zdeněk Eliáš – bas. kytara, zpěv; František Kopecký – klávesy, zpěv; Ondřej Libosvár – kytara, housle, zpěv, David Vindiš – bubny) je svou hudební beznázorovostí blízko takovým velikánům jako je třeba Paul McCartney, ovšem bohužel (zatím) bez jeho talentu.

P. S. Kluci, mám vás rád, ale kritizovat je má práce.

Hranické noviny (I/46), 18.–24. listopadu 1994, s. 4 (*Jiří J. K. Nebeský*)

24. ŘÍKÁM. ŽE:

Městské muzeum a galerie v Hranicích otevřelo v Gotickém sálu radnice výstavu obrazů a objektů Radovana Langera.

Je vztah mezi uměleckým dílem a jeho názvem. V literatuře se dokonce rozlišuje několik druhů tohoto vztahu. V zásadě jde ale o to, jestli název je dodatečně odvozen z díla, nebo dílu předchází jako vyjádření jakési myšlenky, která tvůrce vede. Geometrická abstrakce, jejíž je pan Langer představitelem (pokud jde o obrazy prezentované na zmíněné výstavě), si našla několik cest, jak dát názvy dílům, na nichž se objevuje. Jednou z nich je doslovné vyjádření zobrazeného (tedy kupříkladu »Bílý kříž« jako název pro bílý kříž), další – použití obligátního »Bez názvu« a další zase název, který vytváří (ale právě, že jenom názvem) spojnici mezi dílem a jinou zjm. uměleckou skutečností (»Veliké lalulá« – z poezie Morgensternovy, abych odpovídal na jeden dotaz z návštěvní knihy – pro objekt, který se mj. objevil na plakátech k výstavě).

Za jednu z „nejnebezpečnějších“ možností pojmenování považuji název, který vytváří dojem, že dílo je vyjádřením nějaké abstraktní skutečnosti – zkušenosti (»Náraz«), při shlédnutí totiž vzniká dojem, že umělec se opravdu pokusil výtvarně realizovat např. „komunikaci“, ovšem způsobem tak triviálním jako např. dvojicí čtverců, z nichž vycházejí dvě proplétající se šipky (což je pouze příklad, nevycházející z konkrétního díla).

Proč se raději neuchýlit k názvům v podobě čísel, než použít slovní spojení, které je natolik zatíženo významem, že jej přenáší na dílo samé, (jenomže jde zase o význam zdánlivý) – to je otázka, která mě napadla nad dvojicí objektů ze dřeva a kovu (kusů zahradnického náčiní), nazvaných »Svatá rodina« (trochu ironicky: proč už ne raději »Boží Trojice«?), u nichž jedinou spojnici mezi dílem a názvem je číslo tři.

Zatímco objekty, pokud to mohu posoudit, jsou krokem dál (ve smyslu nových výtvarných možností), obrazy svým příklonem k abstrakci (lépe řečeno: zvoleným způsobem příklonu k abstrakci) znamenají spíše zklamání.

Hranické noviny (I/49), 9.–15. prosince 1994, s. 4 (*Jiří J. K. Nebeský*)

STARÁ DÁMA MLUVÍ SAMÁ
ROZHOVOR S BÁSNÍŘKOU 063423350 NAD
JEJÍ KNÍŽKOU »RYBA SMŘÍ OD HLAVY«.

Ráda říkáš, že všechno se překrutí, a dá se Tvoje poezie taky „překrutit“?

To o tom překroucení je citát z Aleny a jiných. Víš, pro mě je poezie taková stará tlustá paní, která se ráda kroutí, a já jí v tom vlastně jen tak pomáhám.

Co Tě nejvíc inspiruje, osobní život?

Dřív to byly jen sny, ale teď po revoluci, když se „sen stal realitou“, mě inspiruje realita, osobní i neosobní.

Je Ti teprve třiadvacet a Tvoje sbírka »Ryba smrdí od hlavy« je průřezem Tvé tvorby z posledních deseti let, to je mi zvláštní.

Co je divného na tom, že se člověk chce vypořádat se svojí divnou minulostí, definitivně ji zavřít do knihy a už se k ní nevracet.

Říkáš tím, že psaní je pro Tebe terapie (autoterapie)?

Říkám tím jen tolik, že každá báseň před sebou musí mít prožitek, i když je to třeba dětské říkadlo – to to dopadlo.

Podle básní jsi typ spíš introvertní, na veřejnosti ale působíš jinak.

Máš pravdu jen z druhé půlky, v básních se snažím být extrovertní, zatímco na veřejnosti jsem nekomunikativní introvert.

Publikovala jsi před »Rybou« ještě něco jiného?

V deseti letech mi bez mého vědomí otiskli teoretickou úvahu »Říkaly Mileny« o knize »Říkali mi Leny«, a snad každý pochopí, že jsem se pak bá-la...mmm. Ale pak do mého života vstoupil comte de Gulina a řekl: „Už se neboj, jsem Tvůj kouboj!“ A pak už to šlo ráz na ráz.

Pokud jde o název, proč tak vrchlický název »Ryba smrdí od hlavy«?

Název bohužel není obsažen v názvu žádné básně, ba ani verši, přesto si myslím, že čtenář si tu spojitost s názvem sbírky uvědomí, jak by řekl DJ Pecivál: „...tu rybinu zacítit.“

Díky za odpovědi. Chceš ještě něco vzkázat čtenářům Hranických novin?

Ne, tlustá dáma mluvť sama: Chtěla jsem být originální svojí uměleckou bezvývojovostí, zkrátka psát pořád v duchu svého debutu, vývoj však bohužel občas předstihne originalitu ...uvidíte.

Hranické noviny (I/49), 9.–15. prosince 1994, s. 4 (-/kn-)

ROCK

Dne 2. prosince 1994 se vedle sklenářství v klubovně PBH – příjemném, a pokud vím, kulturně zcela nevyužitém sále uskutečnila akce nazvaná »Kulturní večer«. Rockový klub Andrej rsp. Radek

Svoboda s přáteli uspořádal akci, na níž vystoupilo pět rockových kapel. Tou první byl excelentní **Unarclub**, po něm přišla zemitá **Oranice**, vznešený **Ahasver** z Rožnova pod Radhoštěm, bigbeatové **H/P** z Lipníka nad Bečvou a rockové **O.K.No.** Prim hrála tentokrát kapela Unarclub s novým – vlastně prvním koncertním programem, je to rozhodně absolutně to nejlepší, co je v Hranicích k mání, nic neodkousáno, všechno na svém místě – trefa do černého na terči dobrého hudebního vkusu. Do nejmenších detailů zvládnutá kytara Petra Marka, ozvláštňená jeho školeným přiškrceným hlasem, dovedný mladík za bicími Jiří Nezhyba, bravurně zvládající nejtěžší přechody, dobrý klávesista a především geniální tanečník, vládce všech tanečních figur – Jiří Nebeský, a nakonec virtuózní basista, host kapely, urozený Zdeněk Eliáš – to je Unarclub ve své koncertní sestavě.

No ale i ostatní dokázali, že umějí hrát i skládat. Příjemnou pohodu, která v sále vznikla na podobných akcích už dlouho nepamatuju.

Očekávané vystoupení divadla Štěk & spol. a DDBeruška se neuskutečnilo, snad proto, že mezi rockové kapely by asi příliš nezapadlo, prostor ale dostala zatím poměrně neznámá hranická divadelní formace **N. K. V.**, která se se svou výjimečnou performací s ohni zařadila k alternativnímu divadelnímu proudu (už to vypadá, že v Hranicích působí čtyři divadla, škoda, že doma skoro nevystupují).

P. S. Pokud si dobře pamatuji, musela Blanička již v půli večera odejít nakrmit své tři nezvedené sirotky a druhou polovinu programu tak zřejmě zná pouze z bájeného vyprávění starců.

Hranické noviny (I/49), 9.–15. prosince 1994, s. 4 (Blanka Peláková – autorem »P. S.« byl -tr- = Petr Vystřel)

Reakce: „Vážená Blanko Peláková! Tvůj článek, vyšlý v HN 49 pod názvem »ROCK« mě rozzlobil a zároveň vyvolal hořký úsměv na rtech. Napsat, že Unarclub hrál prim večera, je velice neobjektivní a zaujaté. Dalo by se [to] říct snad jen v tom smyslu, že v programu večera vystupoval jako první, jinak ne. Naopak se mi zdálo, že Unarclubu věnoval málokdo pozornost, rozhodně méně než např. Oranici (při které se sál dokonce roztančil – vím, to není měřítko, ale signalizuje to určitě větší úspěch) nebo O.K.Nu nebo H/P z Lipníka. Zdá se mi velice divné Tvé prosazování jen této skupiny na uvedené akci. Žes mohla toto napsat, mě udivuje také proto, žes tam údajně nebyla do konce. S faktem, že se zde vytvořila dobrá atmosféra, s Tebou souhlasím.“ Neotištěný dopis zaslaný redakci (Petr H., Hranice). :-)

RYBÍ ŽENA

Jak ukazuje nejmladší tvůrčí generace, jsme nyní v návratu k umělému jazyku v literárním díle, v kontrastu s celosvětovou Novou vlnou šedesátých let i v kontrastu s undergroundovým výbojem, trvajícím snad v 50.–80. letech, se dnešní, postmodernou (i postmodernismem, což jsou dvě věci, které bych si nedovolil ztotožňovat) odchovaná, skupina literátů utíká k umělecké řeči, tedy řeči vznosné až vznešené, logicky pak archaické, kterou chápe jako záměrnou bariéru mezi svým uměním a kulturou degenerovanou, jak říká okřídlené adjektivum – hamburgerovou. Nastupující umění se uzavírá do jakéhosi ghetta vyvolených, přístupného pouze těm, kteří jsou ochotni pro nalezení „cíle“ podstoupit i hledání.

A v tomto smyslu je zcela právoplatnou součástí „velkého“ umění i sbírka básničky 063423350 »Ryba smrdí od hlavy« (Hranice 1994, Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D, edice Kamufloň, sv. 2). Průřez její tvorbou z let 1984–1994 ukazuje hledání a nalézání, kterým prošla při cestě za svébytným výrazem.

Na jedné straně jsou to kratší úsměvné básně epigramatického rázu a drobné impresy (»Léč eb na Nic«, »Ironie osudu«, »Už je pryč«), na druhé rozsáhlejší básně, mimořádně patetické, jež k úsměvu rozhodně neponoukají. Společným tématem všech čísel sbírky je ovšem láska (nebo Láska), láska jako milostný cit, milostný cit, který zůstává nenaplněn, nenaplněn protože neopětován...

063423350, ač i pro ni má poezie zřejmě též roli očistnou – snímající starosti a zmatky citového života – nesklouzává k šifrování prožité skutečnosti do symbolických obrazů, srozumitelných jen několika blízkým, nepředstírá, že ona je „pupkem světa“, ví, že role autora je ve zobecnění vlastních prožitků, které teprve má rozměr tvůrčího činu, protože představuje ruku podanou čtenáři, ruku, již tak často marně hledáme v dnešním světě krutosti a zabíjení.

„Chci odtáhnout tam za oceán, / hledat tě v pouštní krajině, / i když tě skoro vůbec neznám, / létat a věřit baví mě.“ (úryvek z básně »Pohrdám zemskou gravitací«).

Celá knížka, ačkoli jde o výbor, je skvěle komponována, nechybí jí gradace, a tak se od prvních básní, prostoupených dokonalou imitací naivity a vůbec ducha „studentských let“ (»Předmaturitka«, »Kamarádka«), pohybujeme k číslům plným přírodní lyriky a lehce pointovaných obrazů (»Život v kalafuně«, »Astronomická láska«, »Poušť«) až k básni »Zmoklé bříze«, která (vystavěna na paralele lidových písní bříza–dívka) je přese všechnu beznaděj rozchodu strhujícím

líčením Lásky jako nejvznešenějšího citu, jakého je člověk schopen – „*Bude se ještě někdo umět usmát tak, / abych cítila / jak ve mně z poupat vykvétají horké červené růže?*“

Hranické noviny (I/51), 23.–29. prosince 1994, s. 4 (-/kn-), znovu: Maštal, Grošákovy chytré noviny (I/3), únor 1995, s. 37 (G)

063423350

ZTRÁTY

*Ztrácím Tě...
všude kam se podívám.
Svět je prázdný
a já přeplněná něhou.
Ztrácíš se,
když slzami se usmívám,
vím, že tu nejsi,
přece tě cítím,
miluješ? Kterou?*

PEKLO PRO VŠECHNY

Zajímavou epizodou mezi hranickými gymnaziálními časopisy bylo na začátku 90. let **Inferno**. Pokusilo se ve třech vydaných číslech vyplnit mezeru vzniklou po bývalém školním časopisu **Krystal**, stálo vůči němu ale v jakési intelektuální opozici, rodilo se z odporu vůči pseudohodnotám, jejichž byl Krystal ztělesněním, a v pravém slova smyslu se tak ani nejednalo o „školní časopis“.

Mladistvý vzdor „básníků“ stojících v základech Inferna vyjadřuje (v celé jeho bezzubosti) nejpregnantněji koncept úvodníku k prvnímu číslu: „*Inferno jest novým „školním“ časopisem hranického gymnázia, který vyhrěznul z břicha uměleckého, zjm. literárního vření, jako hnusně nasládlé vnitřnosti. Jeho nejvlastnější příčinou je skupina uvedená v tiráži v domečku (jako) šéfredakce. Cíle?! Nepěkně logicky znějící pojem pro surrealisty či unaristy... (nebo koho vlastně). Hraníčtí Prokletí vydávají Inferno, které se sebe vychrchlává chuchvalce inspirace pro Vidoucí a záplavu zbytečností pro Šedé (Šumaře).*“ Úvodník doznal podstatných změn než se objevil na obálce prvního čísla, zatímco ale hrana „dekadence“ byla

poněkud obroušena, narostl úvodník snahou autorů teoreticky vymezit „unarismus“ o dva metry v oblasti filozofie: „*V čase nejtemnější, ze světa zabřednuvšího do páchnoucí hniloby, vyhrželo jako výkřik staženého hrdla Zoufalce snažení, hledající cestu ven z myšlenkového marasmu. Tuto nachází v unarismu – vlastním uměleckém směru, který je syntézou absurdismu, alogicismu, automatismu, destruktivního a spiritistického agnosticismu. INFERNO ventiluje kulturní snahy tvůrčí umělecké skupiny »VÁŇA NENÍ TRAKTOR'74«, hlásící se k tomuto směru.*“

Inferno se tedy stalo „orgánem“ umělecké skupiny **Váňa není traktor'74**, personálně v podstatě shodné s tehdejšími Kulturním sdružením Unarclub. Unarismus se nestal „uměleckým směrem“, stejně jako tvorba jeho členů v sobě neměla prvky uvedených filozofických směrů, úvodník spíše svědčí o tom, že „i tito mladí lidé hledali“, a že právě řešení vztahu ke světu pro ně tehdy bylo prvotné.

Od prvního nápadu (4. března) to k prvnímu vytištěnému číslu (10. dubna 1991) trvalo více než měsíc. Osmistránkový časopis, který tak vznikl (původní navrhovaný název byl »Enfer«), byl kromě ilustrací vyplněn hlavně básněmi (ve třech číslech jich vyšlo celkem 19), v menší míře pak také recenzemi (5) a (kvazi)humornými texty (3). Patrná snaha rozšířit okruh přispěvatelů i mimo „šéfredakci“, tj. skupinu Váňa není traktor'74, byla úspěšná jen částečně (A. Malá a Václav Schotlí). Předmětem recenzí (převážně zadaných tehdejšími pedagogy gymnázia) byla výhradně tvorba členů skupiny – Unarclubu a Dekadentního divadla Beruška.

Inferno vzniká v době, kdy Unarclub (v souboru Fiasko) začíná studovat pro jeviště hru »Abuladze« a v období existence časopisu také kulminuje zájem o absurdní humor, což se odrazilo i v Infernu (recenze představení »Hadi v bufetu«), stojícím jinak spíše ve „vážném umění“.

První číslo vznikalo v nadšení z nápadu, z něhož kousek zůstal i na číslo druhé (1. května 1991). Polemika, jíž vyvolaly ilustrace tohoto čísla, vedla k tomu, že příprava čísla 3. byla svěčena tzv. „lipenské frakci“ (H. Polák a P. Kolajta), ta ale v poslední chvíli od proklamovaného záměru ustoupila, úkolu se nakonec opět zhostila životaschopná dvojice (P. Marek a J. Nebeský) a tak je dobrá čtvrtina čísla svědectvím o tehdy se zrodivším Dekadentním divadlu Beruška (číslo 3. vyšlo 10. června 1991). Školní rok 90/91 skončil a v roce následujícím už k obnovení Inferna nedošlo, přestože pro č. 4 vznikla nová recenze »Almanachu Unar«, což jinými slovy znamená, že bylo připravováno.

Spíše jméno než obsah se v říjnu–prosinci 1991 pokusil obnovit projekt Druhé Inferno, který měl být básnickým sborníkem v seši-

tové vydání. Zůstal nedokončen (vyšly 2 sešity), ale o několik měsíců později byl následován pokusem konečně úspěšným.

Infernu se podařilo nejen zachytit v recenzích několik akcí, které by jinak dávno zmizely v moři nepaměti, ale také dát prostor těm, kteří si ho vytvořili, i těm, kteří na něj čekali. Někdy bylo Inferno cílovou stanicí, jindy startem, poprvé vlastně seskupilo ty tvůrce, kteří vytvořili jádro tvůrčí dílny Okruh, která na sebe v dubnu 1992 upozornila svým poetickým sborníkem »Klofáč«, jenž je počinem regionálně dosud nepřekonaným.

INFERNO (1991): BIBLIOGRAFIE

individuální autoři: a – Petr A. B. Kolajta; b – Radovan Langer; c – Andrea Malá (AM); d – Petr B. K. Marek (Sven och Sjögren; -SOS-); e – Jiří J. K. Nebeský (Kovpak Darš); f – Jiří Y. H. Nezhyba (Guy de Noir); g – Hynek J. Polák (Jojo); h – Václav Schotli; i – Květa Široká; j – Lenka Vývodová (-vý-); k – Marek Tomčala (Kristián von Sarah)

kolektivní autoři: m – Vladimír Krejčíř, Jiří J. K. Nebeský (Hlaváčková); n – Petr Marek, Jiří J. K. Nebeský (Jana Krausová); o – Marie Opravilová, Hana Staviařová (MOST)

č. 1, 10. dubna 1991: s. 1 Ilustrace: koláž (a); Úvodník (a/d/e/f/g) – 2 Kultura je v hajzlu: heslo (a/d/e/f/g) – 3 Almanach Unar: recenze (b) – 4 Zrcadlo: báseň (d) – 5 Večírek, Nový svět?, Ztroskotanec: básně (f) – 6 Strachy, Kubleš: básně (e) – Pověst (m) – 8 Ilustrace: koláž (d);

č. 2, 1. května 1991: s. 9 Ilustrace: kresba (e) – 10 V krajině pokryté jinovatkovým pelem, Lidské tváře, (Hledání vlastní uniformy?): básně (c) – 11 Některé druhy hrubostí: báseň (d) – 12 Za temné noci...: báseň (h) – 13 Uhel: báseň (h) – 14 Smrti zpěv: báseň (e); Úkos: báseň (f) – 15 Několik truchlivých příběhů o muži, který se jmenoval Rosenfeld, měl špatný žaludek a málo přátel: prózy (d) – 16 Ilustrace: kresba (e);

č. 3, 10. června 1991: s. 17 Ilustrace: koláž (a/e/g) – 18 Abuladze: recenze (e); Kdo je blbec?: recenze (i) – 19 Když jde o život: recenze (j); Samopal: recenze (n) – 20 Pohádka, kterou nemůže nikdo vidět: báseň (k) – 21 Právo bolesti: báseň (k) – 22 Lavice politá terpentýnovým olejem: báseň (g); Jablka: báseň (a); Deset malých hlavinků: kresba (d) – 23 Další den: průřez scénářem (o) – 24 Zoufalý sonet: báseň (h).

Hranický týden (I/3), 27. ledna 1995, s. 4 (-jkn-)

ROZHOVOR S BLANKOU KOLKOVOU

Právě vyšla Tvoje sbírka »Divadýlko loutkový«, a mě by zajímalo o čem je.

O čem asi mohou básně být? O životě, o smrti, o lásce a o tom, že všechno stojí hlupf, jak říká Milan Křížák.

Jak to vidíš Ty s poezií v dnešním přetechnizovaném světě? Má to „smysl“?

Poezie má smysl vždycky, podle mého názoru hlavně pro toho, kdo ji sám píše.

A proč ji píšeš Ty?

Někdo je naštvanej – a vymlátí výkladní skříň, a někdo vezme tužku – a napíše něco na papír. Ani jednomu, ani druhému to stejně nepomůže.

Kdy jsi začala se psaním?

Při cestě do školky jsem poprvé složila básničku na kaluž. Pak jsem ji ale zase zapoměla. Zapisovat jsem si své výtvary (já ty svoje věci stejně za poezii nepovažuji) začala v osmé třídě. Když už jich bylo povícero, tak jsem je sepsala do dvou sešitů s názvy: »Scénář jedné molekuly« a »Hovory k Tobě, Živote«. Z nich potom něco vyšlo ve sborníku »Klofáč«, od té doby už uplynuly tři roky, takže to, co je ve sbírce »Divadýlko loutkový« je úplně něco jiného o úplně stejných věcech.

Jak vzpomínáš na klofáčovský Okruh?

Byli jsme fajn parta, jenom Láďa mi to kazil.

V záhlaví sbírky předesíláš, že všechno „se stalo před 24. zářím 1994“, jaký k tomu máš důvod?

V ten den jsem se podruhé narodila. Sluníčko svítí, ptáci zpívají, dostala jsem jedničku z biologie a miluju.

Chystáš v poezii něco dalšího?

Přecházím od pesimismu k optimismu, zatím pro to hledám formu.

Díky za rozhovor.

Nemáš zač.

Hranický týden (I/9), 10. března 1995, s. 4 (-jkn-)

DOTEK LOUTEK

Blanka Kolková není v „hranické“ poezii ani zdaleka Nové jméno, po svých rukopisných sbírkách »Scénář jedné molekuly« a »Hovory k Tobě, Živote« se v roce 1992 jako šestnáctiletá představila větší

šifce veřejnosti ve sborníku Okruhu »Klofáč«. Po třech letech tedy už samostatně debutuje sbírkou »Divadýlko loutkový« (Hranice 1995, Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D, edice Kamuflon, sv. 3).

Styl doznal této změny: je zkratkovitější, úsečnější, a tak i náročnější na čtenářovu pozornost. Blanka Kolková je básnířkou takřče-no „nadoraz“, postrádá básnickou pózu či stylizaci, nepřevléká se do cizích pocitů, její poezie je čistým odrazem jejího (duševního) života. Poctivost – otevřenost, s níž píše o svých pocitech, je nejzákladnější hodnotou jejích básní, je ale zároveň i jejich nebezpečím. Holé autorovo „já“ a jeho život jen v málo případech může být v literatuře nosné. V poezii je tato možnost větší, ale s rizikem opakování témat i point. I to je poezie Blanky Kolkové. Ne ale ve své většině.

Jazyk sám je hodnotou, takže i u básní, kde nám míra zašifrování skutečnosti, která jim předcházela, neumožňuje rozluštit celek a pochopit je, pro nás může být forma jazykového zpracování sama o sobě zajímavá. Blanka Kolková kombinuje všední a omšelé motivy a slova do nevšedních, řekněme magických, shluků. Takle práce se slovem (formou) znamená, že básničky Kolkové jsou daleko víc než pubertální říkánky o lásce (např. „*Lito. Taký je mi.*“ z básně na s. 11)

Krátké úseky veršů, nesoucích sdělení často... rsp. Některé básně jsou tvořeny „do značné míry“ samostatnými verši, jsou to krátké úseky, pocity, grimasy, gesta. Pohyb loutky, který je stejně jako pohyb člověka tvořen jednotlivými posuny kostí a svalů. A poezie Blanky Kolkové je pohledem do tohoto mechanismu, který je tou „odvrácenou stranou měsíce“ v našem životě. Hodnotím tu sbírku pro tuto chvíli velmi vysoko, je vidět, že poezie, která v Hranicích vzniká, má co říct, a myslím, že má i komu.

Hranický týden (I/12), 31. března 1995, s. 4 (-jkn-)

Blanka Kolková

* * *

*Můj Dotyku,
odpoprchal jsi jinam
stavěla jsem Ti měkkoučký svět
Ty sis ho nevšímal
pohladila mě v Tobě ozvěna mých přání
Laskals mě snoučky
ale ty stejně shořít*

*vdírkovala jsem se do Tvých věcí
promiň mi mou myšlenku
nerozpozná skluzavku od trampolíny
Mé soukromé bývalé milování
NIKDY NA TEBE NEZAPOMENU!*

38. ŘÍKÁM, ŽE:

Hranické Metro Goldwyn Mayer ráčilo uvést další výstavu v gotickém sále radnice. Bylo vystaveno z děl Blanky a Antonína Ličmanových. Když umělec vytvoří, nemá nikdo „právo“ do toho kecat, když umělec vystaví, všichni můžou. Každý za sebe (ale zas ne jeden za všechny, ani všichni za jednoho...hohó). To předestírám na předkrm toho, že já říct, že se mi ty vystavené věci skoro vůbec nelíbily. A to proč?

Čiší z toho na mě něco falešného, i když to zdánlivým obsahem jen jen hýří, obsah je rovný takřka s 0ou. Antonín Ličman ukazuje převážně obrazy vytvořené „kombinovanou technikou“, co o to, co vidíme, jde (pokud jde o to, co vidíme), jsou to jakési fádňi (neslané nemastné) velkooké postavy a tváře, jež se co nejvíc mají podobat postavám a tvářím reálným. Je to jak když zachycovaná podoba pořád uniká a zůstává jenom neživotný obal, taková skořápka člověka (obrazy »Když se budí kámen«, »V jarní louce«, »Klid večera«), sám autor je zřejmě při vědomí, že jeho způsob podání reality je bezobsažný a pořádně vzdálený „modernímu“ umění, snaží se tedy k němu připojit alespoň formálními postupy, čímž míním právě ten tmel (neb co to je), jímž vytváří na plátnech ty vyvýšené plochy. Doufám, že je hodně takových, kteří mu toto „experimentátorství“ uvěří.

Blanka Ličmanová moji nedůvěru po opravdovosti tohoto umění ještě zvyšuje. Několik obrázků (tuš a akvarel?) z cyklu »Variace« a »Proč nemám tátu?«, které dokolečka zpracovávají vlastně totéž obrazové téma (ve »Variacích« jsou to tři postavy: nejčastěji ženský akt a postavy dvou dětí, v »Proč nemám tátu?« zase ženský akt s tvář malého děvčátka) – sice líbivé nebo řekněme efektní, ale obsahově zase vyprázdněné až na dno – podle mého svědčí o přiznání touhy zpeněžit jeden nápad jak to nejvíc půjde. A z toho tedy smutek a úvahy, kde končí „umění“ a začíná „umělecký kýč“.

Už budu muset končit, ale nedá mi to ještě nenapadnout to používání „významově zatížených témat“ (křesťanství, tady naštěstí pouze kolem Stvoření – A. Ličman: »Start dějin lidstva«, »Staré oli-

vy v zahradě Getsemanské«, B. Ličmanová: »Muž a žena jeho byli nazí...«, židovská tematika, Franz Kafka atd. atd.), jakoby se tím dala zaštitit prázdnota obrazů, nebo třeba básní... a filmů...

Hranický týden (I/13), 7. dubna 1995, s. 4 (*Jiří J. K. Nebeský*)

41. ŘÍKÁM, ŽE:

Taková ta malá hranická kultura dost dlouho vypadala jako suchý kmen. Výtky na adresu její hodnoty i množství byly mnohé a oprávněné. Ale mně se teď zdá, že i když ten zdánlivě suchý kmen najednou vyrašil spoustou nových pupenů, výtky pokračují. Snad ze setrvačnosti, snad z nemnohosti informací (to je ovšem výmluva chabá, protože oba hranické týdeníky – jeden z nich právě držíte v rukou – ve svém celku poskytují myslím o „hranické“ kultuře obraz velmi blízký realitě). Spojením neinformovanosti a snahy (chvályhodné) pak může vzniknout třeba časopis, obdařený vrchovatě kouzlem nechtěného. Jmenuje se **Bez filtru** (asi shodou okolností vyšla nedávno LP skupiny Marvan... teda Narvan – se stejným názvem). Jeho první číslo je skoro monotematické – stížnosti na to, že v Hranicích není (rockový) klub. Doufám, že až ten Vlasákův bude zanedlouho otevřen, bude tomu v časopisu věnována alespoň malinkatá zprávička. Ach jo. Ale stejně jim držím palce, ať vydají aspoň pět čísel!

Hranický týden (I/16), 28. dubna 1995, s. 4 (*Jiří J. K. Nebeský*)

BEZ FILTRU

Vedle revue Maštal, která je časopisem literárním, se po loňských dvou číslech časopisu HADR objevil letos podobně orientovaný občasník **Bez filtru**, časopísek, který stojí někde blízko trosek byvšího „anarchyundergroundu“. A to se projevuje čím? Autoři se pouští do boje za legalizaci (snad měkkých) drog a zároveň do boje proti týrání zvířat (zajímavé je, jak se dá zprofanovat téma). Většinou články převzatými odjinud. Z původní tvorby už vymizela „umělecká“ literatura, prostor patří pouze „publicistice“ – stížnostem na absenci rockového klubu. Jenže to už jsou fakt divné stížnosti. Tak třeba autor Duca píše

v 1. čísle Bez filtru v článku nazvaném »Jenom tak trochu žít«: „*Dneska večer udělám změnu, říkám si v pátek, když přijdu ze školy. Tak kam půjdu? 1) Do hospody – už zas? 2) Na Maraton – už zas? Pustí mě davnitř? Ne, je obsazeno. Už zas? 3) Budu se dívat na telku – a co tam je? NIC – už zas. 4) Tak někam pojedu, třeba na koncert. A mám na to? Ne – už zas?*“

No. Ad 1) Prosim Tě, kdo Tě nutí chodit do hospody, když se Ti tam nechce? Když už do toho zakouřeného prostředí jdeš, děláš to dobrovolně, nebo snad ne? Jestli Tě k tomu někdo nutí, dej mi vědět. Ad 2) Ty věčné nářky na Maraton! Disko je přece taky hudba, Ty jako rocker bys to měl vědět. Nestěžuj si pořád. Buď tam jít nechceš, a pak Ti může být jedno, jestli by ses tam dostal, nebo tam jít chceš, tak musíš vyjít včas, aby bylo ještě místo. To je přeci jasné! Ad 3) Televize. Přece nechceš s vážnou tváří tvrdit, že v televizi nic není. Ne, nežertuju, vím, že to myslíš jakože tam není nic kvalitního, ale i tak je to hloupost. Jestli jsi opravdový intelektuál, nejméně dvakrát týdně se dočkáš opravdu kvalitního snímku v sérii Filmový klub, nemluvě o dalších velmi dobrých snímcích, které v TV ukazují. A jestli intelektuál nejsi, pak si teprv nemáš na co stěžovat. Různých horších filmů běží opravdická kupa! Ad 4) Zajet si někam na koncert. To samozřejmě můžeš, ale stěžovat si, že nemáš peníze? Zkus jít třeba někam na brigádu a já věřím, že ty peníze se najdou. Nehledej zkrátka problémy tam, kde nejsou!

Hranický týden (I/17), 5. května 1995, s. 5 (-/kn-)

44. ŘÍKÁM. ŽE:

Mosazné (?) tabulky na domech, co nesou zprávy o něm anebo firmu a tak – příjemně reagují s otráveným prostředím a za pár měsíců se z jakonových stávají zašlé a nečitelné. A bez souvislosti s tím zjišťuji, že úřady fungují v době, kdy lidé pracují. A proto, když se zrovna ztratí (nějak) nedoporučená obálka s potvrzením o studiu na vysoké škole, které je třeba každoročně předkládat k poskytnutí odkladu nástupu na civilní (a asi i vojenskou) službu, pozvou si vás úřadové z Přerova na 7.45... Omluva v pátek v 15.30 (!) není možná, protože na úřadě už funguje jenom záznamník, který předává informaci o telefonním čísle domovníka domu úřadu...

Bez souvislosti s tím je v Hranicích Hudební klub pánů Vlasáka, Kvity a spol. Otevření se účastní hezky namíchaná společnost v hezkém klubu. Dvě hezké dívky v hezkých černých oblečcích jdou

k vám. A už si myslíte, že vás chtějí někam pozvat. A to je vlastně pravda, ale jenom v jiném smysle. Chtějí vás pozvat do kouřového království Gauloises Blondes. A můžete nadávat jak chcete, ale v hustém cigaretovém oparu kouříte i proti vlastní vůli. Nesouvisle s tím bych chtěl zajít na nizozemskou výstavu Franse Kokshoorna a Erika du Chatenier, která běží v Gotickém sále Radnice. Všechno je to hezké téma.

Hranický týden (I/20), 26. května 1995, s. 4 (Jiří J. K. Nebeský)

FOTOGRAFIE TOMÁŠE POSPĚCHA

V úterý 13. června 1995 se v Gotickém sále radnice stala skuteností vernisáž výstavy fotografií Tomáše Pospěcha (*1974). „V kulturním programu vystoupili žáci základní umělecké školy v Hranicích“, úvodní slovo patřilo generačně spřízněnému Jiřímu J. K. Nebeskému, který mimo jiné řekl: „*Tomáš Pospěch využívá fotografie téměř jako jednu z grafických technik: negativ je pro něj matricí, ze které kontaktním způsobem pořizuje omezené množství „otisků“.* Stejně jako u grafik pracuje volně s tónem atd. Jeho fotografické práce ale nejsou vymezeny jen tímto pojetím fotografie jako média, jsou sjednoceny také obsahově a myšlenkově.“ Tomáš Pospěch – student Institutu tvůrčí fotografie při Slezské univerzitě v Opavě a Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, vystavuje výběr svých prací z let 1992–1995, jeho hlavním námětem jsou... Ale to už dejme slovo autorovi samému: „*Realita dychtivá stát se obrazem, ležt před námi jako výzva pro tento počín. Věci v této realitě nejsou jenom nové, dokonalé a krásné, jaké bychom je chtěli mít pod vlivem kultu mládí a úspěšnosti. Mají také své nečnosti, nějaký ten křížek času, jsou užívány, špiněny, i pasivní státní je zmáhá. A tím jsou krásné.*“ A proto jsou i námětem Pospěchových fotografií. Nakolik námětem nosným, a jak vůbec zpracovaným, se můžete přesvědčit do 2. července, kdy výstava skončí.

Hranický týden (I/23), 16. června 1995, s. 4 (-jkn-)

ŘEČ NA VERNISÁŽI VÝSTAVY FOTOGRAFIÍ TOMÁŠE POSPĚCHA

Vážení přátelé a hosté, Tomáš Pospěch se blíží k věku jedenaadvaceti let, fotografie už překročila svou stopadesátku, a přesto má

v našich hlavách místo jako tzv. mladé umění. Svou schopností vnějškově „věrného“ zachycení skutečnosti rychle vytlačila každý jiný způsob obrazového dokumentu.

To, co tady vystavuje Tomáš Pospěch, ale není fotografie dokumentární, rozumějte komunální, ta, která patří do rodinných alb, ale fotografie výtvarná. Tomáš Pospěch využívá fotografii téměř jako jednu z grafických technik – negativ je pro něj matricí, ze které kontaktním způsobem pořizuje omezené množství „otisků“. Stejně jako u grafik pracuje volně s tónem atd.

Jeho fotografické práce ale nejsou vymezeny jen tímto pojetím fotografie jako média, jsou sjednoceny také obsahově a myšlenkově.

Situace každého, a nejen výtvarného, umělce je dneska dost složitá: dává technické možnosti a zároveň ubírá z možností myšlenkové obsažnosti. Mnozí to řeší příklonem k formalismu, při kterém na obsahovou stránku dila úplně rezignují. Ne to je případ Tomáše Pospěcha. Ten možnosti vyjádření myšlenek hledá, a to je proces postupný, proces, který je patrný i v této expozici.

O jeho cestě k myšlenkovému obsahu mluví zejména »Světelná kompozice«, tedy soubor dvanácti fotografií z let 1992–1994. Sám autor o nich mluví jako o „slátanině toho všeho, než jsem začal pořádně fotit.“ Ale právě to má na téhle výstavě své podstatné místo – hledání obsahu jak obrazového, tak postupně stále víc myšlenkového.

Z podzimu 1994 jsou čtyři díla, která Tomáš Pospěch řadí do cyklu »Zátiší melancholie«. Jsou to osiřelé jednotlivosti v autentických, i když třeba autorem dotvořených pozicích. »Zátiší melancholie« má paralelu v cyklu nejnovějším – v jedenácti fotografiích »Zátiší existenciálního charakteru«. Právě srovnání těchto dvou souborů odhaluje zajímavý posun: zaprvé příklon k záměrné kompozici, zadruhé změnu obsahu. V »Zátiších melancholie« je zobrazována věc jako pasivní svědek pomnutí své funkce, troška očekávající konec, v »Zátiších existenciálního charakteru« náhle věci ožívají a brání se svému osudu, který je dávno odsunul na okraj našich praktických zájmů. Tomáš Pospěch je úsměvně řečeno humanistou věci.

O tom svědčí i další vystavené cykly: »Času navzdory« a »Stopy času a stopy věcí«. Věci, které ztratily svou funkci, zůstávají nadále krásné, i když už neslouží. Podívejme se kupříkladu na odřezky z fotografií, které na jedné straně putují do koše, na druhé straně se ale naopak mohou stát obsahem fotografie nové, znovu ožít ve zcela změněných podmínkách. A příště takhle ožívá třeba roztrhaný negativ, jehož fotografie je myslím to myšlenkově nejsilnější, co tato výstava přináší.

Při jeho vnímání se ale nesmíme zastavit u negativu samého, musíme hledat, co je na něm, co nám nese. Stejně jako, i když v podobě mnohem méně přístupné, mají svůj vnitřní a v podstatě autonomní obsah vlastně všechny věci, které nás obklopují a které Tomáš Pospěch zachycuje. Musíme být jen otevření a sami se pokoušet hledat jejich význam. Přegumované rýsovací prkno není jen zajímavou kompozicí žmolků gumy, ale obsahuje v sobě i již neexistující kresbu, a tak i to, co obsahovala ona a co jí předcházelo. Smuchlané noviny nejsou jen nějaké noviny, ale jsou to noviny, které někdo přečetl a použil, třebaš do nich zabalil vajíčka nebo třeba tělo modelky. Je tolik možností a významů, které v nich existují. Jedna věc obsahuje celý svět, dalo by se říct.

Výtvarný svět Tomáše Pospěcha je možná trochu intelektuálně překombinovaný nebo možná zase myšlenkově jednoduchý, ale je to jeho svět a on se o něj s námi chce podělit.

Díky jemu a díky vám všem za pozornost.

Nepublikovaný text z května 1995.

ROCKOVÉ HRANICE 95

I) ZAHÁJENÍ

Středa 5. července 1995, Letní kino, Rockové Hranice 95. Je takové podmráčené počasí, semtam vysvitne slunko, semtam přejede oblohu mrak. Po 17 h zahájila rockový festival kapela **Rob Halford Špricen** hrstí starých šlágrů. Bohužel jsem viděl jenom konec jejich vystoupení.

II) MOHLI BYSTE SE ZDVIHNOUT

„*Tak tohle, co stojí na pódiu, je skupina Noonies a já se jmenuju Jirka*“, uvedl zpěvák další kapelu. Zvuk nebyl ideál, publikum nesoustředěné, netleskající – teprve se ladící na opravdový festival. »S tebou« a »Zkouším lhát« jsou možná nejlepší písně, které tam **Noonies** zahráli, ale na druhou stranu je možná nezahráli nejlíp. Všeobecně odnesli všechny ty nepříjemnosti, které vždycky odnese první vystupující.

III) KRUTÁ PRAVDA

Darja Hrubá, která celé Rockhranice spolu s Petrem Šiškou moderovala, oznámila, že teď vystoupí kapela **Raimond**, o níž Venca

Vlasák říká, že jsou to „jeho mazánci“. Hlasitost se zvýšila, rozladěná kytara se ztratila. „*Jak nákej psychopat, přišel sis tady hrát*“ (z písně »Blázen ti nadávaj – tu krutou pravdu znáš«), přes všechno, co se proti kapele Raimond a jejímu repertoáru dá říct, je fakt, že hlas zpěváka, stylizovaný ovšem nešťastně do chrchlání, je krásně zvukný, jako zvonek. Čtveřice skladeb skončila a připravovat se začala pražská (plakátům neznámá) skupina. Tím vlastně skončil blok hranických začínajících kapel, které se umístily na prvních třech místech předkola Rockových Hranic, Last Dream nevystoupili. Škoda.

IV) KAMASÚTRU ZNÁM

Tak zněl jeden „verš“ písně »Bohové vášně«, kterou také zahrála kapela **Corona**. Hráli ze své nové – první LP »Život není kriminál«. Ten, kdo se divil, jak mohla na druhém místě předkola skončit kapela Raimond, svůj údiv odhodil. Corona hraje stejné sračky, jenom trošku (řemeslně) líp. Ovšem nejenom Corona, rocková dechovka se hrála v Letním kině vlastně skoro pořád... „*Do vzduchu vchází Mistr Stres*...“ (text sk. Corona).

V) JOGURTE, CHLASTEJ!

V 19.30 přispěchala na pódium hranická profiformace **Tarantula**, aby pokřtila své nové LP »Never Say Never« a zahrála z něj pár kousků. „*Hrajeme muziku pro otrlé, nám se to taky občas hnusí!*“, řekl zpěvák po titulní písni anglofonního alba. Kmotr Jarda Špulák polil jeden kompakť šampaňským a hop ho do publika! Kapela dobře odehrála a svým jakýms takýms nadhledem patřila k tomu nejpříjemnějšímu z celého festivalu. Po obvyklé půlhodinové dávce hudby pódium osamělo, lidé se hemžili všude možně, plocha Letního kina se začala pokrývat vrstvou papírových kelímků, táček, krabiček od cigaret a skleněných láhví. Přestávka trvala třičtvrtě hodinu. Potom nám moderátoři sdělili jména sponzorů a oznámili, že vystoupí...

VI) STEJNĚ SPOUSTU VĚCÍ NEVÍM

...**Olympic**. Publikum vstává, velká vřava, evidentně největší magnet (nastávajícího) večera. Čtveřice zahájila odporným rock'n'rollem, následovaly víceméně průměrné verze starých hitů Olympicu (zvláště v první části, pak už zpívalo celé kino, takže kapela moc slyšet nebyla) a pár ukázek z posledního LP »Dávno«, ty byly ovšem na hranici skladatelské i textařské senility. Olympic je ale spíš kultovní záležitost než živá kapela. A v tom smyslu koncert rozhodně nezklamal. „*Tak, přátelé, to je zhruba dneska všechno, co od nás můžete očekávat*“, řekl

zpěvák, ale publikum si stejně vyžívalo tu pravděpodobně nejlepší písničku Olympicu, která se jmenuje – »Jasná zpráva«.

VII) UŽ VÍME SVÝ

Po dvaceti minutách hopsasá – **Citron**, v sestavě z první LP »Plni energie« („*Plni energie, i když nám trochu narostly bříška*“, jak řekl zpěvák) hrál několik svých starších skladeb. Zvolil tu méně nápaditou část své discografie, takže mezi Olypicem a Arakainem trochu (hudebně) zanikal.

VIII) TO JE NÁŘEZ!

Arakain se svým sólistou Brýlem Alešem Brichtou byl přijat s nadšením, dav z Olympicu nevychladl ani při Citronu, a nyní se znovu parádně rozvášnil. Mezi poněkud nezajímavými (řemeslně samozřejmě na jedničku!) skladbami Arakainu vyčníval jeden hit ze sólové Brichtovy desky – »Barák na vodstřel«, který (stejně jako »Jasnou zprávu«) znal v Letním kině každý. Skončili coververzí písně, u které: „*řvali jsme u toho jako prasata opilý, vždycky*“. A pak byly ještě dva předávky.

IX) DEATH

V půl dvanácté v noci nastoupili zakuklení jako kati znovu-obnovení **Törr**, zahájili hitem »Inkvizitor« s debilním sloganem: „*Inkvizitor, horší než mor, inkvizitor, jeéé!*“ Na náměstí kupodivu nebyl slyšet řev z Letního kina tak moc, jak jsem si myslel. A u vrat kina už po vás nikdo nechtěl vstupenku za 80,- Kč, vstup byl zdarma.

X) JSTE JACÍSI ZDECHLÍ

Zajímavá formace **Torzo** (mj. Vlasák, Kvita, Šiška, Špinarová) hraje rhythm & blues, rock'n'roll a kdoví co ještě – staré hity, poctivá muzika, poctivě zahraná. Přítomné publikum by ale asi dalo přednost (neuskutečněné) Argemě před Hendrixovkami a jinými ovkami.

XI) MISTŘI DÉLKY

Nizozemští hosté **Topaz** začali hrát v 1.15 h, nehráli špatně to ne, i když nápady jim chyběly pořádně. Ale hráli strašně dlouho. Možná, že má člověk ve studené noci menší trpělivost, ale jejich pětiminutové skladby byly bez konce, skončili coververzí Led Zeppelin po hodině hraní. Na řadu ještě měli přijít jejich krajani Prat's The Whoblem a po nich hranické O.K.No, které mělo (z neznámého důvodu – v předkole se umístění nedočkalo) Rockové Hranice 95 uzavřít.

Nikdo z nich ovšem nevystoupil, neboť dohodnutá lhůta trvání zněla (údajně) na 2.00 h. A ta už překročena byla...

Hranický týden (I/26), 14. července 1995, s. 4 (*-jknbs-*)

TÓNY TAJEMNÉ HARFY NAD FILMEM »ŽBUBÍBUP«

Zpěvák Grošák svou LP »Černý kůň« z loňského roka opatřil také klipovým filmem »Žbubíbup«. Sám se ujal režie a podle vlastního libreta vytvořil svéráznou vizuální podobu své hudby.

Zdánlivě nezasažený jakýmkoli příkladem se pustil do další sysifovské práce své (záměrně) trpké kariéry. Černou plochu počátku, odkazující k audiopodobě desky, rozčísne spoře osvětlená postava zpěváka, pochoduujícího v jakémsi snovém parapochodu. Film začíná. Traumatizující kulhání v metaforické podobě nás pak provází celým dílem. Titulky. Discjockeyský hlas se odráží od přírodní scenérie Grošákova malého statku v horách, jeho zvuk sjednocuje samostatné klipy v jistý celek.

»Orchestrion Jirka« ve víru představ dává možnost setkání Smrti a intelektuála, měničeho se v dřevěného psa. »Zloba«, která na tento klip bezprostředně navazuje, je variantou pohádky o převozníkovi, začarovaný kruh bez možnosti úniku obtáčí mladou dvojici. Zloba podtrhuje text písně a přidává jí další vrstvu. To se sotva dá říct o »Paparalle«, kde se inkoustová představa kytaristky, hrající na svůj nástroj při západu slunce, s onomatopoickým textem skladby mýjí (jedině paralela: rozptylující se inkoust a neuchopitelný text snad přese s klipem trochu pojí). Pak už přicházejí na řadu Malenovské slova »Zamilovaná vygumovaná« s Grošákovou hudbou. Konvenční klipový příběh nešťastného manželství je obohacen naprosto tupou kamerou. Mistrovi se opravdu podařilo vtisknout filmu všechny představitelné chyby žánru a vystavět si tak další z komických pomníčků. To platí v ještě krystalitější formě o »Na přání«. Politický song ušlápnutého manžílka, jehož se rozhodl navštívit agent STB, saje zaprvé z poslední desky Nirvany (»V úterý« – chch) a zadruhé z nejhorších českých epických klipů konce 80. let.

Finále–pižamá »Žbubíbupu« je shodné s finále–pižamá desky – »Černý kůň« a »A kolem«. První z nich je snímán přes skleněný hranol a v duhových obrysech poznáváme zpěváka Zpěváka v úvodu do

jeho taneční show »Intergrošák«. Druhý je televizní koláž tváří mnoha lidí a mnoha gest. Ve ztřeštěné výchylce pomyslného kyvadla po třiceti minutách klipový film končí záběrem na usínající Hranice.

»Žbubíup« je nevyzpytatelný film všech možných tvarů, je o světě, který už dávno není skutečným světem, ale jen jeho oslepeným bratrem. Grošák se snaží otevřít jeho oči brnkáním na struny debility. O tom, jestli je jeho snaha úspěšná, můžeme vést spory, ale to je asi tak všechno, co se proti tomu dá dělat...

Hranický týden (I/28), 28. července 1995, s. 4 (-nkj-)

A SOLINGEN

V Hranicích se minulý týden konala premiéra nového filmu sdružení **Unarcub**, nejdříve delší verze (»240 minut v Solingenu«) a pak v kině Svět i té kratší (»90 minut v Solingenu«), návštěvnost, která předčila největší trháky americké kinematografie, byla snad pro všechny příjemným překvapením. Nejen, že existuje někdo (nebo spíš něco...), kdo se věnuje něčemu tak neobvyklému, jako je natáčení filmů, ale také je tu někdo, kdo se na jeho výtvořiny chodí dívat. Promítání »90 minut v Solingenu« je hlavně políčkem všem, kteří obrazně zlomili hůl nad místní kulturou (zájmem o ni).

Děj filmu začíná v roce 1995 při poslechu Cimrmanovy Výpravy na severní pól, dva přátelé, k nimž se později přidá jejich známý, zažijí jeden svůj obyčejný den. Je ale něčím zvláštní, v jeho průběhu všichni zmizí, aby se objevili u jednoho stolu v jedné neznámé chalupě v polích. Divadelník Petr Hobby, neúspěšný číšník Jiří Zájem a hochštapler Jiří Nezájem nějakou dobu žijí v chalupě (v Solingenu?) poklidným životem, z něhož je ale vytrhnou „náhodné nálety“ vrtulníků. Rozhodnou se před nimi prchnout a dozvídají se, že dosud žili ve vojenském pásmu někde na severu Německa. Každý zvlášť se vrací do rodného města, kde ale zjišťují, že zmizením se nepřenesli jen v místě, ale i v čase. Jsou v roce 2023. Přespí pod mostem a další den se jim pomocí kouzla podaří dostat v čase zpět, bohužel do roku 1994. Prožívají tedy znovu všechno, co provázelo jejich život (včetně seznámení) až do symbolického bodu 0, místa v němž film začal. Uzavírá se tedy časová smyčka, která by hrdiny filmu v následujících minutách opět vrhla o 28 let do budoucnosti. »90 minut v Solingenu« má vlastně potenciálně nekonečný děj.

Film je bohatý na množství „suchých“ i „polosuchých“ vtipů, krásné obrázky a svérázné herecké výkony. Ten, koho nezaujal děj snímku, byl určitě uchvácen krásou hranických uliček a domků. Zkrátka tentokrát si na své mohl přijít každý.

Hranický týden (I/36), 22. září 1995, s. 4 (*Dan Matuška*)

SLEDUJU VÝVOJ OKOLO SEBE ROZHOVOR S PETREM KANTOREM NAD JEHO SBÍRKOU »PROČ?«

»Proč?« je v Kamufyonu první sbírka, která vůbec neobsahuje básničky o lásce, proč?

Možná to byl i záměr, ale spíš to vzniklo z okolností, se kterými jsem se setkal v době, kdy ty básničky vznikaly. Neměl jsem náladu psát o lásce, víc mě pádilo to, v jaké společnosti žiju, chtěl jsem jí prostě nastavit zrcadlo, ve kterém by se mohla vidět.

Co Tě nejvíc trápí na společnosti?

Část toho je vlastně napsaná ve sbírce – momentální politická situace (báseň »Obrana demokratického systému«), válka, která si myslím, že není prostředkem k řešení problémů (»ababab bababa«), prostředí, v jakém vyrůstají děti (»Hra na vojáky«), hrozba ekologických katastrof (»Atomový konec«), chování některých mladých lidí (»Až přestaneš se opíjet alkoholem«).

Jsi anarchist?

Ne. Tady chci zase poukázat jenom na to, že jsem obyčejný člověk. S některými anarchistickými myšlenkami souhlasím, ale člověk by se neměl ztožňovat s nějakým hnutím natolik, aby mu to znemožňovalo celkový rozhled či komunikaci s ostatními lidmi, jež mají jiné názory. Člověk by se pořád měl snažit vytvářet si nový pohled na různé problémy a neustále si jej obnovovat.

Jak dlouho píšeš?

Píšu od té doby, co jsem se naučil psát. To je asi od sedmi let. Básničky píšu asi rok. Předtím jsem žil jinak – nezajímal jsem se o aktuální věci a ani o své nitro.

Nechceš se napít?

Ne, díky.

Co očekáváš od své poezie?

Přál bych si, aby čtenáři v básních hledali dobro a básně je nenechaly „sedět na židli“. Snažil jsem se psát co nejjednodušeji, aby sbírka byla srozumitelná i člověku, který v životě nesáhl po nějakých básničkách.

Budeš svou poezii někdy přednášet, co vůbec připravuješ dál?
*Ke konci srpna jsem o tom uvažoval, zatím ještě k realizaci nedošlo.
A co připravuju dál? Vlastně se nic nezměnilo, pořád sleduju vývoj okolo
sebe.*

Hranický týden (I/37), 29. září 1995, s. 4 (-nkj-)

V TOMTO PŘEPLNĚNÉM SVĚTĚ

Projekt Kamuflon v pátém z deseti plánovaných svazků uvedl na scénu hranické minuskultury „člověka odjinud“ – třineckého **Petra Kantora** (1978), který studuje na Střední lesnické škole v Hranicích.

Jeho sbírka »Proč?« (Hranice 1995, Nakl. Kulturního sdružení Unarclub LS†D, ed. Kamuflon, sv. 5) je jedním velkým otazníkem, nikoli nad formou nebo sdělením, jak by se dalo čekat, ale otazníkem nad současným stavem eurosvěta – nad násilím v podobě organizované i spontánní. Kantor zapsal stav* jednoduchým stylem, jehož čistota a často i výstižnost je čtenářsky příjemná. Vyhýbá se omšelým „básnickým“ stylizacím, vtěluje se ale. Ovšem jinak než jsme obecně zvyklí. Kantorův výraz formuje styl, který známe z anarchistických časopisů, jednou je exulantem, jednou zastřeleným, jednou hladem strádajícím... Jeho poezie je věrna té „anarchistické“ i v poloze, kterou vnímáme s rozpaky – v náčrtěch nad současným politickým systémem v Česku a stýskání si po komoušském teroru (který zas tak teroristicky nevidí).

* ...zapsal stav a hledá lék – jedineč báseň »Kdo je Ježíš?« přináší jiný tón, než smutek a beznaděj: „*Je víc než ten / kdo o nás se stará. / Je též ten, jenž dává. / Lidem naději.*“ To je celý text básně, vlastně úplně „nebásnické“ sdělení, prosté konstatování. A zároveň myslím klíček k celku sbírky. Pokud ji budeme rozpatlávat způsobem, jakým jsem to dělal v předchozích řádcích já, nebudeme mít z knížky nic. »Proč?« možná není (dobrá) poezie, ale ono se jí ani nesnaží být. Je to výkřik. A ten je neartikulovaný a opravdový.

Petr Kantor
BAREVNÝ SVĚT

*Jednou sejdem se v nebi.
To proto, že peklo není*

*a budeme tam všichni
achátoví
běžoví
bílí
bronzoví
černí
červení
duhoví
fialoví
hnědí
modří
olivoví
růžoví
stříbrní
šedí
zelení
zlatí
žlutí
a všichni barvoslepi.*

Hranický týden (I/42), 3. listopadu 1995, s. 4; jiná recenze sbírky in:
Maštaľ, Grošákovy chytré noviny (I/5), říjen 1995, s. 71–72 (G)

**NEJSU ŇÁKEJ GYMLÁK
S MARTINEM KRČMOU NAD SBÍRKOU
»CHUŤ ZBLÁZNĚNÝCH NÁLAD«**

Kdy jsi začal psát?

*První básničku sem napsal ve čtvrté třídě do školního časopisu
»Šotek«, a jinak tak asi od třinácti let.*

Proč se tvoje sbírka jmenuje »Chuť zblázněných nálad«?

*Protože ty básničky tvoříš ucelený celek a každou z nich
jsem vlastně psal po nějaké zkušenosti, po nějaké náladě.*

Pracuješ na básni víc, nebo je to momentální improvizace?

*Většinou je to improvizace, většinou napíšu nějaký dlouhý – málo
smysluplný text, který potom upravím. Nebo mě napadnou čtyři nějaký veršičky
a ty pak doplním nějakým marastem.*

Co je v tvé sbírce?

*Jsou tam básničky, je v nich většina z nálad, kterými žiju, to zna-
mená různé reakce na lásky, na lidi kolem a na všechno, co udělám víceméně*

většinou špatně. Neřídím se nějakým svým vyhraněným stylem, protože ten styl mi vždycky nák vyplyne z té nálady. Takže tam jsou básničky, který jsou až kýčovitě lyrický, jenže v té kýčovitosti je trocha upřímnosti, jakou jsem tam dal.

Máš rád přírodu, vid?

No jasně, proto su lesák, ne?

Jak se ti líbí na Lesnické škole?

Já su poměrně spokojenej, protože narozdíl od ostatních ten styl výchovy nechápu jako nákou buzeraci nebo jak bych to řekl..., ale spíš jako něco, z čeho si můžu dobře dělat srandu. To ale neznamená, že si myslím, že je to špatný způsob, myslím, že mi ta škola hodně přinesla a jsem rád, že teď ze mě není nákej gymplák. (smích) Tím nechci říct, že bych si nák gympláků nevážil, no ale prostě být lesák беру jako důvod k jakési osobní hrdosti.

Sbírku Martina Krčmy »Chuť zblázněných nálad« je možnost zakoupit v knihkupectví Honzík za deset korun.

Hranický týden (II/4), 26. ledna 1996, s. 4 (-jkn-)

LEDABYLÝ ROMEO

Mladá poezie je mnohotvárná jako modelína, edice Kamuflon vypadá zatím jako poetický vzorník, každá sbírka této řady je jak kdyby reprezentantem určitého způsobu poezie – uzavřeného „systému“ s hotovými okruhy námětů, způsobů zpracování, tvůrčí práce vyplňuje vzorce. Snad by bylo lze mrknout na to okem tak, abysme vyhledávali, kde autor překračuje šraňky „svého“ způsobu psaní.

Autor sbírky »Chuť zblázněných nálad« (Hranice 1995, Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D, edice Kamuflon, sv. 6) Martin Krčma má rád přírodu a proto studuje Střední lesnickou školu v Hranicích, a proto taky píše lyriku přírodní a milostnou – obojí se mu splétá v jednu stuhu způsobem náznakem podobným s básníckými Štěpána Šafránka z filmové (prozatimní) tetralogie „o básnících“.

Dnešní neopravdová doba má paradoxní zálibu v opravdovosti, ta má zase zálibu v bolesti. Rozchod s milovanou dívkou je pěkná bolest, která občas nechá stranou „jak se píše“ a uvolní prostor něčemu „opravdovému“. Pro stav skutečně prožitý se hledají skutečná slova („*Ode dneška nenávidím léto! / Ode dneška nemám jeho stíny rád! / Celej svět do stínů zvrací / a já jsem se tam tebe dotýkal*“). A to je na tom to nejpečnější!

V drtivosti má Krčma blízkost s tvářmi „ledabylého“, lehce sem, trošku tam a – „*Básně, co vynesou tě do nebe / tenhle k básním talent dal bych*

za tebe“. Kde opěvuje, je konvenční (což samo o sobě chyba není), kde „paradoxní pointa“ („*A přes sluneční paprsků zář / nebylo vidět tváře kolem / Hlavně těch lidí / který v tohle krásný poledne / pro ni znamenali noc*“), je konvenční, ale kde: „*Kaluže slaný / a zima a klid / Zlatý voči / nebudeš v nich / jen snít a zima / a rýma a tma*“, tam je opravdu dobrý. První vlaštovka jaro nedělá – to je moudré přísloví, proto si počkejme, jak svůj talent Martin Krčma vyostří v další tvorbě, možná z něj bude slavík, možná kokrhál.

Hranický týden (II/8), 23. února 1996, s. 4 (*Daniel Matuška*)

Poznámka: *Martin Krčma pak svou druhou sbírku nazval »Kokrhál« (b. m., 1998), recenzoval jsem ji v Hranickém týdnu (IV/24) z 19. června 1998, s. 5.*

Martin Kčma

TVÁŘ PROPASTI

*Kamenný vrásčitý stařec
vtahuje tě do obočí
šedého jak rodící se noc
nekonečného jak řetězec smrti.
Uprostřed varujícím kalné oko
zelené a hluboké
záhadné jak budoucnost světa
a stejně pochmurné
v tom podzimním věku.*

POVÍDKY O LÁSCĚ A ŽIVOTĚ

Činorodé mládežnické nakladatelství LS†D vydalo tohoto dubna malou knížečku o dvaceti a čtyřech stranách. Jmenuje se »Hranické povídky« a napsala ji Kateřina Malenovská. Z loňského roku známe ze stránek Hranického týdne Grošákovy »Hranické povídky« – často kritizované a nesnášené. Překvapením pro mě je, že je nepsal pouze Grošák, ale (a to právě ukazuje tato knížka) že byly dílem většího počtu lidí. Jedním z nich byla Kateřina Malenovská (*1974).

Knížka obsahuje pět jejích povídek, z nichž ovšem jedna (»Alternativa nova«) vznikla ve spolupráci s Grošákem. Mimochodem: je na ní krásně poznat, co do textu přináší Malenovská, a co Grošák – Malenovské cit pro detail a jemný humor, Grošákových dryjáckých

humor a absurdita. Ostatní Malenovské povídky jsou z toho nejlepšího, co pro Hranické povídky vzniklo. Žánr novinové povídky, který svádí k práci „levou zadní“, Malenovská neodbyla: každý text je konstruovaný jiným způsobem, je pečlivě promyšlený a slušně napsaný. Navíc celá knížka zřejmě „graduje“. První povídka (»Čas«) je ještě suše popisná a realistická, druhá (»Trpaslík«) už je díky osobitějšímu vidění mnohem sugestivnější, povídka »___« [čára] už opouští lineární děj a v montáži devíti subjektivních výpovědí virtuózně rozvíjí jedinou událost setkání. A po »Alternativě nově« je »Gauč aneb Dávno« skutečnou lahůdkou – Malenovská pracuje v rámci lineárního děje tak svobodně, až to bere dech.

Přesto, že nemůžeme přistupovat k těmto povídkám pro noviny jako k normálním literárním pracem (i když v Malenovské Hranických povídkách jsou hranické realie opravdu jen ozdůbkou navíc), stojí za přečtení. Malenovská je prozaický talent. To slibovaly už její vynikající povídky v Maštali, a Hranické povídky to přes okrajovost svého žánru potvrzují.

Hranický týden (II/16), 19. dubna 1996, s. 4 (*Daniel Matuška*)

1. GLOSÁK

Rockové Hranice letos v Hudebním klubu (naplněném až po strop). Dosud podvakerát v Besedě, jejíž prostor ředil atmosféru na směšné množství, dnes v Hudebním klubu, jehož miniprostor nahustí atmosféru do maxinabručenosti, která (je) rocku vlastní, ale nesluší. Kontrast Beseda × Vlasov je přesně vyjádření situace. Příliš velké nebo příliš malé. Po komoušismu zbyly velkosály (v kině například by stačila polovička sedadel – a to udělali v Lipníku nad Bečvou, říká Hynek Polák), po kapitálu malosály. Myslím, že archeolog z toho bude usuzovat na úbytek obyvatelstva.

Hranický týden (II/17), 26. dubna 1996, s. 4 (*JJKNebešský*)

Následující rozhovor Martina Pjenta s Milanem Havrdou tisknu kvůli pochopení mé další (částečně stylizované) reakce. Navíc je to docela zajímavé čtení:

OD BUBBLE GUN K HRANICÍM A HRANICÍM

V předkole Rockových Hranic výrazně bodovala skupina Bubble Gun. Jedním z klíčových členů je Milan „Howard“ Havrda, leader někdejších hvězd místní hudební scény Last Dream, student literární vědy na Ostravské univerzitě a mladý literát, který již stihl publikovat v Tvaru, Ikarii a Pagátu. Nosí boty číslo osm a dodnes se na stránkách Hranických novin objevoval pouze jako hudebník. Dnešní rozhovor možná rozšíří portrét této osobnosti.

V jaké sestavě hraje Bubble Gun, hudební skupina, jejíž jsi v současné době členem?

Na saxofon hraje Jarda Bláha, na basu Tomáš Křivaň, za bicími sedí Aleš Vrabel, ti tři jsou bývalí členové Huygensova principu, obě kytary obsluhují dvojčata Blažkovi a já zpívám a konečně se snad dostanu i ke hraní na bonga. Výhodou je, že všichni máme hudební vzdělání.

Kdy se kapela dala dohromady?

Přibližně na přelomu loňského a letošního roku. Kluci měli už od léta bezejmennou kapelu, ve které jsem hostoval. Secvičili jsme nějaké převzaté věci (J. J. Cale, Tom Petty), se kterými jsme pak vystoupili na koncertě v Hustopečích.

Kdy začaly vznikat první vlastní skladby?

Do Rockových Hranic jsme měli jen čtyři zkoušky, takže máme zatím tři vlastní věci. Dvě už měli kluci napsané, dopsal jsem k nim jenom texty, a tu třetí jsme napsali dohromady.

Minulý víkend jste natáčeli demo. Kdy a jak k tomu došlo?

Hranické gymnázium nám nabídlo zaplatit natočení dvou skladeb s tím, že je poskytneme na kazetu vydanou k 125. výročí založení gymnázia. Nahrávali jsme ve studiu Standy Balka ve Lhotce, který nám pomohl i s produkcí. Natáčení bylo opravdu perfektní, měli jsme tam klid a mohli jsme si pohrát se zvukem a s různými efekty. Třetí skladbu jsme si zaplatili sami.

Kam chodí členové Bubble Gun pro hudební inspirace?

U nás je to dost pestré, protože každý poslouchá něco úplně jiného. Já mám rád Prodigy, house, jazz, minimalistickou vážnou hudbu, takovou tu temnou mystickou elektroniku a pořád miluji Soundgarden.

Nechci se hrabat v tvé minulosti, ale dovolím si přece jenom otázku: bude navázána nějaká kontinuita s Last Dreamem?

Myslím, že ne. Možná v textech, které píšu já, ale ty nové by měly mít větší nadhled. A taky hudba bude propracovanější než u Last Dreamu, ale bude mu určitě hudebně bližší než Huygensovu principu. V repertoáru budou úplně vážné věci, ale také skladby, kterými to vážné shodím. Až budeme mít

více písniček, chtěli bychom hodně koncertovat. Na pódiový projev klademe velký důraz a chtěli bychom jej hodně zpracovat.

Myslíš tanečnice, polykače ohňů a podobný cirkus?

Proč ne.

Proč zpíváš anglicky?

V angličtině se mi píšou texty mnohem líp a taky se v ní lépe frázuje. Je v ní více slov, která se spolu rýmují. A taky si myslím, že v současné době funguje angličtina podobně jako ve středověku latina.

Co si myslíš o ostatních hranických kapelách?

Není to moc slavné. Jediný, kdo by mohl mít šanci uspět někde jinde než jen v místním regionu, je November Second, a možná Noonies. Některé kapely, třeba Scapegoat, jsem ještě neslyšel. Většina kapel působí velmi nepřesvědčivě, od textů a aranžů až po pódiové vystupování.

Která místní kapela je podle tvého názoru nejhorší?

To neřeknu, oni by se urazili.

Děláš kromě hudby i něco jiného?

Stejně jako hudba mě stravuje i malování. Skýtá mi podobnou možnost vyjádření, avšak v jiné formě. Inspiruje mne tvorba kolem okruhu Le Grand Jeu (Josef Šíma a podobně), expresionismus a surrealismus vůbec. Navíc v současné době píšu román. Jedná se o metaforu situace, kdy si každý člověk myslí, že má svobodnou vůli, a přitom je pouze součástí něčeho. Je to román o predestinaci, o jakémsi údělu, o oidipovském určení.

Jsi tedy fatalista?

Ne, považuji se za hermetického univerzalistu.

Proč dáváš při psaní přednost próze?

Píšu i básně, ale báseň je pouze zachycení pocitu, kdežto próza je mnohem více dynamická.

Jaký názor máš na hranickou literární scénu?

Literatura v Hranicích se orientuje na Hranice a nemůže nikam prorazit, nemůže se dotknout nikoho dalšího. Znáš to, pár kamarádů vytvoří malou kulturní (kulturní) skupinu na malém městě, všichni jsou z toho úplně vedle, ale ta skupina je schopna přežít a oslovovat lidi pouze v tomto úzkém okruhu. Nejsem pro regionální kulturu. Samozřejmě, že se může literatura k nějakému místu vázat (viz Joyce a Dublin), ale co je dobré, přesahuje všechny hranice. Co se týče hranické poezie, například většina Unarclubem vydaných sbírek je dost mizerné úrovně.

Proč myslíš?

Za a): přečti si to. Za b): většina básní se utápí v pseudoromantismu pubertální mládeže a přehnaném sentimentu. A za c): nečetl jsem ani jedinou báseň, která by byla jazykově hezká. Báseň dělá dobré slovní spojení a prožitost. Líbí se mi pár posledních básní Marka Dvořáčka, které dosud nikde

nepublikoval. Sice se utápí v nešťastných vyznáních, ale občas se mu povedou dobrá slovní spojení. Posledních pár Hranických povídek JJKNebeského si mi také celkem líbilo.

Mluvili jsme o Unarclubu. Jaký máš názor na jejich tvorbu?

Za hlavní postavu považuji Petra Marka-Králíčka, který dělá chytřé věci, ale jinak... moc mě to nebere. Působí to na mne hodně samožersky a za těch šest-sedm roků, co existují, nevidím velký krok kupředu.

Tak mne po tom, co jsi říkal, napadlo, nezdá se ti, že mezi jménem našeho města a významem slova hranice existuje jistá provázanost?

Jasně, Hranice jsou mi téměř analogií jakýchsi fiktivních hranic regionu a maloměsta, toho dusivého musilovského maloměsta. Z toho „malého“ prostředí plynou zákonitě i omezující hranice v myšlení.

A poslední otázku, co si myslíš o úrovni hranických periodik? Je to čím dál tím lepší.

Hranické noviny (III/19), 10.–16. května 1996, s. 5 (Martin Pjentak)

VÁŽENÁ REDAKCE.

posílám Vám článek, v němž polemizuji s názory Milana Havrda, které vyslovil v minulém čísle Vašich novin. Byl bych rád, kdybyste jej otiskli. Na věc regionální kultury je totiž potřeba se podívat i z jiného úhlu, než jako to dělá Milan Havrda.

Zpěvák a literát Milan Havrda se v rozhovoru pro HN 19 dotkl velmi zajímavého tématu. Co vlastně z té mladé hranické kultury, jejíž slávu do světa (resp. do Hranic) roztrubují dva hranické týdeníky, má skutečnou hodnotu – a co žije jenom díky tomu, že je to „hranic-ké“ v Hranicích? Jestli můžu, podělil bych se se čtenáři o svůj vlastní názor.

Myslím, že regionální kultura a ta „vysoká“ jsou jeden a tentýž organismus. Vysoká (centrální, mediální) kultura bez té regionální nemůže vzniknout ani existovat. Většina hranické scény se asi ochotně postaví za Havrdovy názory, jenže ty, jak se mi zdá, vyrůstají z jakési mladistvé ambicióznosti. Ta přijala za svůj model kultury, který vymyslela média: hudebník v malém městě se snaží být dobrý, ještě lepší, až bude dost dobrý na to, aby mohl přejít do většího města. A to největší město je televize. Myslím, že je to trochu zvrácené.

Často se mi u některých hranických skupin zdá, že hrají s nevysloveným: dnes vám tady musíme hrát, abychom zítra mohli hrát pro víc lidí někde jinde. Divák je pak prostředek k úspěchu a ne ten, kterému je to všechno snažení určeno.

A tyhle dva rozdílné přístupy, s trochou zjednodušení, rozdělují i hranickou scénu (nejen hudební). Část „ambiciózní“ si asi neuvědomuje jeden zásadní problém: široká přístupnost je způsobena v první řadě nevyhrančeností, pak napodobováním (jímž někdo parazituje na postupech, které už někdo „zavedl“ či „prosadil“) a daleko za tím vším, v jednom případě z několika set či tisíc, je široká odezva mimo vlastní region znakem něčeho výborného. „Neregionální“ Bubble Gun si jistě pro svou „neregionalitu“ získá řadu příznivců, paradoxně ale v našem regionu. Snaha o „světovost“ je často komplex z regionality, chápáné jako pejorativum.

Tím nechci chválit ten model regionální kultury, kdy se sejde dvacet spolužáků, zahrají jim dvě kapely a v novinách vyjde stoádkový článek o výborném rockovém minifestivalu. Kritika je nutná, zvláště v době, kdy mladá hranická kultura začíná žít vlastní život, kdy máme řekněme čtyři amatérská divadla, 15 kapel, 10 básníků atd.

Už je potřeba hodnotit, ne tak nekriticky jak to dělají některé recenze knížek poezie, ale také ne tak, že budeme sedmnáctiletou Olgu Jiříčkovou srovnávat se čtyřicetiletou Světovou Antošovou v její čtvrté sbírce! Hranická scéna je mladá, chce rychle dosáhnout hmatatelných výsledků. Ale je to pořád jenom hra na výsledky. Jenže tahle hra je přeci důležitější než ty výsledky.

Hranické noviny (III/20), 17.–23. května 1996, s. 6 (*Jaromír Lampr*)

5. GLOSÁK

Nedávno jsem šel s Katy Malenovskou. Bylo to rok od otevření Hudebního klubu – rok od změny situace na hranické rockscéně, od *sem tam k stále*. Což napodiv nevede k masazájmů, ale víc k *vybírám si*. Když (18. května 1996) přišlo tolik lidí, že už zaplnili venkovní stoly, a někteří tedy museli dovnitř, tak tehdy začal koncert. První **Noonies**, jež mám rád pro sympatický způsob vystupování a kvůli šestici písní, jež znám z jejich demoLP, druzí **November Second**. Po třech skladbách, které tito odehráli, chtěl jsem celý Glosák věnovat jejich chvále. Nevím ovšem, zda vůbec nějaká skladba byla jejich, čilišnek:

zda nebylo vše převzaté, sice hezky, ale pro mě „jenom“. A Martin Pjentak, nová redaktorská tvář konkurenčních Hranických novin a můj starý spolužák, se mě zeptal, jak se mi to všechno líbilo. A já říkám, že Noonies mě spíš nudili a November Second zpočátku bavili, pak taky nudili. A on řekl: To je problém všech rockových kapel. Tak jsem se smál.

Hranický týden (II/21), 24. května 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

6. GLOSÁK

Nedávno jsem šel s Katy Malenovskou kolem výkladní skříně knihkupectví Honzík a zahlédl tam oranžovou obálku sbírky »Sežetěto«, kterouž napsala Olga Jiříčková a kterouž jsem já vydal. Série Kamuflon neustále zvyšuje náklad, už bych už už podlel dojmu, že víc a víc (mladých) lidí čte poézii (což sice nevím, je-li hodnota kladná či záporná, ale vždy a vždy méně obvyklá), jenomže to zas až tak nutně není fakt. Minuskultura se hýbe velmi nevšedním způsobem, na všem berou podíl i zcela nečekané věci. Například to, že si jistý svazek Kamuflonu koupí víc lidí než jiný, neznamená, že by byl lepší (nebo měl lepší propagandu), ale nejlépe to, že jistý autor má více (ochotných) přátel než jiný. Takže pravidlo číslo one pro regionální literáty: seznam se s co největším počtem lidí. Nejlépe ve škole či na rockotéce v Hudebním klubu.

Hranický týden (II/22), 31. května 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

NENAŽRANÁ

OLGA JIŘÍČKOVÁ O SVÉ SBÍRCE

Jak dlouho píšeš?

No. Tak počkej. Od třetí třídy. To byly takové ty bezvadné dětské básničky. Ne bezvadné. Takové rýmované, hezké. No.

Kolik máš let?

Sedmnáct.

Kolik máš básniček?

Odhadem málo. Ta sbírka je toho půlka.

Co posloucháš?
To je různé. Jak bysme to definovali? Všechnu dobrou hudbu.
 Například?
Kromě techna a metalu.
 Kde jsi publikovala před sbírkou »Sežeretěto«?
V Trávě (Co se děje v trávě? – školní časopis hranického gymnázia)
a Hranických novinách.
 Co píšeš kromě básniček?
Krátké prozaické útvarky.
 A co tě baví víc?
Záleží podle nálady.
 A co jinak děláš?
Hraju na violu a na bicí. Jím hodně, spím málo.
 Co chceš dělat až nebudeš na gymplu?
Jít na vysokou školu. Kam mě vezmou. Na něco asi humanitního.
 Kytička na obrázcích ve Tvé sbírce žere člověka.
Neumím nakreslit nic jiného než takové človíčky, kytičky a domečky.
Možná ještě sluníčka.
 Jak vznik sbírčin název?
Mně se to líbilo nejvíc. Nic lepšího jsem nevymyslela.
 Jak jsi se sbírkou spokojená?
Já myslím, že se sebou nebudu spokojená nikdy, ne?
 Předposlední sobotu jsem Tě viděl jak hezky tančíš na koncertě Noonies a November Second. Jak se Ti tam líbilo?
Hezky.

Hranický týden (II/22), 31. května 1996, s. 4 (JJKN)

7. GLOSÁK

Pracuju teď na jisté zajímavé věci, jejíž název ještě neznám, ale obsah najisto. Má to být sestřih z článků o mladých hranických umělcích a rockerech, přehled nekonečného regionálního kulturního snažení. A pro dnes jedinký výsledek: vylezlo mi, že v Hranicích v rozmezí let 1993–1995 bylo „vydáno“ = natočeno, prodáváno skoro dvacet demokazet (titulů, nikolivěk kusů). To je slušné, ne? První vlaštovky z magnetofonových pásek vyletěly už roku 1992 (především díky Arthonu Jardy Honzíka), největší boom boomnul roku 1994 (to mi vychází devět kazet v roce), rok 1995 byl již zesláblý (6 kousků – a to

tři z toho byly od jediného muzikanta), jaká bude letost mnohost, je hvězdné. Za nejuptipnější název míním demo skupiny Wizard – »Stačí jen prachy mít«. To bych si vážně chtěl poslechnout.

Hranický týden (II/23), 7. června 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

ČTYŘNÁSOBNÉ ROCKOVÉ VEDRO

Prvního května pro déšť neuskutečněný koncert se konal června osmého na plánovaném místě – v Letním kině. Jeho název byl »Bigbeatové odpoledne«. Odpolední začátek – šestnáctá hodina – ovšem ponořil čtveřici rockových kapel do velmi horké vany. Vzpomínky na podobně rozpálené Rockové Hranice 94 pod slunečními brýlemi vybledly.

Zprvce nastoupili **Noonies** s šesticí skladeb. Potěšení nad vlastní hudbou bylo znát ve chvílích, kdy se přes strašný žár rozskákali v jejím rytmu. Hranická Tublatanka předala mikrofonové volanty formuli **November Second**. Opětná vzpomínka na RockHranice 94, kdy tehdejší Huygensův princip završil festival »Klepáním na nebeskou bránu«. Přesně na *to* navázal Roman Helcl v supernově November Second. Že dal přednost dobré hudbě před vlastní, je dobrý tah.

(Kytarovou) trojkou bylo **O.K.No**, zahleděné do svého sebechápání („independent“ či „jižanský“ rock) až po uši. Po tři roky se tváří, že ví, co chce, ví to ale opravdu? Zvláštní zarputilost Fila Sýkory v horku metamorfovala v krásný úsměv. To bylo konečně něco nového! A začtvrté **Králíček a Hudební skupina**. Muzikant Králíček neměl lézt ze studia, kde se mu daří fajnově, a pokoušet se o koncertní kariéru. Řekl-li mi Zelený Nezhyba před vystoupením, že dnes se ukáže, jestli má projekt koncertního Králíčka smysl, řekl bych, že ne.

Kopa chyb ve všech partech této skupiny vede mou klávesnici k větám: Počasí naštěstí ovlivnit nedokážeme, ale o propagaci to neplatí. Vytvořil se *stálý* okruh návštěvníků akcí tohoto druhu, a tímhle způsobem nakonec zřejmě dojde k umrtvení hranického koncertování hranických kapel. Začíná nám to tady nějak skřípat.

Hranický týden (II/24), 14. června 1996, s. 4 (*JJKN*)

13. GLOSÁK

Nakoukl jsem jen svým šilhavým okem do ohrady Letního kina. Bylo to před dvěma týdny – byly Rockové Hranice. Po dvou hodinkách se mé zklamané oko uzavřelo a já odkvačil pro Katy Malenovskou. Tři záznamy zůstaly uloženy na paměťovém disku mé hlavy: 1) Že pod širým nebem se nedal dýchat vzduch, ale toliko pára z cigaret rozdávaných odpornou firmou (K)GB. 2) Že dramaturgie RH je pochybná, neboť špatná – hlavní zájem pořadatelů a (asi i) diváků míří ke stylu metalu přitroublému (Corona, Kabát, Arakain, ale i Raimond, SSGElegy ad.), což ztrapňuje kapely s intelektuálními ambicemi (BGun třebaš). Menu festivalu je zplácáno z ptačích hovínek. 3) Že na „rockové“ publikum je smutná podívaná. Kde byli policajti, když se v Letním kině naléval alkohol čtrnáctiletým dětem? Někde asi popíjeli. Pak ať se diví, že jsou za šašky. Kdyby někdo navrhl zrušit tuhle (a téhle podobné) akci, hned souhlasím.

Hranický týden (II/29), 7. července 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

TŘI HRANICKÉ SBÍRKY BÁSNICKÉ

Na mém redakčním stole přibyla již třetí básnická sbírka, což byl počet ten, který jsem si stanovil k tomu, napsat o nich.

I) ROMANTIK A KRUŽAS

První sb. se jmenuje »Dokonalost & Bestie« (29. pros. 1995, vlastním nákladem) a napsal ji génius Hranických novin Marek Dvořáček (*1976). Polygraficky doteď nejšťastnější knižní pokus v Hranicích (kam se hrabe letošní gymnaziální almanach...). Autor v prolízačkách básní sváří trubky romantické a „autentické“. Má v sobě minimální zkušenost s formálním krunýřkem poezie a maximální snahu vázat verše v pohledné útvary. Dvořáček je úkaz – koncový produkt urozeného basnictví v éře posthippies. Co musím říct je: má talent, ale to fakt není všechno – snad je to forma, která působí dojmem, že jazyk vládne autorovi a ne on jemu. „*Svět se trápí / Nechal se podvést člověkem / Víru ztrácí / Vše je velkým skandálem*“ (z básně »Apokalypsa«). A též – nemá dobrý vkus čili nedokáže (zřejmě) rozpoznat ve svých verších ta hezká sklíčka od těch nehezkých. Co to působí? To já nevím. Snad málo čte „uměleckou literaturu“, ona taková totiž existuje.

II) TICHŮ ZVONKŮ

Dvořáček snad nemá dost „nadhledu“ (sebeironie), to Olga Jiříčková (*1979) z hranického gymnázia má. Její »Sežeretěto« (7. sv. edice Kamuflon, 1996, LS†D) mlaská vzácně ucelenou řečí a nic tomu neubírá, že tematický okruh veršů je „předmaturitní“, tedy že témata sama můžou někdy malovat staršímu čtenáři úsměv po obličeji. Jak je ale zpracovala, o to jde. A tady je myslím slušně zrající talent, výraz je jednoduchý, žádné časté „vření vesmíru“ (tj. syndrom velká huba) ani „ňákej magorskej všehomír“ (syndrom underground), ale básnivě zvonivá konstatování: „*neutrální ticho zvonků*“. Autorka ráda zosobňuje je nejrůznější abstrakta a kouzlí s nimi a se všemi kytkami, hudbou, věcmi a cizími slovy pěkné papírové růže. »Sežeretěto« je písnička na jarmark ve světě roku 1996. Flašinetová klika se točí a Jiříčková zpívá o vztazích, které jsou stejně lechtavě vážné jako smrtelně směšné. „*Napůl žízeň / napůl hlad / miluju tě – to jsem rád...*“ (»Vztahy«)

III) SMÍCH SLUŠÍ TVÉ DUŠI

Sbírka třetí je vůči těm dvěma formátům větší, nemá však víc básní, je bohatší o kresby, zdá se být pokusem o výtvarně–literární celek. Pavla Pospíšilová (*1977) ji pojmenovala »Slova osamotě« (1996, vlastním nákladem). Těch veršů je fakticky málo, devět básní o celkem sedmdesáti verších. Už název sb. svědčí, že Pospíšilová se slovního novotvaru nebojí. A je to milé a hříčkovité, ale až tak, že jemně samoučelné. Dvojverš „*Co víc říct? / Že skví se líc*“ voní parodii skupiny Ženy, ale jinak je to poezie, o níž někdo říká, že si „pro slovo láska zlomí nohu“, tedy vážná, ale v té vážnosti rozevlátě květinová – pražskou češtinou vyslovovaná. Tedy další talent. Dnešního dne již třetí. O výtvarných stránkách knížky bych to neřekl. Ty pokusy o stromy a lidské akty jsou mizerné dost. „*Stébla svěřepu / povíjaj ve větru / svým šelestem spoutají / pověku*“.

Co říci, aby bylo něco na závěr? Tam, kde Dvořáček použije slovo „tvář“, tam má Jiříčková „obličej“ a Pospíšilová „pusu“... Hodnocení (nejvíce je pět hvězd):

Dvořáček: * * a půl

Jiříčková: * * * a půl

Pospíšilová: * * a půl

Hranický týden (II/30), 26. července 1996, s. 4 (JKN)

18. GLOSÁK

Chodíeš po Hranicích – pozoruji tváře rockerů, zdají se mi mimikovat zasmušile. Jistě to není pro sérku »Dobrodružství mladé hranické kultury«, v níž jsem si vzal hudbu do (klávesnicové) huby. To jistě ne. Já jsem ovšem nasmutlý z toho, že mi nikdo nepíše: Tady se pleteš, chlapče – houby ti je po rocku – hlavou této kapely jsem byl já, nikoli Brambor, jak se domníváš, a vše jsem založil tři roky před tím než píšeš, Neschopo! Ale nikdo mi toto nepíše; a ti omýlci teda zůstanou v novinách dál a zdědí je i generace další. Komu neradno – tomu nepomoci.

Hranický týden (II/34), 23. srpna 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

19. GLOSÁK

Rockohudbou nesycené publikum, či málo sycené publikum, dočkalo se pátkem 23. srpna 1996, dva dni po jubileu dvacet osm let od okupace, své rockotéky. Česká země žije dějiny napolovicu – to zřejmo z naprosto podivné okupace 1968 i revoluce 1989. Hranická rockotéka v Loděnici nám ten podivný paradoxos připomněla jmény DJs Dobrého a Špatného. Ponurá místnost hospody Loděnice byla dobře zvolena, neboť je svou atmosférou anglická, a ukazuje tedy na únik a distanc. To bylo výborně podtrženo symbolikou sklenic s pivem. Pořadatelům patří všechna sláva a čest.

Hranický týden (II/35), 30. srpna 1996, s. 4 (*JJKNebeský*)

TIBOR ČERVEŇÁK:

»POHLEDY PŘES OSTNATÉ DRÁTY«

JJKN dnes u diktafonu s výtvarníkem Tiborem Červeňákem (*1977):

Odkdy maluješ?

V devíti letech jsem začal v ateliéru akad. malíře Mikoláše Rutkovského v Krnově, od desíti let navštěvuji hranický ateliér Zdeňka Smejkal,

ten mě vede v kresbě. Jeho obrazy mi ukázaly, co je to moderní umění. Naplno jsem začal malovat ve dvanácti, to už byly figury, hlavy a jiné tvary z přírody. Dneska myslím, že se celoživotně chci věnovat portrétu a figurálnímu malířství. ...těmi svými obrazy chci ukázat utrpení lidí.

Proč? A jaký?

Mně jako výtvarníkovi připadá blbě zabývat se květinama – výtvarnictvím, „které voní“ – ukazuje to, co je krásné. Obrazy musí znepokojovaly nebo učit. Začátkem června jsem byl v bývalém internačním táboře Hodonín u Kunštátu, kde v letech 1942–1943 zahynulo víc než dvě stě Romů. Měl jsem tu možnost si tábor projít s člověkem, který jako jeden z mála „pobyt“ přežil. A já jsem v sobě ucítil takový převrat, kdy jsem si ujasnil, že se chci věnovat „tématice“ života v koncentračním táboře.

Jak?

To se jinak než expresivně nedá, takže dělám expresionismus (ale figuru chci zachovat „v měřítku“).

A kdy to uvidí veřejné oko?

12. listopadu bude v galerii M+M vernisáž, název výstavy bude »Pohledy přes ostnaté dráty«. Budou tam kresby, malby, možná i nějaké sochy.

Děláš taky sochy?!

Zkouším sochy z hlíny a ze sádry. Rád bych někdy sochařil v kameni (a jiných materiálech). Chtěl bych zkusit abstrakci, ale nejdřív se samozřejmě musím naučit techniku.

Když mluvíš o svých obrazech, působí to na mě, že máš všechno do detailu promyšleno. Jo?

Ano. Každý obraz má myšlenku, která je vyjádřena nejenom tím, co je na něm, ale i rámem a tak. Nechci rám jako rámeček, chci aby obraz „pokračoval dál“ – nebyl oddělen od vnějšího světa.

Rámy jsou pobity ostnatým drátem...

Nemám rád klasické rámy, k obrazům „z koncentráku“ se ani nehodí.

Hranický týden (II/39), 27. září 1996, s. 4 (JJKN)

23. GLOSÁK

Kulturní Hranice jsou houba v mojem sprchkoutu. Ona je vodou nasátá, voda ale dál – teče a zurčí k malému kanálku. To vše je mou impresí. Tři výstavní místa se stálým programem například – to je para-

da, která má návštěvníků kolik? Proroctví: velická bublina zanedlouho splaskne. Byl bych hrdopyšný na tento objev, kdyby nenapad mě nad posledním novinovým bramborákem Hranických novin (1994–1996), jenž je předkrmem zhroucení. Astroefekt: hmota se hrouťí do sebe. A tak bude i s kulturními Hranicemi. Je to smutná podzimní vidina. Je to rocková holina.

Hranický týden (II/40), 4. října 1996, s. 4 (*JJKNebesky*)

Poznámka: *Od ledna 1990 do května 1993 vycházel v Hranicích týdeník Přehled (v červnu 1990 skončil 32. ročníkem městský Zpravodaj města Hranic a lázně Teplic n. B.), od ledna 1992 do dubna 1993 souběžně také radniční příloha týdeníku Přerovsko (s názvem Hranický týden). V lednu 1994 začaly vycházet Hranické noviny, jejichž redakce pak v lednu 1995 přešla do nově založeného Hranického týdne, zatímco Hranické noviny pokračovaly s novou redakcí až do záně 1996. Od června 1994 do února 1995 vycházel také znovuobnovený Přehled. Od záně 1996 vychází v Hranicích pouze jeden zpravodajský týdeník (Hranický týden). Logické tedy je, že ze zpětného pohledu patří „konkurenční“ období let 1994–1996 k tomu nejlepšímu v hranické kulturní žurnalistice.*

28. GLOSÁK

Asi nikdo nesbírá hranické kulturplakáty (ani jiné), to je velká škoda. Mnoho perel padne do temné času huby. I modručský poutač na „koncert na podporu psího útulku“ »ROCK PRO PSY« (8. listopadu 1996). Ten plakát je totiž dobrým svědectvím nejen o dobové typografii. I o humoru. Tedy o možném jeho (ne)pochopení. Legrácky „Lživec O100chlast“ (Živec Ortoplaz) anebo „začátek 20.30 + - autobus“ jsou přece nemožné. Dnes, ve věku přenosných počítačů s 32 MB RAM přece *není* možné dělat tak hloupý humor!

Hranický týden (II/46), 15. listopadu 1996, s. 4 (*JJKNebesky*)

30. GLOSÁK

Hyno, po tom smutném rozloučení na našem náměstí jsme se s Katy a Yubbou vydali do Hudebního klubu pana Vlasáka, hrála tam oblíbená skupina **Oranice** (22. listopadu 1996). To není nic zvláštního.

Yubba si pochvaloval, jak se vypracovali, pokud jde o hraní na hudební nástroje. Slyšel tys je vůbec někdy (když nepočítám ten Lipník v roce 92)? No, to je jedno. Hlavní věc, že jako přírůstek zahráli taky jednu písničku **Noonies** (to jsou Poledňáci plus Eliáš). A zahráli to slušně, tak si myslím, že by bylo dobré udělat takovou kapelu, která by hrála „best of“ všech hranických kapel. To by se všem líbilo, i na desku by možná bylo. Mohla by se jmenovat Rockové Hranice (ta skupina, myslím). Už musím končit, čau!

Hranický týden (II/48), 29. listopadu 1996, s. 4 (JKK*Nebeský*)

GROŠÁK: LEPŠÍ NEŽ ŽEBRAT OHLÉDNUTÍ ZA DESETI ČÍSLY REVUE MAŠTAL

Myslíš, že celek Maštale je spíš dobrý, nebo spíš špatný?

Neměl jsem dost energie a schopností dělat dobrý časopis, zároveň ale i měl dost energie a schopností nedělat úplně špatný časopis. To mě dovedlo k publikaci textů, které nikoho nenadchnou, čili nejsou dobré, ale jsou „literárně poučené“, takže nejsou špatné.

Co z otiskčeného bys dnes nejradši vyhodil?

Svoje literární recenze, naopak za čtení pořád stojí povídky Katy Malenovské, »Nová poezie« Doktora & Dementa a některé další drobnosti, třeba »Třetí den«.

Jak sis Maštál představoval a pročs představu nenaplnil?

Chtěl jsem samozřejmě, abych pro každé číslo mohl vybírat z hromady dobrých příspěvků, v realu jsem ale samozřejmě měl potíže prostor zaplnit něčím, za co bych se aspoň nemusel stydět. Z většiny si za to můžu sám – první číslo totiž vytvořilo (i ve mně) dojem, že Maštál budu vyplňovat hlavně svýma věcmi, tím byly defaktem odříznuty „nevyžádané příspěvky“ (na druhou stranu mi bylo milejší dělat „revue“ s imiž soběstačnosti, než žebrot o příspěvky v úvodnicích). Za pozornost stojí taky to, že sice každý druhý člověk něco píše, ale jen každý desátý chce něco z toho otisknout – a ne všechno má takovou úroveň, aby mělo cenu to publiknout.

Kdysi jsi se zmiňoval, že revue Maštál vychází zároveň v Hranicích i Opavě, lišila se nějak vydání?

Ne. A to je taky jeden veliký problém. V Opavě nikoho nezajímaly články o hranické edici Kamufson, v Hranicích zase nikomu nic neříkaly nářky na opavské události (třeba v rubrikách »Nesouvislosti« a »Náš úděl«). Integrací byla moje nezvalnatá postava.

Jaká byla odezva tvého snažení?

O tu nejde, já jsem rád, že mám v knihovničce svazek s nápisem Maštal 1–10 (1994–1996). Ale nějaká odezva byla, nějaké články.

Co budeš dělat dál?

Myslel jsem, že Maštal hodím pod stůl, ale docela mám chuť něco s ní ještě udělat. Chtěl bych pravidelné vydávání, víc stran, jinou úpravu, obrázky, lepší příspěvky. Rozhlížím se po spolupracovnících, ale zároveň zjišťuju, že dělat časopis sám, má v sobě velikou svobodu, o kterou bych nerad přišel.

Myslíš, že v Hranicích má smysl „literární revue“?

Našli se lidi, co to kupovali, takže pro někoho to smysl má. Myslím, že v Hranicích by měla smysl všeobecněkulturní revue (zrovna dneska se mi zdálo, že Martin Pjentak něco takového vydal, mělo to žlutou obálku a formát A4), úplně by stačila kulturní stránka HT, musela by ovšem mít pořádnou koncepci, ovšem cíle „revue“ a novin jsou úplně jiné. Jeden háček ale: není tady dost lidí, kteří by zaplatili hezký časopis (tj. skutečně tištěný) a u xeroxovaného časopisu je problém ten, že čím jste lepší, a kupuje vás víc lidí, tím větší máte „technické“ potíže. V Hranicích navíc není žádná xeroxfirma, u které byste se nemuseli bát o kvalitu kopíí.

Díky.

Hranický týden (III/3), 17. ledna 1997, s. 4 (Daniel Matuška)

KRÁLÍČKOVÁ »LÁSKA«

Muzikant Králíček (23) přichází do Hranic se svým šestým sólovým hudebním počinem. Zpočátku budu trochu nudný a vyjmenuji díla předchozí: »Králíček« (1994), »Totalita« (1995), »Absurdität – Das deutsche Album« (1995), »Intelligent« (1995), »Veselá kopa« (1996), »Best Of Králíček« (1996). Teď malý názor: tovar námětů hudebních i textových je stejný takřka od první desky, pokaždé z nich uvařeno ale jiné jídlo pro uši, avšak i složky samy v sobě přiznávají vývin. Tak se přetvořilo koktání nápodob charakteru nepřesvědčivého, čili v podstatě parodického, v lahodnou řeč výpůjček a klíšé.

Z »Lásky« patrna vůle setřepat ze sebe samoučelnou (nicneříkající) originalitu - texty začínají mluvit „lidskou řečí“, už to nejsou zvukomalby »Totality«, německá slova »Absurdität« nebo šifry »Veselky«. Řeč textů je jasná, a tam, kde by snad hrozilo významové temno, přispěchá sám autor posluchači na pomoc a text vysvětlí (»Půlnoc versus poledne«). Poselství je jasné: Láska. Že ke slovu při-

jde i humor a úsměv, snad dodávat nepotřeba. Podobně jako u textů, opouští Králíček samoučel i v složce hudební – vedle zvukově přebohatých hlukovek »Skaut je Skaut« nebo »Půlnoc versus poledne«, které patří k sérii započaté už třeba »Urschulou von Monolit« z »Totality«, hrají nám do ušního tobogánu písničky upravené co možná nejstřídměji (»Za trochu krve«, »Lžičky«). Králíčkův hudební čich se ostří, je vidět, že už více cítí, co je podstatné, a co zbytečné.

Malá procházka, která chce být posluchačovým lákadlem: regé »Konec totality« říká: „*Mám radost, že se vítr zase obrací*“, skončila totalita ať už jí bylo cokoli – režim nebo cit. O obojím mluví následující tvist »Mensa« a kjůrbum »Půlnoc versus poledne«. „*Na chytré lidi spoléhám!*“ Uhranutí zašlým světem politické totality v Česku je krásné, autor shledává jeho špatné, ale určitě i pěkné stránky. U čtvrté skladby desky »Láska« nemohu než zalitovat, že byla zařazena. Nahrávka skupiny Bastard z roku 1992 (určená původně pro zpěvačku Combuchu, zde doplněná Králíčkovým zpěvem) má jedinou vadu – je na svůj hudební nápad příliš dlouhá.

Páté pankové »Nazdar jídlo! Ahoj pití!« je vyvrcholením optimistického hlasu desky – „*budte šťastní, budete krásní*“, zpívá Králíček v hitu, jemuž je nedodělanost dalším plus. Následující folkové »Za trochu krve« už obrací plachtu do ploch života, které nejsou ani šťastné, ani veselé – „*velké sny se často větru ztrácejí*“; jsou otázky, k nimž nemáme odpovědi, „*a teď, babo, rad!*“, vypovídá o tom muzikant v písni »Na komíně«. Jeho poněkud nevýrazný hlas nás pak provází nesnesitelnou tíží lásky v »Dobrodružství II.«: „*častěji se schovávám a dělám, že jsem němý, než bych měl něco nové vldčet na zádech*“. Smířlivé sladkokyselé »Lžičky« (rozuměj: malé lži) jsou koncovou pocitovou výpovědí desky. Totéž v dunajhávě říká »Skaut je skaut« (rozuměj: život je život) i vrcholná píseň Lásky »Rohy«. Ňuorderský zvukový obal kryje nádherný text – „*každopádně vidím, že se zas nic nedozvím, jak najít jistotu pro sebe a pro nás*“.

Myslím, že »Láska« je zase o něco lepší než všechny předchozí Králíčkovy sólové desky, a že je to samozřejmě to nejlepší, co v Hranicích vzniká (jistě pro toho, kdo hledá muzikantskou noblesu a skutečný názor hudební i životní). Dodávám: CD verze má být opatřena ještě dalšími 40ti minutami scénické hudby, která vznikla současně s »Láskou«. O té ale až někdy.

Hranický týden (III/11), 14. března 1997, s. 4 (Daniel Matuška)

41. GLOSÁK

První hauspárty (v Lodčnici) – poslední kokakola ve skle. Cítíte, že se láme epocha? „Něco se blíží“ – je to nepochybné. Rozhodl jsem se *proto*, že žádný další svazek Kamuflonu nevydám. Skončíme na šťastném čísle 7. „Něco se mění“ – i na stránkách Hranického týdnu. Pozice, kdy soutěž Miss Hranicka je pořádána hlavně proto, že je možno o ní na stránkách HT psát, má nyní už blízko ke svému opaku – HT hlavně proto, aby se o Miss mělo kde psát. „Něco je jiné.“

Hranický týden (III/12), 21. března 1997, s. 4 (*JJKNebeský*)

TROJE ROCKOVÉ HRANICE – 1994/96

Blížící se čtvrtý pokus o Rockové Hranice nás vede sáhnout do rockových šuplíků nás novinářů a zavzpomínat na to, co už se o Rockových Hranicích psalo. Jde nám samozřejmě o dubnové „předkolo“, které je nakonec pro hranickou scénu daleko podstatnější než letní festival.

1994 [9. 4. 1994 ve velkém sále Besedy vystoupily skupiny: Zezadu, Noonies, Oranice, Last Dream, Ration Of Cannabis, Agónie, Živec Ortoplaz, Huygensův princip, Unareclub, O.K.No]: *Odbor školství a kultury Městského úřadu Hranice připravuje ve spolupráci s Václavem Vlasákem ze skupiny ExCitron festival mladých rockových kapel, které působí v Hranicích, případně nejbližším okolí.* (Hranické noviny 9) • *Václav Vlasák: „Původně jsem chtěl uspořádat Rockové Hranice sám, ale MÚ mi poskytl nabídku spolupráce, mě si vybral jako producenta. A abych nezapomněl, s organizací mi pomáhá moje žena Karla a pár dobrých přátel, bez kterých by festival byl nemyslitelný.“* (Přehled 4) • *Porota umístila na první místo skupinu Last Dream, v divácké soutěži vyhrála skupina Zezadu. Člen skupiny Unareclub byl ohodnocen za sólovou kytaru, za doprovodné kytary skupina Agónie, za bubny a saxofon Huygensův princip a skupina Živec Ortoplaz za baskytaru a vokály. Dále byly skupiny Huygensův princip a Agónie vybrány k bezplatnému nahrávání do ostravského rozhlasu.* (HN 15) • *členové skupiny Agónie: „Tím, že jsme vyhráli, nás mnohé kapely začaly považovat za komerční, to nás však mrzí, protože to rozhodně není pravda. Sami se ještě jako kapela rozhodujeme, jestli do rozhlasu vůbec pojedeme, jestli výhru přijmeme. Chtěli bychom vás upozornit, že cenu – nahrávání v ostravském rozhlasovém studiu – vyhrála pouze skupina Agónie, nikoliv i Huygensův princip. Ti to*

o sobě sice tvrdili, ale není to pravda.“ (HN 16) • redakce: Dle sdělení pana Vlasáka vyhrála natáčení v rozhlasu pouze skupina Agónie, Huygensův princip bude v rozhlasu natáčet také, ale za vítězství na jiném festivalu. (HN 16) • Jiří Poledňák: Řekl bych ještě něco k té hranické uměle vytvořené scéně. Pro mne je existující taková skupina, která hraje i mimo okres. Projevuje se nějak navenek. Takové kapely jsou v Hranicích čtyři, ale na festivalu se jich objevilo deset. (HT 1)

1995 [8. 4. 1995 ve velkém sále Besedy vystoupili: Grošák & Strugačtí, Tabletky, Oranice, Králíček a Hudební skupina, Infected, Last Dream, Unarclub, Concussion, Živec Ortoplaz, Noonies, Wizard, O.K.No, Raimond, Rob Halford Špricen]: *Použitelnost některých hrdců je neuvěřitelná. Baskytaristou ve čtyřech kapelách! Bubeníkem ve třech kapelách! Největší fandovský nářek zažil svěže působící Last Dream, který hraje tvrdě a moderně. Nejmenší publikum měl unylý Unarclub, který hraje složitě na místní poměry i schopnosti muzikantů. Pořadí kapel: 1. Last Dream, 2. Raimond, 3. Noonies. Nejlepší baskytaristou se stal Robert Bálek z kapel O.K.No a Oranice. Nejlepší bubeníkem se stal Petr Uličník z tvrdých Infected, zpěvák vede Petr Juráš z Wizardu, cenu za kytarový výkon si neodnesl nikdo, protože „s kytaristama je to tady bída“ (V. Henych, porota). (HT 14) • Vítězný Last Dream mimo jiné dostává možnost koncertovat ve Vídni v rámci spolupráce s naším městem v oblasti kultury. (HN 15) • Václav Vlasák: „Vynikající byl Last Dream. Mně osobně se líbili ještě O.K.No, Oranice, Noonies, Raimond, zajímavý se zdál i Grošák & Strugačtí.“ (HN 16)*

1996 [26. 4. 1996 v Hudebním klubu vystoupili: Těžká chvíle, Silent Stream Of Godless Elegy, Danger, Bubble Gun, Pronic Zanic, Králíček, O.K.No, Oranice, Scapegoat, Živec Ortoplaz, Raimond]: *Vzhledem k vysokému počtu vystupujících mohla každá kapela odehrát pouze po třech skladbách, výjimku tvořil Raimond. Do finále, které se připravuje na 6. července do Letního kina, postoupili Raimond (cena diváků) a Silent Stream Of Godless Elegy, Bubble Gun, O.K.No a Scapegoat jako kapely vybrané novináři. (HN 18) • Návštěvnost předčila všechny dosavadní akce ve „Vlašáku“, díky příjemnému počasí se ovšem dalo sedět i venku. Stále ovšem nikdo netančil, ani teď, ani předtím, ani potom! Úroveň hranických kapel rok od roku stoupá, páteční večer opět ukázal rozsah a žánrovou pestrost hranického rockového podhoubí. (HT 18)*

Hranický týden (III/15), 11. března 1997, s. 6 (DaMat)

Poznámka: *Toto retrospektivní čtení z hranických periodik ukazuje, jak vypadala ona na několika místech zmiňovaná databáze o hranické kultuře let 1990–1995. Zároveň ovšem svědčí o tom, jak se rozsah textů o každém dalším ročníku Rockových Hranic zmenšuje. Už to je varující. Buď jako další důkaz „rodící se krize“, nebo jako obecná vlastnost hranické kultury,*

*kdy novinky jsou sledovány, s dalšími ročníky (vlastně paradoxně) zájmu ubývá. Tohle by za nějakou studii stálo :-)) ...a teď zjišťuju, že naprosto tu-
těž myšlenku jsem napsal už v reportáži z letních Rockových Hranic 1997.
Naprosto to samé (oddíl »Ééé..é!«)! Pohyb v kruhu nápadů...*

44. GLOSÁK

První Rockhranice byly besední, druhé těž, třetí klubové, čtvrté sokolovné. Nad prvními vznášel se (podle jedné recenze) duch Tonyho Iommiho, nad dnešními snad bude poletovat obrazný duch Miroslava Tyrše, vše bude skvěle nacvičeno a ještě lépe zahráno + zapěno. Jsou to čtyři [tři] roky, co byly první RH a souběhem téže čtyři [tři] roky, co Kurt Combain už není rockerem. Ptal se mě minulý týden bratr Filip, jaké byly RH? A já říkám, že ještě nebyly.

Hranický týden (III/17), 25. dubna 1997, s. 4 (JKK*Nebeský*)

ROCKOVÉ HRANICE V PŘÍVALECH DEŠTĚ NEJTÍŠŠÍ

Slovo dalo slovo a vypravil jsem se reportovat (čtenáři apor-
tovat) čtvrté letní Rockové Hranice. Zvolil jsem formu dopisu.

MILÝ HYNKU!

Ohlášenému začátku 13h jsem samozřejmě úplně nevěřil, ale vzpomínky na články, z nichž se o prvních kapelách nedozvídáme nic jenom proto, že pan novinář přišel pozdě, mě donutily usednout do sedmé řady Letního kina už ve 13.10. Následujících 40 minut se kinem neslo hypnotické „*Hej, raz, dva, raz!*“ zkoušiče mikrofону. Pod mrakem, takže chvilku to vypadalo na šťastně nevederní počasí – omyl byl mým ředitelem při tomto pocitu, ve 13.25 dopadly z vesmíru první kapky deště. Byly drobné a lahodné, tak jako diváci, kteří vcházeli, usedali, nakupovali pivo a buřty s chlebem, počet návštěvních odhadu-
ji na stovky tři.

SUGAR, SUGAR!

Ve 13.55 Petr Šiška zahájil, řekl, že hrát bude 15 kapel. Prvé nastoupilo trio **Scapegoat**, které čtenáři HT dobře znají z článků znač-

ky -les-. Obilný bochánek (beránek) byl trochu komický, protože estetická kategorie „hrůzy“, s kterou především pracuje, nemá ráda letní odpoledne. Slogan první písně „*Sugar, sugar!*“ se mi líbil, jenže pak dýchla na mě na chvíli nuda. Ale oba kytaristé točili hnusně vlasatými hlavami, to vytvářelo dojem podvozku, na němž je usazen bábeník (promiňte: bubeník), a tento traktůrek mě nakonec našťěstí z nudy vyvezl a zaparkoval. To bylo ve 14.25.

HEJ, HEJ, HEJ!

Po patnácti minutách zahrál tón **Raimond**. Cítil jsem se příjemně, když si vedle mě sedící muž začal poklepávat do rytmu, a já si do zápisníku s puntíkem zapsal: velmi primitivní. „*A doufám, že se budete dobře bavit*“, řekl zpěvák. Sympatické retro let osmdesátých vyvrcholilo písní převzatou z repertoáru Marie Rottrové – »Zkus se smát«. Při písni »Recidiva« děšť zesílil. V 15.05 Raimond dohrál.

JÁ VÍM!

Zaujal mě v poslední době „vampýrismus“ – obor o nemrtvých mrtvolách. Přerovský **Vampýr** je svého druhu také živá mrtvola, zajímavé se ale jevílo mi spojení repertoáru vesnických zábav s prvky nové vlny (jmenovitě sk. Výběr). Pozornost zasluhoval zpěvák s nepříjemně mečivým hlasem, který se hezky snažil o jevištní show. A to už tu byl konec a moje seznámení s Láďou a Jirkou z Nového Jičína, Vampýr se jim vůbec nelíbil, o zpěvákovi říkali, že je to „manekýn“.

ÚVAHA

Než vystoupí další kapela, mám čas Ti, Hynku, říct, co mě napadlo. Jirka Nezhyba řekl, že se díval na nějakou hitparádu a každá druhá kapela měla místo slov v refrénu nějaké „hej, hej“ či „nana“. To dobře korespondovalo s tím, co mi připadlo při letošních Rockhranicích. Velmi hezky se vystupující dají rozdělit do dvou skupin: podle snahy o „ne/pravidelnost“ svého rocku... Dovysvětlím v závěru, už začíná hrát další věc.

NANANANANANA!

Od 16.05 do 16.35 hrál **Viktor Band**, trochu Tarantula staré sestavy. Opět hudební retro, tentokrát do let 70tých, což byla hrozná doba s uječeným Plantem a takovými divnými lidmi. Po produkci této kapely jsem navštívil záchod (za 2,- Kč) a snědl buřtík (za 17,- Kč), moje dlouho suché místo zatím zmoklo. Na následující kapelu se moji novojičínští známí těšili. Na úvod volali: „Panthera!“

ÉÉÉÉÉÉÉÉÉÉ!

Trio **Tarantuly** působilo trochu chudě, jakoby těžce neslo tíži svého repertoáru, ale president festivalu Václav Vlasák jim v pozadí pomáhal rytmickým pokyvováním hlavou. Skladby z nedávného alba »Chemické bahno« byly rozhodně rockem nepravidelným. Déšť pomalu sílil. Duch návštěvnického nezájmu o produkovanou hudbu měl větší velikost než v letech dřívějších. Zazdalo se mi, že pravidelnost (znovu!) je pro Hranice metlou. Znamenalo by to, že Hraničan miluje atrakci. Ve čtvrt na šest skupina dohrála a uvolnila místo jiné.

ČAROVNÁ SEINA

Šestice lidí **Rob Halford** znovu vzpomínala na 70tá léta, kde polooperní hlasové vypjetí bylo normou, nikoli atrakcí. Mnou zaslechnutý slogan „*láska je má čarovná Seina*“ byl hezký, jinak ale rokenrol jak řemeň. V 17.45 dohráno. Novojičtířáci říkali, že mám napsat, že záda jsou mokrá i přes kožené bundy. Rob Halford se jim vůbec nelíbil, navrhovali mi do článku řečnické otázky: proč zkušení muzikanti hrají takovéhle věci? Já jim říkal: asi je to baví. Skutečně si to myslím, ale nic to nemění na tom, že je to otrava.

NEPRAVIDELNOST

Déšť ještě zesílil a na scénu navíc napochodoval **Vitacit**, to znamenalo konec mého novinářského určení a po 18té hodině tedy odchod. Ještě, Hynku, k té „nepravidelnosti“. Myslím, že některé kapely prostě hrají „harmonické“ věci (tady: Raimond, Vampýr, Viktor Band a Rob Halford), ve skutečnosti je to vlastně „retro“, nic současného, tedy ani přesvědčivého – divácká hrůza. A některé pěstují jakousi „dis-harmonii“ (coby vyšší fázi harmonie), která odpovídá duševnímu klima dneška (Scapegoat, Tarantula), takže i když to třeba není dokonalé, je to docela přesvědčivé. Asi tak.

Když jsem úvahu dokončil, vydal jsem se do města, déšť mi bábenkoval do deštníka a já už na náměstí žádnou hudbu z Letního kina neslyšel. Byly to nejtišší RH devadesátých let. Jup, jup.

VÝMĚNA NOVINÁŘŮ

Přebíraje Štafetu od JJKN, změním styl a možná i náhled na některé kapely. I když jsem přišla kolegu JJKN vystřídat v době, kdy se ještě v letním kině nacházel, neobjevila jsem ho, neboť za velkého lijáku byla právě přítomná hrstka diváků maskována deštníky a pláštěnkami či jako lidské hrozny visela pod velkými firemními „slunečníky“. Musím dodat, že Rob Halford hrál ve trochu pozměněné

sestavč, za výpomoci (nevím jestli stálé) Vaška Vlasáka a Jardy Bartoně a taky blondaté zpěvačky Saši Šustkové.

SIBYLA...

Vitacit, v 80tých letech hvězda hvězd, která se dostala tenkrát i na televizní obrazovky, se vrátil na koncertní pódia. Dobře udělal, protože právě na jeho vystoupení se začali scházet lidé, kteří byli na vytrvalý déšť připraveni. Přibýlo nejen deštníků, ale zejména bizarních igelitových útvarů, důmyslně zakomponovaných do hlediště letního kina. Vitacit zahrál novější věci ze svých dvou posledních desek a taky staré fláky, jako například »Sibyla«.

TICHÝ PROUD BEZBOŽNÉ ELEGIE

Neboli **Silent Stream Of Godless Elegy** byla první z hranic-
kých kapel, které nebyly zařazeny do úvodního bloku, ale vsazeny
mezi hvězdy a nutno říci, že letos byla tahle volba rozhodně lepší
– pro SSOGE (a ani pro Bubble Gun či Wizard) to nejenže nebyla
sebevražda (jako vloni pro Raimond), ale naopak velice vhodně do
dramaturgie zapadla a pomohla tak protrhnout hvězdně-metalový
blok. Silent Stream svými tesknými a ponurými písněmi (vedle houslí
se na pódiu objevilo i violoncello) dokonce káplí do noty i samotnému
Počasí, a dokonce to chvíli vypadalo, že by mohlo přestat pršet.

A CO DĚTI...

Přišli na pódium ve čtyřech a dva z toho byli bubeníci – Tolja
Kohout a „mladej Dědek“. **Katapult** samozřejmě rozpálil svým
jednoduchým, až primitivním rockem na čtyři akordy všechny své
fandy – a je jich hodně, alespoň podle zaplněnosti letního kina. Slogan:
„*Poletíme raketou na Venuši za tetou*“ patřil zřejmě k některé z novějších
písní, připomněl mi jeden daleko podařenější text Karla Plíhala a utvrdil
v tom, že ze mně fanda Katapultu už nikdy nebude. Natahování
dvouminutových písní na desetiminutové různými šaškárnami mi
dokonce až vadilo – byla jsem ovšem výjimkou, protože letní kino řvalo
nadšením. Za lijáku.

ODBOČKA – WC

Nedá mi, abych se v tuhle chvíli nezmínila o sociálním zařízení
v letním kině, které se díky zásahu firmy Sestav z velké hrůzy změnilo
v civilizované místo. Při Rockových Hranicích prošlo ale zatěžkávací
zkouškou. Cesta k němu se změnila v jedno velké bláto, v době, kdy
hrál Katapult, už nefungovala dámská část WC, mezi chlapy, kteří se
snažili situaci napravit, jsem zaslechla něco o prasklém potrubí...

BU BU BU

Dělal na publikum **TÖRR**, publikum se bálo rádo, já jsem opustila na chvíli letní kino a vyměnila dešťové přívaly za střechu restaurace. „*To je každé rok, když jsou Rockové Hranice*“, říkala servírka našťvaně, neboť bylo narváno. „*A je jedno, jestli prší, nebo je horko*“. Je totiž nesporným faktem, že takováto akce přináší obrat, zisky i spoustu práce všem hospodám v blízkém okolí letního kina. Napadá mě, že by z toho důvodu hospodští mohli příští ročník trochu sponzorovat.

BUBBLE GUN

Byla další hranickou kapelou, kterou bylo vidět a slyšet ve večerním bloku. **Bubble Gun** na tom jen získal – výborný zvuk, kdy byl rozpoznatelný saxofon, byl zatím nejlepší ze všech vystoupení Bubble Gun v Hranicích. V tomhle bloku zazněly i nové věci téhle nadějné hranické party a vzhledem k tomu, že posluchači měli srovnání s následujícími Eleison, nutno říci, že Bubble Gun z toho vyšel velmi dobře.

NEJVĚTŠÍ NÁŘEZ V REPUBLICCE

Tak uvedl Petr Šiška **Eleison** ze sousedního Nového Jičína, kapelu, na kterou kritici pěl chvalozpěvy a která se za poslední rok vyvíhla, nechybí na žádném repre festáku a tudíž ani v Hranicích ne. Eleison navázal stylově na Bubble Gun a mezi všemi těmi hvězdami působil jako živá voda, ovšem ne nadlouho, protože byl uťat. Snad aby se zmírnil časový skluz, nebo možná proto, že Arakain již nechtěl déle čekat. V každém případě to byla velká škoda, protože Eleison byl, alespoň pro mou osobu, vrcholem Rockových Hranic 1997.

DÍKY, ŽE JSTE VYDRŽELI!

To už děkoval Aleš Brichta z **Arakainu**. Arakain je stálíci Rockových Hranic a letos předvedl opět standardní výkon – jako vždy plně profesionální a za obrovského zájmu publika. Oproti minulým dvěma ročníkům RH měl Aleš Brichta jinou košili (každý pracovní oděv je třeba jednou za čas vyměnit). Arakain věnoval jednu píseň prezidentovi festivalu Vaškovi Vlasákovi, který ji obratem předal Františkovi Močíčkovi, který už není mezi námi, a taky Jindrovi Kvitovi s přáním uzdravení.

JÁ MÁM MOTORKU

Tedy já ne, ale skupina **Wizard**, je to její největší hit a taky název debutového alba. Wizard naživo byli dost dobří, i když měli

nevýhodu pozdního času (bylo něco přes půlnoc) a toho, že následovali po Arakainu, na který čekalo nejvíce fanoušků.

Pak byli ještě na řadě **Walk-Choc-Ice**, ale ty jsem už nezvládla. Kdyby mi před Rockovými Hranicemi někdo řekl, že vydržím za hustého lijáku v letním kině sedm hodin, tak bych si asi klepala na čelo – nicméně přesně tak to bylo.

RESUMÉ

Rockové Hranice byly letos i tvrdým bojem – bojem pořadatelů, muzikantů a hlavně návštěvníků s počasím. Nikdo sice neporučil větru a dešti, ale všichni statečně vzdorovali, vytrvali a tím pádem zvítězili. Hudební klub děkuje všem, kdo se podíleli na organizaci.

TI CO NEVYSTOUPILI

A byli i tací. Největším tahákem byl Žlutý pes – ten však nedorazil – i přes smlouvu. Agentura poslala 24 hodin před koncertem telegram, že Ondřej Hejma má pochroumanou páteř. Avizovaný November Second účinkování na Rockových Hranicích odmítli.

Hranický týden (III/28), 18. července 1997, s. 4 (*JJKN & maf* – s Magdou Gladišovou)

Poznámka: *Z onoho vytrvalého deště se pak stala největší moravská povodeň 20. století...*

2 KRÁT O LADISLAVU VLODKOVI

Z vln hranických knihpultů se vynořila nažloutlá čtyřicetistránková knížka »Ladislav Vlodek – Život a dílo« (MIJOKA, Hranice 1997), název zavádí, obsahem jsou totiž vzpomínky na umělce, nikoliv vážný pokus o jeho biografii nebo teoretické uchopení jeho multitvárného díla. Připouštím, že ambice některých kapitol sahají až k vědeckému útvaru, ale rámec vzpomínání se jim překročit nedaří.

Názvy kapitol: »Úvodem« – »Co řekli jiní« – »Prolog« – »Životní cesta« – »Dílo trvalé hodnoty« – »Sochařská díla« – »Malířská díla« – »Grafická díla« – »Očima vzpomínek« – »Maestro« – »Na závěr« – »Slovo o autorech«.

O Vlodkově výtvarném díle se nějak zvlášť nepsalo, takže věcné informace není odkud čerpat, jediná možnost je slézt k pramenům, což jsou stovky děl rozestých po stovkách domácností a galerií, a taky

staré novinové články, korespondence atd. Je to práce na dlouhé roky a moc uznání za ni nesklidíte. Nedivím se tedy autorům, že se do toho nepustili, mrzí mě ale, že publikace, která se mohla stát střízlivou poctou milému člověku a zajímavému výtvarníkovi, jenom dál nafukuje „mýtus“ geniálního tvůrce, který padá hned co se pokusíte zasadit Vlodkovo dílo do celku výtvarného světa.

Nikoli knížkou, ale jen součástí katalogu k teplické výstavě Vlodkových děl je text mladého kunsthistorika Tomáše Pospěcha (přetištěn v HT 23 a 24). Je to první větší pokus utkat se teoreticky s dílem Ladislava Vlodka. Pokus nedokonalý, jelikož i tady je použita pramenná základna poměrně úzká (hnida: v odkazech na literaturu mě zarazí několikanásobné křestní jméno Ladislav, které bylo přisouzeno Ludvíku Novotnému), ale chvályhodný. Myslím, že tenhle katalog by neměl v patriotově knihovně chybět, je to prozatím nejpodstatnější slovo o Ladislavu Vlodkovi. A ta první knížka by měla být do příhrádky taky zařazena – ale hlavně přečtena, už jen pro věty jako je tahle: „*Mistr Vlodek vždydy stranil životu a všemu dobrému, co lidský život přináší, i když je často nelítostně tvrdý až nelidský např. v době válek, národního i rasového útisku, také upírání základních lidských práv.*“

Hranický týden (III/33), 29. srpna 1997, s. 5 (JJKN)

NATHAN MAREK LEE DVOŘÁČEK

Bylo to v Břeclavi, kde jsem se nad sklenkou koly pustil do snědení nové sbírky fantasy Marka Dvořáčka (*1976), jež má nekonvenční název »Nathan Lee« (v noci z 20. na 21. 6. 1997, vlastním nákladem, 40 výtisků a 24 stran). Dojedl jsem se zatajeným dechem, jelikož Dvořáček mě po své rozpačité prvotině »Dokonalost & Bestie« (1995) přesvědčil, že je básníkem.

Nejprve zápory a otazníky: »Nathan Lee« je v nepřeneseném významu rocková poezie, kterou podněcují texty a životopisy pana Morrisona z kapely Důrs a další podobné. „*Mé zubaté fráze / V podvečer záchvatu / Ze světla s kostrou přízraku / Objímá tvou mysl / Polévá ji vědry nejistoty / Zahlcují / Mé zubaté fráze*“ – nepřipomíná vám to amatérské překlady hudebních textů? Mně ano, je to myslím velmi zajímavé, imitovat zvláštní poetiku překladu, ale taky myslím, že to není Dvořáčkovým záměrem.

Jdem-li hlouběji, brzy začne vadit samoučelné kupení obrazů („*Popírám vše Drobnosti / Bolest směřícího se terče / Drobky v jícnu / Lahve čekající na ránu z milosti*“) a zalíbení v „neologismech“, které sousedí s nedostatečnou jemností práce se slovy – přednost dostávají knižní výrazy – „*Ubýt se svými elegiemi / Bez nich by to nebyl on / Otevírá svou bezútešnou mysl*“, znovu se mi nabízí srovnání s nekvalitním překladem: proč elegie, bezútešná a mysl?

Co mě ale potěšilo: obrazy jako třeba „*organický barel duše*“, které jsou mi zajímavé, neprimitivně zdůrazňující nazíraný rys sledované věci a tak dál. Takové metafory miluji a Dvořáček je (aspoň zatím) drží v dobré rovnováze s textem. Také jeho zájem o uzavřené „moudrosti“ – maximy a aforismy („*Život má podobu honu / Za peníze získáte vše / S výjimkou svého života*“) dosud nerozbudil tolik, aby z jeho poezie udělal sbírku „tvrzení“. Jako příjemné pociťuji krácené metafory „*vidina velblouda lodě*“ aj., které pro mě tvoří dobrou naději, že Dvořáčkova nejlepší poezie nás teprve čeká.

Na závěr mi dovolu zarecitovat vám to nejchutnější sousto ze sbírky »Nathan Lee«, jmenuje se »Dobrý nápad« a najdete ji na straně 20:

Marek Dvořáček
DOBŘÝ NÁPAD

*Dobrý nápad jít chytat ryby
Fakt dobrý nápad
Ulovit nějakou dřev
Než mě uloví
Tak zápasím
Se vznětlivou krví
Masem modelky*

*Až bude na břehu
Pryč
Natru tě bylinkovým máslem
Abych si pochutnal
I ty*

Hranický týden (III/35), 12. září 1997, s. 5 (JJKN)

V rybníku hranické minuskultury (jak se už tohle pojmenování dlouho razí!) zaplavala nová literární rybka neznámého těla s nepochybně zlatýma šupinama. Takto mondénně vítám sbírku Petra Pokorného »Ticho mlhy« (Hranice 1997, 24 nestránkovaných stran).

Pokorného poezie je vystavěna na pomlce, na zlomu za veršem, tom tichu, které tvoří text stejně podstatně jako slova. Smysl verše nabývá s každým dalším nové podoby, báseň je proto stálým „překvapením“ – pohybem po stupnici významů, které verši *lze* udělit kontextem. Narozdíl od jiných, kteří tímto způsobem rádi občas okouření svůj básnický výraz, provádí jej Pokorný důsledně, což už samo o sobě je dobře. Narozdíl od jiných se také nenechává lákat rádoby hlubokým paradoxem, který je většinou snadnou pointou podobného snažení. Přes všechnu konstrukční lehkost (nebo nedotaženost) je vidět skutečný talent, který žije v nápadité a citlivé práci s jazykem. Jenže!

Úskalí mého čtení (a je to prostě tak, že recenzentovi se knížka nejprve ne/líbí a pak teprve hledá zdůvodnění proč) představuje jev, jemuž říkejme *folkovost* – jednoduše je to záliba v jednoduchostech. Záliba v nerafinované upřímnosti, záliba jistě krásná a všeobecná, v rámci uměleckých snažení však žijící v symbióze s kýčem. A sledujme, jak toto lze najít i u Kolkové, Jiříčkové či Eliáše. Proč? Básničky jsou pro ně všechny denními zápisky, většinou neurčenými původně k širšímu čtení, jejich primární hodnotou je dokumentace. Právě to, že zachycují je samotné a ne něco *cizího*, je základní klad (upřímnost) i nebezpečí (nesdělnost / kýč) zároveň. Jsou to autoři, jež se podobají hercům, kteří nedokáží ztvárnit různé charaktery, ale ten svůj jediný velmi přesvědčivě a krásně.

Petr Pokorný
DOKONALOST

*První jarní květ
hledí na tento svět
a já hledím na něj
To je to, co potřebuju
Všemi smysly vnímám
jeden ze smyslů života*

Pokorného básně málokdy postrádají přírodní určení (časové i prostorové) okamžiku, který je popsán (a je to výlučně okamžik, co je zachycováno), což považuji za příjemný příznak „deníkovosti“, a nadto záliby vidět člověka skrz přírodu a naopak (skvělý dvojverš: „*Duha je mrzák / a pokus o formu*“). Dvojsečnost folkovosti je, abych nezapomněl, tato: v tématech vzdálených sféře „kýčovitého“ prožívání u Pokorného funguje nádherně (báseň »Nahota...«), v opačném případě zplošťuje výsledek (»Řeka zaplavená mlhou«). Chcete slyšet něco na závěr? Je to sbírka jako hudba skupiny Mňága & Žďorp, podléháte jejímu kouzlu, a přitom víte, že se to vlastně „nedá poslouchat“. Kéž by bylo víc takových skupin!

Hranický týden (III/39), 10. října 1997, s. 5 (*JkN*)

57. GLOSÁK

Tak nyní již se to napsalo – že rozkvět hranických kapel je už pryč již. Ta nekoordinovaná radost, že je již pryč. Ale já s tím nesouhlasím – kazety a cédéčka se množí, nemají však foxy v Honzíkově Arthonu, nejsou vidět pohromadě. Vzpomeňme Arthon! A ono by se koncertovalo, ale je málo posluchačů na tolik kapel! Přibude-li posluchačů (a nepřibude), bude živo v kapelách. A ty staré kapely se taky naučily hrát, takže novotné se mezi ně již bojí.

Hranický týden (III/41), 24. října 1997, s. 4 (*JJKNebeský*)

K POJMU HRANICKÁ „MINUSKULTURA“

Napsal Tomas Pospěch (23) v HT40: „*Po čase opět něco k hranické výtvarné minuskultuře, jak tomu říká [...] Jiří Nebeský*“ – to su ja. A následuje psaní o výstavě Mirka Kaufmana. To je ovšem nedorozumnění, jelikož pojem hranická minuskultura vyhrazuje tomu „*co není přivezeno, ani institucionálně tvořeno*“ (Přehled 1993/2 a HrN 1994/47), ještě přesněji: původní umělecké tvorbě z Hranic a okolí, zejména pak tvorbě generace, která se dostala ke slovu po listopadu 1989. Mirka

Kaufmanna bych tedy k minuskultuře neřadil, stejně jako skupinu Olympic (přestože i ta v Hranicích občas vystupuje)... Pojem minus-kultura zavedl na stránky hranického tisku režizér Pete Marek (23) jako odstín termínu subkultura. Já razil zprvu „malá kultura“, jiní používají „hranická scéna“ (což ale sluší jen oblasti hudební a divadelní) a ještě jiní jině.

Hranický týden (III/44), 14. listopadu 1997, s. 4 (*Jiří J. K. Nebeský*)

58. GLOSÁK

Ve vlahém větru jsem 7. listopadu jen koutkem oka navštívil loděnickou rockotěku, nazvanou netradičně »Provokace« a, nebyl-li na vině špatný ruský film »Svěráz národního lovu«, zazdalo se mi, že slavná rocková scéna Hranic (rozuměj: její publikum) první půlky 90. let to už má za sebou, jelikož se nedokáže doplňovat z dalších přicházejících generací, a je tak určena k postupnému zaniknutí. Tolik můj názor.

Hranický týden (III/44), 14. listopadu 1997, s. 5 (*JJKNebeský*)

Poznámka: *Zajímavým jevem bylo, že postupně opadal zájem o koncerty hranických kapel – a hudebníci čím dál víc vystupovali jako dj-ové různých rockoték.*

71. GLOSÁK

Rockovým Hranicím konec je, »Rock Made In Gambrinus« tu. Plakát, jenž na akci zval, mě ikonografií svádí k interpretaci. Lidská lebka má v zubech víčko od láhve nápoje Gambrinus, emblém firmy provází lebku i jinak. Myslím, že se nabízí jen dvojí vysvětlení obrázku. 1) Buď pijí nápoj Gambrinus mrtví, nebo 2) pití nápoje Gambrinus vede ke smrti.

Hranický týden (IV/15), 17. dubna 1998, s. 4 (*JJKNebeský*)

Poznámka: *Jarní RH 1998 byly totiž zároveň 1. ročníkem festivalu RMIG, aniž plakáty Rockové Hranice nějak zmiňovaly... koneckoněc to byly poslední RH, které měly jarní předkolo. Pro léta 1999–2004 zůstal zachován jen letní festival. Podle pořadatelů byl desátý ročník RH poslední...*

CO SE STALO S MOU MILOU (HRANICKOU SCÉNOU)?

Občas zavítám do míst, kde zrovna probíhá nějaký divadelní (hudební) minifestival. Trvá dva dni, pořádají ho osmnácti- devatenáctiletí studenti, často s podporou nějaké „bohaté“ instituce, která propůjčí sál. Hrají divadla (kapely) z „regionu“ a sejde se jich tolik a v takové kvalitě, že výsledek bývá velmi dobrý a potvrzuje, že v několika posledních letech amatérské divadlo (hudba?) rozkvétá. Tak si v pomyslné mapce zajímavé regionální kultury zapichuju další vlaječky a jejich hustota říká, že devět let po odvržení Komunisty je *tu* živo.

Hledím-li na hranickou scénu, jsem smutný, skoro pláču a nedokážu usnovat pavučinu nějaké pravděpodobné teorie, která by osvětlila, co se s ní stalo. Všechno totiž vychází z mého intenzivního pocitu, že se něco opravdu stalo, že dřív to bylo lepší, a teď je to horší. Vycházím z kvantit s přihlédnutím ke kvalitám. Mám tato vysvětlení:

1) MOJE KLAMY: Snad mi chybí zprávy a děje se dění, které nedoléhá k uším Hranického týdne. Nebo to dění ještě ani nevstoupilo do veřejné fáze, ale brzy se ho dočkáme. Nebo jsem jen obětí svého nemístného (neuvědomělého) očekávání růstu, které čte noviny a prochází akce za mě, a mám tak pocit krize tam, kde nebyla konjunktura a celá léta jsme žili ve stagnaci.

2) VNĚJŠÍ OKOLNOSTI: Pokud ale opravdu existoval bum (s vrcholem někdy 1994–1995), mohlo to být také dílem souhry *vnějších* okolností, které si jaksí samy vynutily být vyplněny kulturním zvukem. Teď myslím méně na jednotlivosti (v podobě třeba akcí klubu Andrej), ale spíš na „veličiny“ (třeba otevření Hudebního klubu, nebo... edici Kamufloň), nemálo přispěla i existence dvou hranických týdeníků, které se velmi podílely (podílí) na tvaru toho, co se za hranickou scénu považuje.

3) OKOUKANOST: Nabízí se ale i jiný pohled, totiž ten, že se hranická scéna okoukala zevnitř i zvenčí. Že se najedla zvědavost diváků i účinkujících. A nemají-li pokusy kam pokračovat, pak ustávají.

4) ÚMRTÍ: Jev umírání v kultuře souvisí s okoukaností. Ta je sítím, které oddělí ty, kteří „tvoří“ pro zajímavost (nikoli jen svých osob), od těch, kteří potřebují „uměním“ mluvit. Jenomže co působí, že takto prosetý útvar rockových kapel (na nichž se to celé dobře sleduje) není rozmnožován a obměňován novými skupinami? Odpověď, která mě napadá, asi není pravdivá – mladší ročníky žijí styl „haus“ a ten nemají potřebu (technickou možnost?) provozovat, takže rokenrolová hudba vymírá.

Už nic jiného mě nenapadá, ale těsně nekončím, protože při hledání odpovědi na titulke je ještě jedno potřeba: jaká vlastně byla povaha kulturního vzednutí v oné půlce devadesátých let? Obávám se, že kromě hudby šlo pokaždé o bublinu jednotlivého projektu, který neukazoval k něčemu většímu (dalšímu), ale jen sám k sobě. Dole to žije, ale vystoupit na *scénu*, teprve to znamená tvořit scénu.

V Hranicích nedošlo k napojení méně populárních umění (literatura, divadlo, obrázky – jimž se také nikdy nepodařilo vytvořit vlastní scénu) na proud hudební, snad i to (žánrový monolog) táhne hranickou scénu ke dnu. Co je totiž scéna? K veřejnosti namířená „autonomní“ snažení v takovém množství, že se musí proplést. Jakkoli.

Hranický týden (IV/19), 15. května 1998, s. 3 (*Jiří J. K. Nebeský*)

ART ROCK FREE JAZZU

Zní opožděná minizpráva pro budoucnost z hudební akce, zahráté v sobotu 27. června 1998 v Uměleckém pokoji Městské knihovny v Hranicích, jejíž název byl »Art Rock Free Jazzu«, což je název i zatím předposlední hudební kolekce skupiny Doktor & Dement. Začátek byl asi čtvrthodinově posunut (20.15), diváků asi 25, což pozměnilo plán (z house party jazzové dýchání), takže pod zadky se objevily židle. Vystupující čtveřice hudebníků (trio **Unareclub** a speciální Zdeněk Eliáš) lemovaná zvukovými přístroji jakoby v hudební tvrzi nastoupila k improvizaci ve stylu poprockhouse. Záměrem byly písně, což se převážně dařilo, a to nad očekávání muzikantů, proti kladu zvukové pestrosti (již odhaluje věta, že to byl „zřejmě první hranický koncert s použitím šestnácti zvukovstupů“) stojí přílišná hlasitost, která nutila k odchodu, a také povaha zdivadelnění, k němuž záhy došlo a která se bohužel opírala především o manifestaci improvizace. V celku však zazněla pro Hranice nová nota, protože *budoucnost* umění *patří improvizaci*. Zážitek jedné z diváček dobře charakterizuje hudební zážitek jako takový: „*U té písně jsem se začala smát, až jsem se málem pozvracela.*“

Hranický týden (IV/27), 10. července 1998, s. 4 (*JN*)

MLADÝM BÁSNÍKŮM

Nakladatelství Unarclub, založené roku 1989 jako nakladatelství LS†D, od 1992 s názvem Nakladatelství Kulturního sdružení Unarclub LS†D, otevírá po přestávce znovu edici mladých poetů Kamuflon, která od září 1994 do června 1996 přinesla sedm interesantních svazčků. Otázky pro redaktora edice Jiřího J. K. Nebeského:

Proč Kamuflon?

Název je legrační, kořen slova se snadno pozná, legrační proto, aby konvenoval množině „mladé poezie“, která je často legrační, byť nejčastěji bez záměru.

Proč v roce 1996 přestal Kamuflon vycházet?

Přestala být vhodná doba, unavil jsem se kopírovacími obtížemi, takže i původně plánovaných deset svazků jsem nesplnil. A za dva roky jsem, jak doufám, zase odpočatý. Takový je život.

Proč edice mladé poezie?

Jistě, je to nutné. Literatura, pokud má tu ambici, se musí od autora dopracovat ke čtenářům. Že nevzniká zdaleka tolik prózy jako poezie, je asi dáno tím, že próza je pracnější. Lituji toho ale. Rád vydám aspoň trochu zajímavé prózy (prózu) začátečníků.

Jaká myslíš je poezie ze starých Kamuflonů?

Žádný supertalent, ale několik (slibných?) možností, a to ještě spíš v detailech než v celku. Jsem s tím spokojen, takhle jsem si to představoval, kdybych chtěl objevovat talenty, nedělal bych Kamuflon. A čekám dokonce, že mnozí z kamuflonistů už nic víc než tu jednu sbírečku neudělají – a to je taky v pořádku. Bylo by obkludné mít v Hranicích patnáct básnířek a básníků středního věku.

Kdy se objeví první svazek obnoveného Kamuflonu?

Nebude to první svazek, číslování bude průběžné, i když grafická úprava jiná. Osmý svazek by měla vytvořit Zuzana Orlová a počítám, že vyjde k prvnímu září. Kdo by chtěl zkusit poslat své (vý)tvory ke čtenářům, ať se ozve (třeba do redakce HT).

Hranický týden (IV/30), 7. srpna 1998, s. 4 (enzolgendžo)

Poznámka: Edice Kamuflon přestala vycházet 10. svazkem. Poslední sbírka – »Jarním pokrytcům« Valašskomeziříčanky Marie Štátné (1999) – se už ani nedočkala hranické recenze. Přitom právě Marie Štátná je zřejmě nejsilnější talent ze všech kamuflonistů. Viz její skvělou sbírku »Krajina s Ofélií« (Kutná Hora, 2003), za níž na podzim 2004 dostala Cenu Jiřího Ortena!

ZUZANA ORLOVÁ: ROZHOVOR

Zuzano, Tobě právě vyšla sbírka básní »Máš propíchnuté oči, kdopak ti to udělal, jen dva rezavé dráty na mě čumí a krev smíchaná s líčidli ti stéká po tvářích«, proč je název tak dlouhý?

Protože jsem dlouho řešila problém, jak nazvat tuto sbírku, a v nouzi mě napadlo to, co vidíš.

Je ti osmnáct let, je to to Tvoje první sbírka?

Ano, je. Ve »Sborníku rožnovských tvůrců« vyšly ve dvou číslech moje básně (1997, 1998).

Jaktože v Rožnově, vždyť bydlíš ve Vítkově.

Protože jsem tam studovala Školu cestovního ruchu, kterou jsem letos zdárně završila, a nyní jsem nezaměstnaná.

No ano, básníci to mají těžké. Jaké máš další plány?

Rok se budu flákat a potom se zkusím znovu dostat na vysokou (žurnalistiku). Psát možná přestanu, protože mě to přestane bavit. Ale možná ne.

Co z poezie čteš?

Začala jsem od Ovidia a skončila jsem u Holuba. Nejvíc se mi líbila »Horečka« Václava Hraběte.

Uklidte po sobě své osobní věci

Rozlučte se naposledy se svým domovem

a uklouzněte na schodech

jako pokaždé

když spěcháte do práce

Od toho okamžiku budete uklízet

jiné skříně

jiné šuplíky

Budete vysávat jiné koberce

Utírat prach na jiném nábytku

Umývat jiné nádobí

A potom zase někdy uklidíte své osobní věci

Hranický týden (IV/37), 25. září 1998, s. 5 (JKN)

POVÁNOČNÍ ROCKEY (HUDEBNÍ ZÁKAMPÍ)

V sobotu 26. prosince 1998 v našlapaném Hudebním klubu zazněl další z pomyslné řady vánočních rockových koncertů, na němž

přes původní plány (fámy) vystoupily ale jen dvě kapely. Nejprve **Bubble Gun** s perfektně nacvičeným (= mj. umělohmotným) krosouvrovým programem. Tato rocková smečka má jistě mnoho co říci mladé rockové generaci. Na koncertě bylo možné pochopit, že Milan Havrda má pravdu, když říká, že angličtina je pro „tento typ“ hudby vhodnější, neboť české texty byly frázovány podobně jako mluví lidé dementní. A to přece češtině dělat nechceme...

Druhým tělesem koncertu byl folkrockový **Batyskaf** s repertoárem z valné části převzaným od jiných, takže prvotní dojem z příjemné zábavy byl postupně vypit znučením, i když samozřejmě někteří diváci prožívali nádherné chvíle v přátelském či láskyplném objetí. Na čemž ale měla skupina podíl jen malý.

V mezisvátku se v úterý 29. prosince již potřetí otevřely dveře Uměleckého pokoje Městské knihovny v Hranicích s kulturním programem, jímž byl tentokrát opět koncert skupiny **Unarclub** a hosté (Zdeněk Eliáš, Prokop Holoubek). Rocková hudební improvizace za *odvolání novopečeného komunistickodemokratického starosty Hranic* začala po 20té hodině zajímavým a mnohonásobným technickým výpadkem, který byl v průběhu večera provázen několika výpadky menšími. Přes tuto pecku čenichovku, kterou technika obdarovala protagonisty i diváky, se postupně podařilo, že se všem lépe dařilo. Nebýt dlouhosti času, který tito hudební spratci tvorbě věnovali, nedošlo by k divácké nuditě v poslední třetině večera. V souvislosti s letním koncertem Unarclubu byl zimní pořad mnohem temnější (texty!), ale i s menším nasazením odehraný, přesto pěkný – většinu z 30ti (?) diváků se líbil.

Hranický týden (V/1), 8. ledna 1999, s. 5 (*dam*)

GYMNAZIÁLNÍ PŮLENÍ

Pozvánka v Hranickém týdnu mě 6. února 1999 dofoukla do Hudebního klubu Na Staré Střelnici, kde jsem s Jirkou N. (já = další Jirka N.), Markétou P. a později i další Markétou P. usedl ke kulatému stolu poblíž jeviště a rozhlížel se po tvářích gymnazistů „a dalších nekonfliktních povah“, což byl většinou pohled na beznadějně noumovské a sympatické (chlapecké) a příjemně nejisté a hezké (dívčí) tváře. Jezdcem na deskách byl pan Fanoš a pan Kotrla (za asistence kumpánů), jejich hudbyběh se občas s divácko-tanečním míjel, což mi ovšem vadilo málo.

Ze slibované dabingprojekce »Bevryhills« nebylo nic, bylo ovšem vystoupení taneční holčičí pětky **Gizzy**. Široké úsměvy pluly na hladině nacvičených rytmických pohybů a přelézaly se i na pobřeží sledujících diváků. Jedna dívka (Michelle Jackson) pak ještě vystoupila se sólovým hopsasá jako omluvenka za neBeverly.

Běh „muzikpouštěčů“ nadto doplnilo vystoupení **DJ Párka**, který mezi 22.30 a 23.00 představil sérii svých raphitů spojených textově motivem zvracení (což vrcholilo recitací textu »Blivajs« – Blů ájs). Velmi příjemné a ve všech směrech kompaktní Párkovo vystoupení bylo mou hlavní radostí večera. Jirka N. kritizoval dýdžejevou imiř (složka textů v levé ruce) jako přespříliš vtipnou, já ji považoval za umčřenou rovině „zdánlivé nejistoty hereckých kreací“.

A pak zase tanec, tanec, tanec, áááá...

Hranický týden (V/6), 12. února 1999, s. 5 (*pank*)

JSEM TEN TYP ROZHOVOR S BÁSNÍKEM A SKLADATELEM MICHALEM OLIVOU

Pracuješ nyní v Jeskyních, co jsi dělal předtím a jak s tím souvisí Tvoje poezie?

Po maturitě na SOU strojním v Přerově jsem vystřídal dejme tomu tři pracovní místa a pak jsem nastoupil civilní službu v Jeskyních. Moje poezie je směs pocitů a myšlenek, které mě napadaly v přímých a nepřímých souvislostech s tím, co se děje kolem mě.

Které pocity a myšlenky Tě napadají nejčastěji?

Nejčastěji? To je těžké teďka definovat hned od boku..., ale myslím, že v mých básních se dost často objevuje něco jako pocit hledání vlastní identity i identity lidí okolo mě.

To zní zajímavě. Kolik Ti je let a jak tu identitu hledáš?

V lednu mi bylo jednadvacet a identitu hledám myslím si asi stejným způsobem jako většina lidí mého věku: přemýšlím nad vlastními problémy, dělám chyby, na některé dokonce i přijdu. Snažím se dělat to, co si myslím, že je v tu chvíli správné.

Co máš ve své poezii nejraději?

Mám nejraději, když si třeba po pár měsících přečtu nějakou svou báseň, a pořád se mi líbí a připadá mi dokonce aktuální.

A u jiných?

Mým největším oblíbencem z českých básníků je Jiří Orten, občas si připadám, že přemýšlím v určitých rovinách tak trochu na stejných vlnách jak možná přemýšlel on, i když žiju v jiné době, v jiných podmínkách a s trochu jinými problémy.

Tak tedy Ortenův mladší bratr?

To bych tak nedefinoval přesně. Svoji poezii nepokládám za tak dokonalou.

Orten zemřel mladý, počítám, že Ty se chystáš žít. Jak?

Určitou dobu bych tu ještě rád strávil. I když občas uvažuji o tom, co bude, tak jsem ten typ, co většinou improvizuje.

Hraješ v kapele **Těžko říct**, řekni nám o ní něco.

Kapela se skládá ze dvou mých bývalých spolužáků a nejlepších kamarádů, sestavu doplňuje naše zpěvačka, mimochodem taky moje stará známá – Zuzka Horáková. Zajímavé je, že kluci, stejně jako většina mých známých, se jmenují oba dva Jirka (jeden Zwesper, druhý Vybíral). V současné době zkoušíme v Přerově, i když většina kapely bydlí v jiných městech. Já jsem například z Hranic. Hodně lidí se nás ptá, co vlastně hrajeme za styl, ale nikdy nedokážeme tohle přesně definovat, od toho také vzniká název Těžko říct.

Jaké plány?

Myslíš ohledně kapely?

Také.

Nedávno jsme improvizovali narychlo jedno vystoupení v Přerově, ale už před tím jsme si řekli, že budeme teď určitou dobu většinou jenom cvičit a nahrávat a až přijde čas, tak možná uděláme i nějaké vystoupení, ale to je otázka budoucnosti. Co se týče básní, myslím, že budu i nadále psát, ale, jak už jsem řekl, většinou improvizuji.

Jak jsi spokojen se svou sbírkou »Lavička v rohu pokoje«?

Asi je to tak trochu průřez posledními dvěma lety mé tvorby, co se týče kvality, nemyslím si o sobě, že bych byl nějakým zázračným básníkem, a určitě je okolo mě hodně lidí, kteří jsou schopni psát líp než já, ale snažím se psát nejlíp jak umím a je na druhých, aby posoudili, jestli je to dobré, nebo ne.

Díky.

Hranický týden (V/12), 26. března 1999, s. 6 (JJKN)

NEOKLASICISTNÍ OLIVA V HRANICÍCH

Mladý muž s příjmením exotického ovoce (zeleniny?) Michal Oliva zpřístupnil čtenářům sbírku svých básní s příjemným titulem »Lavička v rohu pokoje (Vše, co chci)«. Knížka o 40ti stranách vyšla

jako 9. svazek edice Kamufloň (Hranice 1999), která uvádí mladé hranické poetry do hranických knihoven.

Jednatřicet básní je zřejmě průřezem autorovy dosavadní a rychle se proměňující tvorby – od širokodedých opusů s romantickými slovorekvizitami (jako jsou slepý houslista na břehu řeky či dveře se železnou závorou a klíčem vhozeným do vody) plujeme říčkou slov ke střednějším pocitovým náčrtkům až ke drobným pozorováním, bublajícím někdy jako aforismus čili epigram. Najdeme tu přesně tu množinu témat a postupů, jako je známe od jiných autorů jeho věku, což je důvod doufat, že se z nich Michal Oliva také vymaní.

Náš autor tvoří básně ladně plynoucí, odkazující tedy k jeho druhé umělecké profesi hudebního textaře i skladatele, někdy za pomoci rýmů trochu násilných („*sítě / na úbytě*“), které táhnou téma básně mimo řečiště, které mu autor určil, a tak zbytečně zamlžují to, co mělo zůstat viditelným. Zejména v závěrečných básních naopak zase vidíme tendenci co nejvíce redukovat básnický obraz, takže to občas končí zbytečným holomoudrem – „*Láska s jasnými důvody / je jako láska k oblíbené panence. / Nezná hranice / ale má úzké mantinely*“. Konečně, kolik takových zbytečných moudrů čteme dnes a denně kolem sebe, na Perly ducha moudrého Jana (Wericha) raději nemyslet.

Uvedená dvojice negativ ale představuje extrémní polohy Olivovy poezie, střed je zato výrazově uměčený, artistně klenutý (přes všechnu *skutečnou* prožitost, kterou se snaží předávat), přímo neoklasicistní. A myslíme, že to dobře zní: Michal Oliva – neoklasicista. Už ten všudypřítomný sentiment za mizející místností dětství (viz vrcholnou titulní báseň) je pojat s takovou lehkostí, že to až zaráží. Kde Oliva odolá přitažlivosti samoučelných rýmů a drží na uzdě svou touhu po (kontextově) slovní veteši se „symbolickým“ přesahem (křídla, hvězdy, němota atd.), tam s ním můžeme být rádi, zvláště když dovedně zachází s jemným paradoxním kořením, jako například v básni:

Michal Oliva
KROK

*Šlápnu do sněhu.
Udělám krok.
Šlápnu zas.
Ne moc sebejistě.
Co když je pod ním led?
Pod sněhem.
Pod citovým výlevem.*

Ilustrace Radky Pěnkavové souzní se sbírkou ve směru příslibu, tedy *možnosti*, na kterou upozorňují. Uvidíme, co ukáže Michal Oliva podruhé, rozhodně doufáme, že tahle knížka nepředstavuje úplně *vše, co chce*.

Hranický týden (V/24), 18. června 1999, s. 5 (*Jiří J. K. Nebeský*)

SÁM SE VIDĚT V GALERII I V TELEVIZI

Hynek Polák (*1974), někdejší student hranického gymnázia a absolvent oboru knihovnictví, dnes civilní službař v přešovské ZŠ v Trávníku se již mnoho let věnuje jako svému koníčku uměleckému fotografování. V loňském roce si v sušárně domu v lipenské ulici Za Parkem, kde dosud s rodiči bydlí, otevřel soukromou minigalerii Sušárna (viz HT 1998/36). „*Nemohl jsem sehnat výstavní prostory*“, říká. V galerii chce vystavovat hlavně vlastní tvorbu: „*s jinými výtvarníky nepočítám, nikdo se mi tam sádlit nebude!*“

Jeho Sušárna je projektem natolik zajímavým a ojedinělým, že si k ní našla cestu i Česká televize Ostrava, aby o ní a jejím provozovateli pro pořad Salon moravskoslezský připravila malý dokument. (V Salonu už jsme mohli vidět podobný portrét hranického muzikanta Králíčka a Unarfilmu, dokument o divadle Beruška je připraven k odvysílání.) V úterý 17. srpna 1999 se tedy v Lipnici událo natáčení, při kterém Hranický týden nemohl chybět.

Autor námětu (Petr Marek): „*Měl jsem se štábem sraz ve 13.30 u benzinové pumpy v Hranicích, štáb přijel o hodinu později, a to už jsem půl hodiny spal na pumpě. Do Lipníka jsme přijeli někdy před 15 h. První hodinu jsme se připravovali a pak už to jelo ráz naráz. Natáčelo se většinou v prostorách sklepa, v Sušárně a v Prasečáku (zahradním domku).*“ Točili jste jak Hynek instaluje? „*Ne, točili jsme pouze rozhovory s mistrem. Je to formou dialogu mne a Hynka.*“ Jak Tě napadlo točit o Hynkovi? „*O kom jiném v našem regionu než o Hynkovi? O starostovi snad?!*“ Jaké se ti tohle natáčení zdá? „*Mám z toho v podstatě radost, příjemný štáb, nuda začala být až po čtyřech hodinách práce.*“

Červený vůz České televize přivezl sedmičlenný štáb (řidič, osvětlovač, kameraman, asistent kameramana, zvukař, režisér, autor-redaktor), režisér v jeho čele (Ivo Macharáček) vypovídá: „*S Hynkem se natáčelo skvěle, je v něm bezprostřednost.*“ Kolik jste toho pro Salon už

natočil? „*Asi pět věcí.*“ A líbí se vám, že tady má minigalerii? „*Myslím, že je to taková raritka, když to člověk domyslí do konce, tak je to bomba. Já bych si třeba doma udělal svoje kino...*“ To by bylo ideální – taková atomizace... a kdy se ten dokument bude vysílat? „*Mělo by to být hotovo do půlky září, vysílat se to bude možná už v září, nebo v říjnu.*“

Zlatým hřebem natáčení byla pro TV zinscenovaná vernisáž další výstavy fotografií, začátek byl určen na 19 h, ale kvůli vysílání seriálu »Přátelé«, jehož divákem Hynek bezesporu je, se zahájení výstavy poněkud opozdilo. Ve sklepní Sušárně se sešli stálí návštěvníci galerie – fotografovi přátelé. Zahájeno bylo slovem teoretika (Jiří J. K. Nebeský), jemuž zvukař umístil do klopky malý mikrofoněk a za pásek vysílačku, která umožňuje bezdrátový přenos zvuku – to všechno kvůli kvalitnímu záznamu zvuku: „*Tahle výstava se jakoby rozpadá na dvě části, vpravo jsou fotografie přátel. Vidíte tu sami sebe, přímo face to face sobě jako uměleckému dílu. Sám fotit, sám vystavit pro své nejbližší, a přitom na úrovni, která je nepochybně umělecká. To je myslím ten rozměr, který umění na konci tohoto století potřebuje velmi naléhavě. Je to návrat ke kořeni. (...) vlevo jsou fotografie stínů, což já nemůžu jinak vnímat než skrz Jungův archetyp stínu – co vypovídá stín o věcech a lidech, jimž patří? Hle, tyčka, jejíž stín má velikost komína! Tady třeba nářadí, jehož počet je stínem zdvojen! Naučme se žít se stínem, je to součást našeho těla a nás celých samotných!*“

Poté před objektivem kamery létají šampaňské zátky a miniraut v minigalerii se otevírá. Dokumentovaný (Hynek Polák): „*Dopoledne jsem byl v práci.*“ Takže sis ani nebral dovolenou. Jak se Ti natáčení líbilo? „*Ze začátku mi to ani nevadilo, a pak jsem byl už unavenej. Ten štáb byl celkem v pohodě, ale některý věci se přetáčely, já jsem byl unavenej, takže to byla pruda, ale dalo se to vydržet.*“ Cos jim do kamery říkal? „*Já už nevím, občas úplný blbosti. Petr se mě ptal na blbý věci, na filozofický otázky. Bavili jsme se o tom, jak je jednoduchý obsahový kontrast, jak je stejně jednoduchý přirozený rám...*“ Ono se možná všechno v umění postupně stává blbým – jednoduchým. „*Vždycky existují nějaké postupy, který tiltě určí (jak to dělat). Můžeš se jim nějak vyhnout, ale moc cest není.*“ Jsme prostě vězni umění... Jak jsi reagoval na ten nápad, že o tobě budou točit? „*Nejdřív se mi to líbilo, ale pak jsem prostě nevěděl, proč být v televizi.. Že by si tě tam někdo všimnul a pomohl ti? To je blbost! Akorát ti to otravuje soukromí. Ale dělal jsem to vlastně taky pro ty lidi, co se na mě rádi podívaj.*“ A co rodiče? „*V klidu, otce natočili jak zalévá mátiny výstavní muškáty.*“

Hynek Polák fotí od svých 15ti let, první větší instalací se představil v roce 1992 na výstavě hranické gymnaziální skupiny DOST »Protože pila stále řeže a pečina je zase čistá«. Později několikrát vystavoval s Tokiem Nebeským P. C. (naposledy v roce 1994 výstava

»Fantomas«). „*Od poslední výstavy jsem urazil velký kus, tehdy jsem řval po originalitě, dneska se mi líbí takový obyčejný fotky. Dřív jsem fotil hezký holky, dneska jsou to škaredí chlapi.*“ Často jsi fotografie ručně nejen koloroval, ale přímo do nich zasahoval jako kreslící. „*Do fotky už nemaluju, už mi to přišlo nějaký trapný, cítil jsem se jako v mrtvý ulici, nenapadlo mě kam dál to posouvat. Dnes je to spíš rodinná fotka, tam už ta stylizace úplně vyprchává.*“ Co vůbec kamarádi říkají na své vyfocené obličejce? „*Většinou nic neříkají.*“

Příteľkyně umělce (Alžběta Solárová): „*Já už ty fotky mám tak okoukané, že ani nevím, co k nim říct.*“ Líbíš se tady na té fotce sama sobě? „*Těžko se to soudí, když se znám. Jestli se mi to líbí jako fotka? No, hodí se to k té druhé - kompozičně se mi to líbí. A jestli se tam já líbím sama sobě, tak to ti neřeknu, to se blbě soudí.*“

Příteľ umělce (Petr Kolajta): „*Já to tady znám dobře, tady jsme se s Hynkem zaštváli, když byla v Prasečáku zima.*“

Příteľkyně umělce (Lucie Solárová): Jak se Ti líbí, že Hynek fotí své kamarády? „*To je super, to se mně líbí dost.*“

Příteľkyně umělce (Iva Novotná): „*Mně se tady líbí moc, jako vždycky.*“ A je to víc společenská, nebo kulturní událost? „*Já myslím, že dneska je to kvůli médiím. A jindy víc umělecká.*“ A jsou některé ty výstavy horší a některé lepší? „*No já nejsem zrovna odborník, ale myslím, že každá byla dobrá.*“ A jaké je to vidět se na fotce vystavená? „*Mně to ani nepříjde, mě fotili od malička.*“ Modelka? „*To ani ne, jenom hodně malinko, ale občas jsem v nějaké výloze visela, takže jsem nad tím nikdy nepřemýšlela. A hlavně tím, že to je v tak úzkým kruhu, tak mi to nikdy nepřišlo, že by to bylo nějak výjimečný.*“

Ve 20.10 h natáčení skončilo, televizní štáb složil své náčiní a hosté vernisáže odešli dotrávit večer v nedalekém pohostinství. Autor scénáře (Petr Marek): Co budou ti filmaři dělat zítra? To zase někam jedou natáčet? „*Nevím. Pro ně to není otrava, oni se tím žijí. Já myslím, že profesionálové chodí do televize jako do továrny.*“

Hranický týden (V/34), 3. září 1999, s. 4 (*madam*)

Poznámka: *Tento text je v jistém ohledu vrcholem všudypřítomných „kamarádsoftů“. Je třeba se o nich zmínit. Věřím, že jsem až na drobné výjimky nepřestoval chválení přátel (pokud už, tak v čitelné nadsázce), bohužel v tak malém městě se nemůžete vyhnout psaní o přátelích.*

THE END

A tak postupně skončilo mé psaní o hranické scéně. Samotného mě překvapuje, kolik nářků „nad koncem jedné epochy“ jsem vlastně napsal.

Zhruba v době, kdy Václav Vlasák končí s hudební dramaturgií svého Hudebního klubu a postupně jej mění v Penzion Franz Josef, zhruba v době, kdy magnetofonové kazety pomalu nahrazují vypalovatelná CD, tedy někdy od roku 1997–1998, se hranická scéna ztrácí. Její protagonisté však zůstávají a dokonce se i věnují své hudbě, svému divadlu (připomínám tři ročníky festivalu Láhor), svému psaní, svým filmům. A občas i vystoupí v Hranicích... Na konci 90. let a na počátku nového století čile existovaly a existují November Second (dnes November 2nd), Bubble Gun, Oranice, Muzikant Králíček, O.K.No, Silent Stream Of Godless Elegy, Unarclub ad. Ale není to, co bývalo...

Možná celý ten dobrý stav poloviny 90. let byl „jen“ hranickou revolucí ve stylu grunge, v níž se slil optimismus dospívajících dětí Listopadové revoluce s poslední živou vlnou rocku a pozitivní „celospolečenskou“ náladou. To podpořily noviny, které byly ochotny o hranické scéně psát a tím ji spoluvytvářet, a k tomu dva zásadní počiny Václava Vlasáka – Rockové Hranice a Hudební klub – a na krátký čas vzniklo v Hranicích něco zajímavého. Možná ne zásadního, ale zajímavého.

Ale možná jsem jen já a moji blízcí zestárli a šťavnatá chuť se pro nás přestěhovala do jiných lovišť než je hranická scéna...

„Každopádně vidím, že se zas nic nedozvím,“ (Králíček).

Teď už je to nejdůležitější, co jsem o hranické scéně napsal – »Dobrodružství mladé hranické kultury«...

DOBRODRUŽSTVÍ MLADÉ HRANICKÉ KULTURY

HUDBA 1

Chci udělat pár dílů povídání o „mladé“ hranické kultuře – o té hranické scéně, abysme se podívali, jak se rodila, a co nám toho nanosila do koncertních sálů, walkmanů, knihoven atd. za tu dobu, co tady je.

Komoušský teror přirozeně dusil, co mohl i v kultuře, jeho zájem se obracel k „dovážení“ kultury, ne snad proto, že by chtěl zničit tu místní, ale ta dovážená se dala lépe kontrolovat. Každý umělec a každý jeho pořad musel projít schválením cenzurních úřadů – nebylo-li schválení, nebylo vystupování. Místní kultura byla kontrolovatelná hůř, takže komouš se snažil směřovat všechno do svých institucí, základní tendencí bylo podporovat interpretaci před vlastní tvorbou = ochotnické divadlo, orchestry uměleckých škol, příp. zábavové rockové skupiny. Výjimkou snad bylo výtvarné umění, které ovšem nemluví ve větách, takže i jeho „ideologická“ nebezpečnost byla malinká (ale i tady je patrná preference „realistického“ malování). Tenhle bezútešný stav byl charakteristický, jak se domnívám, hlavně pro období komoušské „normalizace“ (tj. od 70tých let), vedl k hrobové apatii, která skončila až ke konci 80tých let díky tzv. přestavbě čili snaze po uvolnění svěřací kazajky, do které společnost sešněroval poststalinský komoušismus. Tuto změnu pěkně ukazuje, že *„na setkání hranických divadelních ochotníků v roce 1983 se ozvalo volání po novém divadelním souboru, ale zůstalo jen u přání a slov. Až v roce 1988 se sešla v Klubu mladých při SK ROH parta mladých nadšenců s přáním hrát divadlo“*.

Veliká vlna oživení, která byla na konci 80tých let cítit všude, nakonec smetla nenáviděný režim. Revoluční doba ale spolykala dost energie, takže porevoluční rok 1990 je především časem, v němž se loučí kultura sklonku komoušismu. Se „svobodou“ pomalu mizí zájem o zábavy – rybník, v němž se rodily kapely za komunismu, vysychá. Některé kapely (Tarantula) přežily, ovšem už jen s vlastní tvorbou, některé (Bastard) zanikly. Svou činnost (vlastně) končí amatérský divadelní soubor atd. Patrný je klesající zájem „veřejnosti“ o kulturu vůbec. Hledá se „model“, jak nahradit komoušské kulturní instituce, je chaos. Na konci října 1991 přestává fungovat drahotušské kino, s lednem 1992 ukončila činnost Beseda, tj. JKP (provozování budovy se ujala agentura Kfýtko). Pohled na umírající „komoušskou“ kulturu mnoho úsměvů nenadělal, hrozné věštby kulturního zániku se ale nenaplnily a souběž-

ně s ukládáním mrtvoly, se rodila kultura nová. Není svázaná s dobou před rokem 1990 a věnuje se autorské tvorbě – to stručně vyjadřuje, čemu říkám „mladá hranická kultura“.

* * *

První na paškál vzal bych literaturu..., ne, udělám to jinak – budeme mluvit o hudbě, ta zajímá daleko nejvíc lidí. Pár slov o tom, z čeho čerpám: probral jsem celou hranickou tiskovou periodickou produkci v pětiletce 1990–1995 a samozřejmě mám svou hlavu se vzpomínkami. Asi by bylo dobré, abych za citáty uváděl odkud je беру, neudělám to ale. Kvůli místu. Ten, koho to opravdu zajímá, najde všechno v knížečce, kterou připravuji a jejíž vydání oznámím.

Rok 1992 je pro hudbu rokem vzniku hranické scény. Samozřejmě, že kořeny většiny kapel jsou starší, první veřejná vystoupení přišla ovšem až na sklonku roku 1992 (kazety se objevily o něco dřív). A tenhle rok udává také většina kapel jako rok svého vzniku (O.K.No, Last Dream, Huygensův princip, Živec Ortoplaz, Ration Of Cannabis ad.). Jen málo zpráv je k dispozici o „bytových“ kapelách (Scalders, The Raws, Sikky Kentus...). V Hranicích existovala a existuje také spousta kapel příležitostných, díky festivalu Rockové Hranice většinou „festivalových“, ale zabývat se můžu jen několika, a budou to ty, které působily delší čas a víckrát koncertovaly nebo daly veřejnosti k posouzení svoje nahrávky. Všechny skupiny, o nichž bude řeč, jsou „rockové“ a amatérské. Že nechávám stranou profesionály (Tarantula, Citron, Funny) asi každý pochopí. A žánrové omezení taky – protože vedle rockových jsou tady už jenom country kapely (Western, Seschlost), které vlastní tvorbu většinou nehrají nebo nedělají. A teď už podle abecedy:

AGÓNIE Skupinu vytvořili asi v roce 1993 Radim Loučka (bas, zp), Ondřej Pavelka (bic), Radim Pavelka (zp), Miroslav Raindl (kyt) a Boris Raindl (kyt) a pustili se do „*lehčího stylu deathmetalů přecházejícího místy v grindcore*“, názvy sedmi skladeb z jejich kazety »Sarcastic« z března 1994 (tehdy byla nahrána, má jen 22 minut) jsou výmluvné: »Agónie«, »Šílená duše«, »Šepot smrti«, »Kletba« ad. (autorem textů byl Martin Balabán). Paradoxní je, že k mládí (a členům Agónie tehdy nebylo moc přes 15 let!) taková „death“ stylizace patří. Roku 1994 se uskutečnil 1. ročník Rockových Hranic a skupina Agónie získala jednu z cen – nahrávání v ostravském rozhlasu. Pro kapelu, která „*neuznává vystoupení komerčního zaměření*“, to byla rána pod pás. (Navíc k nahrávání vůbec nedošlo, což je určitě trapná skvrna na šatech RockHranic.)

Ze skupiny odchází Radim Loučka a image deathmetalového tělesa se pomalu rozpadá. Hudebníci sami mluví o „*začínání od nuly*“ – o návratu ke „*klasickému, melodickému rocku*“. Už o vystoupení Agónie na Noise Party v červnu 1994 se píše: „*přítomné posluchače a diváky překvapilo postupné ‚měknutí‘, které hudbou i textem sklouzávalo k zábavovým metalovým kapelám*“. Do zbytků Agónie, která zpívala „*o smrti a o všem co s tím souvisí*“, po nejružnějších změnách přicházejí Filip Halaš (kyt) a Rostislav Vavřík (bas) a kapela se přejmenovává na **RAIMOND** a zpívá: „*Dámo, dej si říct*“. Poslední koncert s názvem Agónie se uskutečnil 3. prosince 1994 na festivalu Anyone Can Play (The) Guitar. Změna hudebního stylu byla tak šílená (i když, kdo uvažuje o tom, jestli „*catch rock*“ a deathmetal nemají mnoho společného?), že na Raimond se začalo koukat trochu skrz prsty. Kapela si však ve Václavu Vlasákovi našla dobrého ochránce a nechybí na žádných letních Rockových Hranicích (do raněčku úspěchů patří i nějaké další festivaly). V patnácti zpívali „*masaker, masaker, death*“ jakoby jim bylo osmnáct a v osmnácti hrají jako třicátníci (jako třeba Wizard). Stále vpředu! Jen jestli jim stačí posluchači...

Hranický týden (II/32), 9. srpna 1996, s. 5 (JKKNebeský)

Poznámka: *Tak ta zmiňovaná knížčka se realizuje až o osm let později touto knížkou. Informace o zdrojích citátů jsem se nakonec rozhodl nedoplnit – tentokrát kvůli přehlednosti. Všechny jsou ovšem autentické. :-)*

HUDBA 2

Dnešní povídání bude o skupinách Huygensův princip a Last Dream. Jsou vedle sebe díky abecedě, ale nejenom proto. Obě pojí „cíl“ – nadregionální popularita, způsob jak jí dosáhnou (čili hudba) je jiný. Huygensův princip se pokusil dobýt svět skrz hitparády a festivaly, Last Dream po „alternativní“ cestě rockových klubů.

HUYGENSŮV PRINCIP Šestnáctiletí Jaromír Bláha (sax), Roman Helcl (kyt, zp), Tomáš Klvaňa (bas) a Aleš Vrubel (bic) vytvořili v srpnu 1992 kapelu KONTRABAND, která se orientovala na interpretaci písní jiných autorů, zjm. skupiny Mňága & Žďorp. S převzatým repertoárem se na scéně objevili poprvé v únoru 1993 na plese hranického gymnázia. V průběhu roku 1993 kapela zvolila nový název a jako Huygensův princip se věnovala už výhradně vlastní tvorbě. Ovšem zbavit se vlivu Mňágy & Žďorp – „*nejoblíbenější skupiny naší skupiny*“ – nebylo vůbec jednoduché a Huygensův princip po celou

dobu své existence neunikl srovnávání. Jeho „*taneční pop*“ si ovšem našel dost příznivců, díky dobrým výsledkům v demoparádách severomoravských rádií se kapela rychle vyšplhala na vrcholek popularity – obzoru dosáhla někdy v polovině roku 1994. Od počátků „*poznamenaných trémou hráčů a mizerným zvukem nástrojů*“, se kapela dostala k vířivé show (jíž vdechávala život i občasná „*účast hosta z daleké Kanady*“ Scotta Witherse – kyt, zp), ale těžký zadek hudebně nijak zvlášť zajímavého repertoáru touto dietou nezmizel. Huygensův princip dosáhl největší popularity, jaká byla s jeho repertoárem možná. Souběžně s tím, že „*29. 10. 1994 se představil v Hustopečích s novým koncertním programem a s novými nástroji*“, začal Huygensův princip tvořit předkapelu Circusu Praha. Jejich společný koncert v pražském Rock Café 11. března 1995 byl nepochybně nejsledovanější událostí hranického rocku. Rozdíl mezi skladbami Circusu a věcmi Principu byl ovšem propasti podobný tak, že to nemohlo zůstat „jen tak“. Nejviditelnější člen skupiny – Roman Helcl – zamířil k „funky“, ostatní dali přednost „crossover“, to se ale stalo až později. V dubnu 1995 Huygensův princip ještě natáčí kazetu o pěti písních určenou „*jen pro potřeby propagace v médiích*“, dostává název »Když ráno...« „*Výrazně se zlepšila aranžmá a trošku instrumentální výkony. Od tanečního popu se dostává k více inteligentnímu rocku, využívajícím prvky z různých hudebních žánrů, a to vůbec není na škodu.*“ Se srpnem 1995 se dějiny kapely zavírají rozpadem – na náhrobku vytesána pod písňovým názvem »Podzemníci 90tých let« sloka z písně »Když ráno...« „*Listí padá / a v ulicích je vlezlá zima / A já se jenom toulám / a je mi nějak divně.*“ Poznámka: První vážně míněný pokus překročit hudebně hranice regionu skončil také proto, že mluvil o pocitech „*nějakých*“, a ne konkrétních.

Kapela se rozpadla na dvě. Už v srpnu 1995 v Hudebním klubu „*večer uzavřela zatím bezejmenná formace v obsazení Saša Langošová (zp), Roman Helcl (kyt), David Václavík (bas) a Mira Poledňák (bic)*“ a v prosinci 1995 měla formace premiéru s názvem **NOVEMBER SECOND**, věnuje se hlavně interpretaci skladeb jiných autorů – přirozeně jsou to úplně jiné skladby a autoři než v případě Kontrabandu. November Second zatím vypadá jako velmi šťastné skupenství, jehož dráha vede vzhůru. Tři zbývající muzikanti Huygensova principu si našli k mikrofonu vůdčí hlavu rozpadlé skupiny Last Dream Milana Havrdu a vznikla Bubble Gun, o níž pár slov bude dole.

LAST DREAM Nejpopulárnější hranická kapela první poloviny 90tých let se zrodila roku 1992 „*z trosek souboru Maminy Bitch*“. V míře daleko vyšší než v jiných hranických kapelách byl zpěvák Milan Havrda skutečným „vedoucím“ souboru. Jedna zajímavost, která může

mít při chápání jeho tvorby význam zásadní (aspoň formálně) – dříve než se začal realizovat rockovou hudbou, literárně se (úspěšně) věnoval žánru sci-fi. A kolem Milana Havrdy (zp) se na podzim 1993 usadila sestava: Radim Loučka (bas), Michal Nikitinský (bic) a Ivo Vavřík (kyt). Radim Loučka, odešlý předtím z Agónie, odchází po čase i z Last Dream a náhradou za něj je David Václavík. „*Naše muzika by se dala nejlépe charakterizovat jako crossover. Původní nápad a riff přináší Howard, další aranže a detaily už dovádíme všichni společně.*“ Kapela se ponořila do crossoverimí a Milan Howard Havrda tedy zpíval v angličtině, „*má to dva důvody: 1. Myslím, že k tomuto stylu hudby a k rapu vůbec angličtina patří a dokonce i lépe zní. 2. V tomto jazyce můžeš, na rozdíl od češtiny, i hluboké a složité myšlenky vyjádřit jednoduše, a přitom dostatečně srozumitelně, a konečně zároveň i dobře rytmicky.*“

Rok 1994 byl i pro Last Dream velmi úspěšný: „*Vyvrcholením večera v Loděnici [v červnu] bylo vystoupení nejlepší hranické kapely Last Dream. Skupina představila částečnou změnu stylu, což nebylo na škodu.*“ Následuje řada koncertů v severomoravských rockových klubech a listopadové natáčení kazety. Její název je »Last Dream«, má osm písní a recenzent Jaromír Tichý o ní napsal: „*Začátek mi silně připomíná americkou kapelu Mordred, pak vše sklouzne k napodobování Faith No More, zpěvák se stylizuje do polohy Mikea Pattona více než okatě. Instrumentální výkony hudebníků jsou obstojné.*“ (Whiplash 1/1995 – poznámka: citace z mimohranického periodika ode mě vypadá jako zlomyslnost, ale není v tom žádný „antidreamovský“ záměr, o jiných kapelách prostě žádné recenze vyšly mimo Hranice nemám, nebo vůbec nejsou...)

S počátkem roku 1995 přichází zlom: „*Last Dream si v současné době lezou na nervy, proto načas přerušili koncertní činnost*“, píše se v únoru. V březnu už: „*mnohé fanoušky nepotěší rozpad Last Dream.*“ Rozpadání se ale táhlo celým rokem 1995: 7. dubna „*Last Dream předvedli svou zbrusu novou skladbu, kterou těž živě a plugged zahráli další večer na festivalu Rockové Hranice.*“ • „*15. května odcestovala do Vídně skupina Last Dream, aby koncertem řádně rozparádila naše rakouské krajany.*“ • Na Rockových Hranicích v červenci byli „*v Letním kině vidění v kompletní sestavě, i když jen v řadách diváků. Nechyběl ani hráč na bicí Michal Nikitinský, o němž se šušovalo, že má v úmyslu z osobních důvodů formaci opustit. Ten podle posledních zpráv své stanovisko přehodnotil a Last Dream se tedy nerozpadá.*“ • 22. prosince však proběhlo: „*zřejmě opravdu poslední snové vystoupení místní legendy, vítězů dosavadních dvou ročníků Rockových Hranic, absence zkoušek se na vystoupení podepsala snesitelnou mírou a z odezvy publika bylo patrné, že za tento derniérový koncert je schopno odpustit vše.*“ Konec roku 1995 zařadil Last Dream do minulosti definitivně. David Václavík

odchází do November Second, Michal Nikitinský a Ivo Vavřík se odmlčeli a Milan Havrda, společně se třemi instrumentalisty Huygensova principu, vytvořil skupinu **BUBBLE GUN**. Na počátku roku 1996 se součástmí sestavy stali ještě Martin Blažek (kyt) a Josef Blažek (kyt). Kapela navázala na „crossover“ Last Dream, dala mu ovšem jemnější („najazzlou“) podobu a nastoupila s ním novou cestu za nevďěčnou popularitou.

Kapely November Second a Bubble Gun znamenají druhé kolo hranického rockového snažení, ono ale teprve začalo. „*Pojď přetřhnout okovy svého vlastního těla | pojď přetřhnout okovy svého vlastního stáda!*“ (z textu »Brain Washing« skupiny Last Dream).

Hranický týden (II/33), 16. srpna 1996, s. 5 (*JJKNebeský*)

HUDBA 3

Dnešní, třetí díl staví vedle sebe kapely Noonies a O.K.No, což jsou bez námitky stálíce hranické scény. A ta „stálost“ je zde dokonalou spojnicí, minule jsem totiž psal o dvou celcích, které uzavřely starou a otevřely novou stránku své „hudební knihy života“, nyní dvě skupiny, které zůstávají „stále stejné“. Úskalí, jež z toho číší, je rovněž obsahem tohoto povídání.

NOONIES Anglický název skupiny není (jako u ostatních „anglických“ rockerů z Hranic) samoučelem, nýbrž hezkou slovní hříčkou – základ Noonies tvoří tři bratři Poledňákovci. Ze „*sklepní skupiny*“ Maminy Bitch (1991) vedle Last Dream vyšli také Noonies, za čas jejich vzniku se považuje druhá půlka roku 1993, Noonies tehdy ještě byli „*různě promíchání s Last Dream*“, v polovině roku 1994 se ale obsazení ustálilo na: Jiří Poledňák (kyt, zp), Miroslav Poledňák (bic), Petr Poledňák (kyt) a Jaroslav Šenkeřík (bas). O stylu zde tři úryvky z tisku roku 1994: „*Noonies produkují poslouchatelnou kytarovku a la Breeders atd. Takže v Hranicích pole neorané!*“ (březen) • „*Kapela od kytarového popu typu Lemon Heads přechází směrem na Seattle.*“ (červen) • „*Jak sami udávají, jejich vzorem je Nirvana.*“ (červenec). A v dubnu 1995 „*odehráli Noonies v klidu svým pearljamovským způsobem.*“

Druhou polovinu roku 1994 kapela vystupovala (většinou na společných koncertech s Last Dream) po moravských klubech a v listopadu natočila (samozřejmě u Stanislava Balka) svou kazetu, která se jmenuje »Noonies« a „*obsahuje šest písniček, rozděleno na tři starší, tři*

novější“, na pultu Arthon Music Shopu Jaroslava Honzíka (který byl do července 1995 významnou podporou rocku v Hranicích) se kazeta objevila v únoru 1995 a osobně myslím, že je z toho nejlepšího hranických dem. Výrazným hostem (se zpěvem i textem v hitu »Trees«) byl Milan Havrda. Počátek roku 1995 zasáhl nepříjemně nejen Last Dream (o tom jsem psal minule), i Noonies. Nikoli zkraty v lidských vztazích, ale tím, že „kytarista Noonies ‚Pete‘ odešel 3. ledna na vojnu. Skupina hraje zatím pouze ve třech.“ Na třetí místo v prvním kole Rockových Hranic 95 to dohrála kapela ovšem znovu ve staré čtveřici. Nepočítám-li tehdy druhý Raimond, skončili před Noonies jenom Last Dream. A ti se postupně rozpadají, takže je tady „možnost stát se po rozpadu Last Dream nejvěššími hvězdami na místní scéně“, jenomže „díky svému letargickému přístupu k častějšímu koncertování o ni Noonies přicházejí“.

Na závěr roku 1995 uspořádali hudebníci Noonies koncert Rockové Vánoce, kde „mimo to, že zahráli staré fláky“, představili dvě nové skladby. „O mnoho víc novot znělo na koncertu Noonies & November Second k prvnímu výročí otevření Hudebního klubu na konci května 1996. „Noonies se od počátku netajili náklonností k výrazné melodii, spojené se skřípavým zvukem kytar a unylým zpěvem, stejně jako tomu je u jejich velkého oblíbence Neila Younga. Přes pozdější velmi silnou inspiraci Pearl Jam se propracovali k ustálenému zvuku a struktuře písni.“ A možná ten „ustálený zvuk a struktura písni“ mohou vést k tvrzení: „Noonies mě spíš nudili“ a k úvahám o „opotřebovanosti“ kapely, není-li to ale spíš „opotřebovanost“ hranické scény nebo způsobu jejího žití. Noonies sami v textu Jiřího Poledňáka (o tom) volají: „Ať už jsi kdekoli a děláš cokoli / nenech mě v tom kruhu stát“. Podle poslední zprávy, kterou o kapele mám, se k odchodu rozhodl Jarda Šenkeřík a basová linka Noonies hledá nového majitele.

O.K.NO Novým obličejem hranické scény byla kapela v roce 1992, poprvé se ukázala v prosinci na akci »Co tak trochu kultury?« tehdy zakládaného „rockového klubu Andy“ (později raději Andrej). Skupina stojí na dvou nohách, na Filipu Sýkorovi (kyt, zp) a Robertu Bálkovi (bas), kolem nichž se v uplynulém čtyřletí vystřídal řada jiných hudebníků – v prvním roce bytí kapely mj. Ivo Juráš (bic) a Radek Svoboda (kyt), kterého nahradil víceinstrumentalista a „hudební tulák“ Antonín Vavrouch. Zatímco u rapu Last Dream angličtina „kritice“ tolik nevadila, O.K.No to schytalo několikrát (ode mě, a někdy možná moc tvrdě), Filip Sýkora k tomu napsal: „je záměrně použita angličtina jednoduchá, která vyjadřuje nikoli primitivní myšlenky.“

O.K.No, alespoň na mě, vždycky působilo, že „se bere moc vážně“ a trpí velikou ambicí (ale nejenom tahle kapela), a tady je dob-

ré říct: narozdíl od Noonies. Právě kombinace těch dvou pocitů a mohutné „stylové jednotnosti“ písní, je pro scénu na diváky nebohatou kamenem nebezpečnosti. Ale už toho rýpání nechám.

Pro odlehčení jednu legraci. Na konci ledna 1994 se píše: „v nízko položeném hlase Filipa Sýkory je znát undergroundové cítění, právě v těchto polohách je však zpěv náročný na interpretaci, což se projevuje kolísáním, na kterém i laik pozná, že není záměrné.“ A na konci března: „hudební skupina O.K.No vyhlášíje konkurs na zpěvátka nebo zpěvačku s níže položeným hlasem a dobrou znalostí angličtiny“.

Hledání výrazu pro styl kapely prošlo dlouhým vývojem: od „*upodstatě punkového*“ (proti čemuž se kapela ohradila), přes „*gothic-rock*“, „*podzemní bigbít*“ a „*independent rock*“ až po „*jižanský rock*“, „*filmovou hudbu*“ a „*primární rock'n'roll*“.

V březnu 1994 vydalo O.K.No kazetu »It's a Good Life« a o několik měsíců později se „s písní »Dear Me« umístilo na 8. příčce *demoparády Rádía Hády*“, tehdy také kapelu opouští Antonín Vavrouch, nahrazen je Radkem Burešem (kyt), v listopadu 1994 odchází bubeník Ivo Juráš, bubnu se ujal Zdeněk Škop, po něm na chvíli znovu Ivo Juráš, pak Jaroslav Zatloukal, nyní je za bicími nástroji snad znovu Zdeněk Škop. Od konce roku 1995 je druhým kytaristou Roman Bortel. Z jistě neúplného přehledu personálních proměn je jasno, že v kapele se cosi pořád „hroutí“ a na nejistém terénu se špatně pracuje. Přesto se jí daří průběžně vystupovat nejen v Hranicích (zjm. Rockových), ale i jinde, pracuje na druhé kazetě atd. O.K.No hrají hudbu rádi a to je hezké (a neironicky míněné).

Hranický týden (II/34), 23. srpna 1996, s. 5 (JKK*Nebeský*)

HUDBA 4

Abecední pořádek postavil dnes k sobě dvě kapely velmi různé, moc spojnic bych mezi nimi nehledal. Za sebe chci říct, že o té první jsem psal mnohokrát, o té druhé to bude dneska premiéra, držte mi palce!

ORANICE Kapela Oranice má svůj základ v kapele Narychlo, je ovšem otázkou, zda se Narychlo „*přejmenovalo na Oranici*“, nebo Oranice vznikla tehdy, když „*Kamil Král ukončil činnost kapely Narychlo*“...

„*Roku 1992 nahrál Kamil Král s přáteli z křesťanského společenství hranické farnosti demoLP »Jen tak*«. Její poslechová premiéra se konala

1. dubna 1992.“ Kapela se pojmenovala Narychlo, sestava pro občasný koncertování se s tou, která kazetu nahrála, shodovala jen trochu. V druhé polovině roku 1992 vzniklo toto sestavení: Robert Bálek (bas), Michael Heger (bic), Kamil Král (kyt, zp) a Lenka Preňková (kl, zp). Poslední koncert se starým názvem byl v únoru 1993 na akci »Nezové se...« klubu Andrej. Na následujícím večeru »...téma« (březen 1993) už kapela vystoupila jako Oranice. A nedlouho potom ji doplnil Radek Svoboda (kyt, zp), bývalý hráč O.K.No. Od jednoduchých hudebních legrací a folkových pokusů se Kamil Král dopracoval k rytmické písni, která – balena v nezaměnitelném instrumentálním podání – kombinuje melodie, mající „za sebou někdy snadno poznatelnou sestřičku z rádia“, s hravým textem. Výsledek je: „zkušený kritik či muzikant by měl ke skupině jistě značné výhrady. Co jí ale nelze upřít, to je upřímný, lidový, jednoduchý náboj, který mnohdy dokáže strhnout.“ Kamil Král v jednom rozhovoru řekl: „hrajeme většinou parodie na různé hudební styly“, to je jistě „podhodnocení“, ale vypovídá o střízlivém sebechápání, které mnoha hranickým kapelám chybí – k jejich škodě. Tím, že za repertoárem Oranice je snaha o srozumitelné sdělení a hudební vkus, který nemá potřebu plavat za každou módní vlnkou, vzniká myslím jeden z nejhezčích kamínků v mozaice hranické scény.

Na začátku února 1994 vydává kapela kazetu »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček«, autorem většiny ze 14ti písní je Kamil Král (dvě složil a textem opatřil Radek Svoboda). „V létě 1994 došlo v Oranici k určité stagnaci“ – Michaela Hegera za bubny vystřídal Ivo Juráš z kapely O.K.No. Personální spojení s O.K.No probíhalo hned naněkolikrát, takže v dnes už neexistující rubrice Hranických novin Overload jsem v březnu 1995 našel poznámku: „Oranice znovu zkouší. Za bicí se nečekaně posadil bývalý bicman z O.K.No Ivo Juráš, saxofon trápí bývalý sólový kytarista z O.K.No Tony Vavrouch, na kytaru hraje Radek Svoboda, který kdysi působil v O.K.No a vedoucí Kamil Král. S basou hostuje Robert Bálek, jenž je členem O.K.No. Co je?“ Z toho plyne, že Lenka Preňková i její klávesy v roce 1994 Oranici opustily. Saxofonový Antonín Vavrouch „sestavu doplňuje příležitostně“. Čtveřice Vavrouch, Bálek, Král a Juráš vytvořila i „jazzyové seskupení“ VBKJ [dodatek: z něho se v roce 1997 zrodil H-band], které se svým blokem občas podílí na koncertech Oranice.

O Oranici se mluví především jako o veselé kapele, bližší poslech ale odhaluje, že překvapivě mnoho jejích textů je docela vážných, nemyslím jen „Kdybych tak mohl vrátit zpátky / ty chvíle, kdy jsem si tě nevážil / odpusť mi ty hloupé zmatky / jsi nová krev do mrtvých žil“ (z písně »Kdybych«), je to třeba i v hitu »Amerika«: „Rozumně se zamysli / k čemu je ti byznys / až tě natáhnou na prkno / bude ti to myrnyx-tyrnyx“. A v tomhle

já cítím nejen pravdivou myšlenku, ale i způsob (takového) punkového textování.

V červnu 1996 natočila Oranice v podobě Bálek, Juráš, Král a Svoboda u Stanislava Balka svou druhou demokazetu. Jmenuje se »Jak chceš« a právě vychází. Těším se na ni.

RATION OF CANNABIS Tahle kapela už (asi) neexistuje, máme po ní ale kazetu (narozdíl třeba od Zezadu), takže – strkám ruku do novinového klobouku. – Á, už to táhnu: Na jaře 1992 se spojila bratrská dvojice Marcel Králík (bic) a Marek Králík (kyt) s Milanem Hostašou (bas) a Zbyňkem Losem (zp), „*v té době s námi hrál Reňa Gelo na kytaru, napsal několik textů a vymyslel nějaký skladby, které se později objevily i na demu*“. Styl, kterého se Ration Of Cannabis chopil, dostal název „*hardcore*“ nebo taky „*punk-hardcore*“. Sděluje-li Oranice myšlenku, balí ji do legrace a veselé hudby, Ration Of Cannabis sděluje vážně a s „*divokým nářezem*“. A o myšlenky tady jde hodně. „*Proč má hlavu prázdnou? / A proč v ní nic není? / Proč je takhle zmračený? / Proč tak tupě hledí?*“ (kus textu písně »Droga«, napadá mě text Oranice: „*Proč se všichni lidé tváří tak znuděný? / Proč se cpou do tramvaje bezohledně? / Já tomu už vůbec nerozumím / asi v tomhle světě žít neumím*“). Průvodní texty k písním se na koncertech rozrůstaly na celé minuty, takže vystoupení Ration Of Cannabis se mohlo zdát víc manifestací (názorů) než koncertem, ale o hudbu šlo taky – „*Skupina Ration Of Cannabis předvedla jeden z vrcholů večera*“ (Loděnice, červen 1994).

Kapela koncertovala po střední Moravě a na jistý čas se pro region stala nejznámější hranickou kapelou. Když vzpomínám na první Rockové Hranice a úspěch kapel Agónie a Ration Of Cannabis, nemůžu se zbavit dojmu, že hlavní vlna téhle muziky už zmizela, její sepjetí z dobou komunistické diktatury bylo (možná trochu komicky) patrné i v textech, které Ration Of Cannabis zpíval na svém osmnáctipísnovém demu »Z(a)tracená existence« z úvodu roku 1994 (kazeta byla natočena, stejně jako »Stojánek« Oranice v lipenském studiu H/P). Názvy některých písní jsou výmluvné: »Anton«, »Černobyl«, »Wexlák« ad.

Rok vydání kazety byl ovšem posledním rokem existence kapely. I když na otázku „*Kdy můžeme čekat vaše druhé demo?*“ odpovídá Zbyněk Los v březnu 1994 „*Nejpozději na podzim.*“, v referátku o druhém ročníku festivalu Anyone Can Play Guitar (prosinec 1994) se o Ration Of Cannabis dočítám: „*byl to jejich poslední koncert*“. Druhé demo nevzniklo. Na počátku roku 1995 „*Zpěvák a basista bývalé skupiny Ration Of Cannabis dávají dohromady novou formaci. Necháme se překvapit.*“ Ovšem v prosinci 1995: „*Večer uzavřel Ration Of Cannabis, po dlouhé*

přestávce opět na scéně, načež následovalo nejkratší vystoupení Rockových Vánoc, začátek se nesl v politickém duchu.“ Takže uvidíme, co se všechno ještě stane.

Hranický týden (II/36), 6. září 1996, s. 9 (JKNebeský)

HUDBA 5

Dnes je zde koncovka abecedy. Dvě kapely dneška pojí, že jejich členstvo prošlo gymnáziem, což se odráží v jejich „intelektuálním“ rysu – zásadní projev toho je, že je víc baví skládat a nahrávat než hrát, na hranickou hudební scénu tak vstupuje superzvláštní jev – na prvním místě je studiová nahrávka a koncert je její propagací (místo obvyklého: kapela hraje a hraje a pak něco natočí na kazetu)...

UNARCLUB Dnes venku prší a fučí vítr. Blíží se sedmé výročí založení Kulturního sdružení Unarclub, spolku, který ve svém činnosti věnuje místo i hudbě. Za léta existence se představil pod mnoha názvy a s mnoha projekty, je tedy těžko vcucnout všecko do několika řádků.

Humor je ta hybná síla celého (i) hudebního snažení Unarclubu. Na začátku (ještě před založením UC – v září 1988) vzniká bytová kapela **SCALDERS** (Marek+Nezhyba), jejichž osm neoficiálních kazet s více než sto dvaceti písničkami (do ledna 1991; první koncert v prosinci 1991) je fází přípravnou – ohmatáváním hudebních žánrů a instrumentálních možností. Je to humor (zjm. v počátcích) nevědomý.

Pokusem překročit náruč vlastního netalentu je období experimentů, hledání „originality“ – projekt »Chobotnice na kraji města«. Tato cesta se ovšem rychle obrací v hudební klaunství, které chybu převrací v klad – **POTŘEBUJEME ZNALCE, ABY SI NÁS NĚKDO POSLECHL BAND BIG BAND** – jevištní performance, jejichž cíl je pobavit (se).

Návrat do „studia“ (řekněme v roce 1993) znamená odklon od hledání „originality“ – jsou zvýrazňovány podobnosti mezi tvorbou vlastní a cizí (výběrovské a dunajovské úpravy starších skladeb Unarclubu) – „Konzumentovi vyhovuje primárně žánr, sekundárně jeho představitel. Je tedy více než logické, když se hudební skupina věnuje druhu hudby, který zároveň konzumuje“ (napsal v obecnější úvaze Petr Marek). Rezignace na „originalitu“ a překračování „zlořečených okovů maloměsta“

vede ke směřování k čistému hudebnímu humoru, jehož nejvyšší metou je k nerozeznání napodobit špatný výtvar. Proberu se před vámi vydanými nahrávkami:

»Chobotnice na kraji města« je monotematický „*absurdní příběh slovenského „vidiečana“, který zamíří do velkoměsta, kde je pohlcen klotem civilizace a pomalu ztrácí zdravý smysl pro vnímání reality. Pracovní úraz ho již nadobro dostává do světa fikce*“. Nahrávka vznikla v březnu–červnu 1991, vydána byla v červnu 1992, z větší části je dílem Petra Marka a Jiřího Nebeského [to jsem já, nazdarek!], podíleli se na ní ovšem i další členové UC, a tak vychází jako dílo skupiny Unarclub. Takřka hodinový celek je „experimentem“ od A do Z – texty ve slovenštině a němčině, citáty textové i hudební, zvukové koláže („*slabší až podprůměrné jsou zejména orchestrálky*“). »Chobotnice« byla propagována jako „*originální hranických underground*“, »Don Bass« (vyšlo v únoru 1994) jako dílo „*undergroundového dua*“ **DOKTOR & DEMENT** (vznik v květnu 1992 – Marek & Nebeský). U »Chobotnice« je žánr „underground“ výsledkem hledání přiléhavého termínu, u »Dona Basse« už legrací. Ta postupně přerůstá z oblasti žánrové k humoru „fenoménů“ – legrace z rockové kapely jako takové.

Z prvních vlaštovek „mediálního“ humoru jsou »Písničky Jirky Nezhyby 1989–1992«, označené na obalu jako „*pirátská nahrávka*“ (jde o kompilaci z nahrávek Scalders, doplněnou o čtyři další skladby; vyšlo v březnu 1993). Logickým vyústěním tohoto humoru je (v místních poměrech) nutně vydání „sólových projektů“ – na přelomu května a června 1994 vznikají kazety »Králíček« muzikanta **KRÁLÍČKA** (Marek – vychází v září? 1994) a »Černý kůň« Zpěváka **GROŠÁKA** (Nebeský – kazeta vyšla až v červnu 1995). »Černý kůň« je defakto happening – „*Grošáková hra na jakýkoliv nástroj je naprosto diletantská, tudíž zcela originální, je dokonale nezatřížen a řídí se jen svým smyslem hit-makerů*“, muzikant Králíček má aspirace hudebně-umělecké. Zjišťuju, že už není místo psát o Králíčkově, takže o něm až příště. Jenom pro uzavření: sporadicky koncertující těleso **UNARCLUB** – Petr Marek (kyt, zp), Jiří Nezhyba (bic) a host: Zdeněk Eliáš (bas) – které zprvu prezentovalo skladby Scalders a z »Chobotnice na kraji města« a později vytvořilo vlastní repertoár (nevydaná kazeta »Čertfci« z letních prázdnin 1994), vystoupilo naposledy v červnu 1996 jako Králíček a Hudební skupina s Králíčkovými písněmi.

ŽIVEC ORTOPLAZ Kapela, složená takto: Roman Bortel (kyt), Zdeněk Eliáš (bas, zp), František Kopecký (kl, zp), Ondřej Libosvár (kyt, zp) a David Vindiš (bic) vzniká v únoru 1992 s názvem Nuts, poprvé na veřejnosti vystupuje 18. prosince 1992 (v tanečních),

od března 1993 užívá název Živec Ortoplaz, v té době také nahrává a vydává svou první demokazetu »Tři, čtyři«, „*objevilo se na ní 9 původních, svižných a melodických kladeb, které poslechem určitě dobrou náladu nezkaží*“. Zařazení nevlastního hitu »Průša« bylo označeno za „*kontraverzní*“. Živec Ortoplaz se koncertování nevěnoval velmi mnoho, přece jen ale mnohem víc než Unarclub, a stal se nesporně nejpopulárnější hranickou gymnaziální kapelou první půli 90. let.

Tápem-li po žánru hudebního vyjadřování Živce Ortoplaze, zjišťujeme, že v mnohém překonává i spřízněný Unarclub, prohlášení: „*kromě vlastních, nově vytvořených stylů – softmetalů a handtechno, hrajeme rockovou, folkovou, metalovou, vážnou i klasickou taneční hudbu*“ je silná káva. Příznačné by bylo pro hudební rutinéry, nenormálně působí u osmnáctiletých kluků (vyšlo v únoru 1994). Zdá se mi, že zde je překročena šířka hudebního vyjadřování, za kterou je ještě nějaká „opravdovost“. Nahrávky Živce Ortoplaze jsou opravdu neskutečně pestré. Jejich druhá kazeta – „*opravdu dobré komerční album*“ »Živa'94« (vychází v říjnu 1994) je neuvěřitelnou žánrovou směsicí, jíž myslím chybí odpověď na otázku: Proč?, jinak perfektně mluví o tom Jak?, svým způsobem je to nejpodivnější hranická nahrávka. Vyslovil jsem v soukromí nedávno jeden nápad: zdá se mi, že Živec vůbec není rocková kapela. Na požádání (v novinách) vysvětlím.

„*Hudební bezdůraznost*“ je určitě spoluzpůsobena počtem členů skupiny. Pole, do kterého se má vejít hudební vkus pěti lidí, je už pořádně široké. A jistě to byla i nespokojenost s hudební šíří Živce, která přiměla Zdeňka Eliáše a Davida Vindiše k vlastnímu studiovému projektu »David a Eliáš« (natočeno v prosinci 1994 a září 1995, vychází v říjnu 1995), který je textově i hudebně ucelený a určitě patří k nejzajímavějším v Hranicích. Živě s několika písněmi vystoupila dvojice (doplněná ještě o Ondřeje Libosvára) s názvem **TABLETKY** na Rockových Hranicích 1995. O rok později už její písně zněly pod hlavou mateřské kapely Živec Ortoplaz. Odchod z gymnázia znamenal v podstatě rezignaci na „koncertní činnost“, druhý kytarista skupiny – Roman Bortel přijímá na konci roku 1995 angažmá v O.K.No, Zdeněk Eliáš nedávno bere basu skupiny Noonies, ovšem Živec v celku nyní natáčí třetí (rsp. čtvrtou) kazetu své kariéry. Už fakt není místo...

Hranický týden (II/37), 13. září 1996, s. 8 (*JJKNebeský*)

Chci se ještě vrátit k muzikantu Králíčkovi, který zatím vydal pět kazet, a je to tak nejproduktivnější hranický rocker. **KRÁLÍČEK** (*1974) začínal v bytové kapele Savarez (která interpretovala mj. písně Beatles a Olympicu), pak s Jiřím Nezhybou zakládá Scalders (1988), od roku 1992 ve skupině Doktor & Dement a souběžně s tím i v kapele Unarclub a na sólové dráze. Nejdříve ze všech nástrojů ovládá kytaru (a zpěv), později připojuje celou řadu dalších instrumentálních dovedností. První vydaný sólový projekt dozrál v polovině roku 1994 – Králíček složil hudbu i texty, vše sám nahrál a nazpíval (i „produkoval“). Toto totální sólo je nečasté a osobně vím o jediném muži světa, který se do něčeho podobného pustil (Jas Mann alias Babylon Zoo). He, he.

Minule jsem črtal jednotící linku mezi projekty Unarclubu jako cestu od humoru žánrů k humoru fenoménů. V tom směru ještě pár aplikací: Králíček se prezentuje „anti-“, dělá si legraci ze zaběhaných póz (nejraději použitím póz jiných – nenáležitých). Proto se prezentuje nikoli jako umělec, ale jako řemeslník („*každého čtvrt roku hodlám vymyslet a natočit jednu kazetu*“; „*dělám i na zakázky*“), utahuje si z originality i „z hraní pro radost“ – „*stavím na výpůjčkách*“; „*to, jestli se mi ta hudba líbí nebo hnusí, na to se nemůžu ohlížet. Jde o celek*.“ Nikdy neříká: „je to dobrá nahrávka“, ale spíše: „*je to zřejmě vůbec nejnepovedenější hit mého kariéry*“; „*Alegorie je k podělní, tak jsem napsal pseudoalegorický text písničky »Chasník a král« co nejtrapněji to šlo*“. Podobných příkladů je moc a moc.

Tohle všechno je ale imiř, obal postavy muzikanta. I každý jeho projekt má svůj zvláštní obal (nemyslím ten papírový). Pominuli první kazetu »Králíček«, je »Totalita« „*o komunismu za doprovodu hudby, kterou komunismus podporoval*“, následující »Absurdität – Das deutsche Album« je zabalena do imiř „německá hudba“ („*Na německé hudbě mě fascinuje, že ji nikdo nemá rád*.“), »Intelligent« je „*metla na posluchače*“, poslední »Veselá kopa« zase „*staví na [Králíčkových] nápadech, podpořených motivy odposlouchanými od hranických rockových skupin*“.

Vyhlašovaná imiř samozřejmě musí trochu souznít obsahem, takže na každé kazetě najdeme několik písní, které přesně zapadají do „mediálního“ obrazu projektu. Tuto „úlitbu imiř“ tvoří ale vždy jen menšina kazety, ostatek je něco jiného.

Kazeta »Králíček« (natočeno v květnu 1994) jako první sólový projekt hledá tvář, imiř této kazety je „sólová deska“ (jako příklad stačí několik písňových názvů – »Příchod Králíčka«, »Seznámení s jeho

tvorbou«, »Králíček k vám mluví lidskou řečí« ad.). Zvláštní název má každá strana kazety: »Říše hlupého« (strana A) je vesměs jemná studiová tvorba z „akustických“ nástrojů a kláves se zpěvem nezkresleným, upřímně prostým, jemuž dává umělecké názvuky do úst text – textařská práce je ovšem interesantní: „*A ohavou ohavou / Sebou dálí smál / Nevadou nevadou / S námi sidam hrál*“ («Stařena-dub-stvol«). O několik dní později vzniklá B strana kazety – »Říše moudrého« – už jasně mříí k rockovému jazyku, tady už je Králíček, jak ho známe z pozdějších projektů (»Říše moudrého« byla pak zařazena na B stranu kazety »Totalita«). O »Říši moudrého« mluvívám jako o jižanském rocku, podobnost nepochybně povrchní... hej. Obstojné výsledky z »Říše moudrého« rodí plán vydat každého čtvrt roku jednu kazetu. Velký žánrový rozkmit svého vkusu i umu se snaží Králíček posluchači zpřijatelnit „tematickými“ kazetami.

»Totalita« (vychází v lednu 1995) – jedenáct písní si napůl utahuje z komoušského samoděržaví. Nebo: „*Neaktuální texty s nulovým obsahem a naivní zpěv jsou asi nejvěřším záporem dema »Totalita« a většinou kazí celkovou náladu skladeb.*“ Na naivním zpěvu je velký kus pravdy...

Třeba metalkapela povinně nahrává na desku jeden ploužák, v jeden čas (není-li to ten dnešní) se žánrové výlety staly dokonce tragickou povinností (tragickou proto, že za reprezentační tahák je vybírán výtvor netypický čili kampaň je účinkem se mřejejíci). K čemu mříím? Je žánrová masa (tj. to typické), která si říká o překračování. Ne u Králíčka, typické pro jeho tvorbu je, že jsou to samé „výlety“, snad proto, že „*staré má jen malý dopad*“ (text písně »Mladé«).

Na »Totalitě« je tedy „noise“ »Uršula« i „folk“ »Záchodem prochází zpěv« (nová verze »Smrti zpěvu« z repertoáru Unarclubu). Čímž jsme u hudebních výpůjček z díla vlastního i cizího (o kterých Králíček prohlašuje, že jsou stavebním prvkem jeho tvorby), ale dnes o originalitu asi opravdu nejde; navíc míra vlastního vkladu je u Králíčka na místní poměry velikananánská.

»Absurdität« je mi kazeta nejmilejší. Celá v němčině („*un-deutsch*“), až na dvě písně ze závěru (které jediné jsou revuální „německá hudba“) hudebně neobyčejně celistvá. Králíček je zde „undergroundový“ a zjevně na vrcholu sil. Narozdíl od ostatních nahrávek jsou zde Králíčkovy bubny „živé“, což je sice semtam zdroj rytmického klopytnutí, ale klad převeliký. Mistrovská práce je »Affe mit der Waffe«.

Roční výkaz 95 doplnil Králíček na sklonku roku kazetou »Inteligent« – „*věnovanou především fajšmekrům*“. Shromažďuje tvůrčí nedopalky z předchozích prací. Dělí se na dvě části – »Intergrošák« představuje místy ne nezajímavou „*scénickou instrumentální hudbu k ta-*

neční show, která bez tance neobstojí“, »Rarity« tvoří také orchestrálky s neúměrně dlouho opakovaným drobným nápadem. »Intelligent« je „do počtu“, raritou posluchač.

»Veselá kopa« (1996) je prozatím poslední „řádná“ kazeta (v srpnu 1996 na MC a už i CD vychází výběr »The Best Of Králíček«). Moje druhá nejoblíbenější. Dlouhá délka některých věcí je škoda, ale věc personálního vkusu. Punk (»Veselá kopa«), funky (»1977«), jazz (»Moje žena Šárka«) i koncertní curesračka (»Hejno prasklejších ryb«) v mistrovském koktejlu. Texty jsou radost poslouchat (když je jim rozumět). Vysoce cením (konečně) cílené využití falešného zpěvu v »Jedu na mošt«. Vždycky jsem myslel, že tento název znamená „jedu pro mošt“, nedávno se mi v mozku z něčích úst objevila i druhá možnost „jedu na mošt“ (na benzín...).

Tím končím hudební »Dobrodružství«... Pro legraci a zajímavost moje bodování, maximum (dosažitelné) je pět hvězd:

Agónie / »Sarcastic« / ***

»David a Eliáš« / *****

Doktor & Dement / »Don Bass« / **

Grošák / »Černý kůň« / *

Huygensův princip / »Když ráno...« / *****

Králíček / »Králíček« / **

Králíček / »Totalita« / ***

Králíček / »Absurdität – Das deutsche Album« / *****

Králíček / »Intelligent« / *

Králíček / »Veselá kopa« / *****

Last Dream / »Last Dream« / *****

Narychlo / »Jen tak« / *

»Písničky Jirky Nezhyby« / ***

Noonies / »Noonies« / *****

O.K.No / »It's a Good Life« / **

Oranice / »Vypalovaný stojánek na zubní kartáček« / ***

Ration Of Cannabis / »Z(a)tracená existence« / ***

Unarclub / »Chobotnice na kraji města« / ***

Živec Ortoplaz / »Tři, čtyři« / ***

Živec Ortoplaz / »Živa'94« / *****

Hranický týden (II/38), 20. září 1996, s. 8 (*JJKNebeský*)

DIVADLO 1

Hranická mladokultura je převážně rocková, najde se však i něco divadel, a je to stránka nepochybně zajímavá. Nejdřív však nutno povědět, co mi *není* obsahem – jistě drahotušsko-hranický soubor Tyl (jenž se nevěnuje vlastní tvorbě) a dál pak celá řada skupenství, rodících se např. k akademiím, která nemají název ani dlouhé trvání – čili nezabývám se tu příležitostnými divadelními aktivitami, jež samy sebe jako divadlo (resp. divadelní soubor) neoznačují. Proč? Neboť celý seriál vzniká na základě výstřižků z hranického *tisku*. Nic víc, ani méně. A v tisku se o takových divadelních jednorázovkách mnoho nedozvídám.

Již jednou jsem citoval toto: „*Na setkání hranických divadelních ochotníků v roce 1983 se ozvalo volání po novém divadelním souboru, ale zůstalo jen u přání a slov. Až v loňském roce 1988 se sešla v Klubu mladých při SK ROH parta mladých nadšenců s přáním hrát divadlo*“. Tento „amatérský divadelní soubor“ byl bez stálého názvu – já o něm mluvím jako o Fisku, což je název z poslední fáze jeho existence.

FIASKO se většinou autorskému divadlu nevěnovalo, prošli jím ale mnozí z pozdějších hranických „autorských“ divadelníků. Proto ve zkratce: V červnu 1988 první inscenace – pohádková hra pro děti »Koláč štěstí«, v únoru 1989 Goldoniho »Treperendy«. „*Vůdčí osobností je Michael Heger, členové souboru jsou Monika Spirovová, Jindřich Minařík, Monika Mrázková, Pavla Tvrdoňová, Andrea Richterová, Pavel Papoušek, Petr Bajgar, Petr Vystrčil, Simona Vystrčilová, Dáša Vokurková, Luděk Preněk, Ctibor Bubela, Petr Ježek, Jaroslav Burian, Sylva Uřínovská*.“ (článek z února 1989)

S rokem 1989 souvisí nejen Sametka, ale i nacvičování třetího představení Fiaska, byla to hra Františka Zachárníka »Gordický uzel«, premiéry se dočkala v dubnu 1990. „*Z původní sestavy nezbyl kámen na kameni*“, hráli (tehdy už pod vedením Petra Bajgara, který ve hře ztělesnil rádce Fiškuse): Leoš Durdák, Dušan Grmolec, Karel Křtěn, Ida Macháčová, Petr Marek, Monika Mrázková, Pavel Papoušek a Andrea Richterová. Po inscenaci »Gordického uzlu« se soubor, který o sobě v programu psal, že „*není herecky vyzrálý a projevují se v něm názorové neshody*“, vpodstatě rozpadl.

Nové Fiasko vzniká v březnu 1991, tehdy se režiséru Petru Budgi Bajgaru podařilo shromáždit kolem sebe skupinku herců z hranického gymnázia, která si už nějakou dobu říkala Unarclub (na scéně vystoupila poprvé s divadelní improvizací »Noclehárna« v prosinci 1990 na Vánočních hrátkách hranického gymnázia) – byli to: Libor Hanuš, Jiří Y. H. Nezhyba, Hynek Polák a staronový Petr Marek (še-

dou eminencí se stal Jiří J. K. Nebeský). Přicházejí do souboru s vlastní dvouaktovkou »Abuladze« (v tisku propagováno jako „*dílo bulharského divadelního anarchisty Grigarije Unara*“) a začíná nácvik.

Premiéra této absurdní hříčky se uskutečnila (jako všechny premiéry Fiaska) ve velkém sále Besedy 29. (rsp. 30.) května 1991. Sestava (ještě s Terezou Slezákovou) uvedla v Hranicích tři reprízy Abuladzeho a po letních prázdninách se pustila do přípravy inscenace tří autorských aktovek, která ovšem nikdy nedospěla k představení (členy souboru tehdy byly ještě Bibiana Jelínková a Alexandra Šustková). Energie souboru se obrátila k divadelní revue, tehdy už pod názvem Unarclub. Na podzim 1991 tedy Fiasko formálně zaniká.

UNARCLUB připravuje své vystoupení pro akademii k oslavám 120. výročí založení hranického gymnázia. Povzbuzen úspěchem („*byli opravdovým „kořením“ celého večera*“) přichází s více než dvouhodinovou revue »Velká vánoční show UC« (20. prosince 1991), jíž „*však výrazně chyběla jakákoliv koncepce, takže i velmi dobré kusy v celkovém dojmu zanikaly*.“

Unarclub před maturitou 1992 umrtvuje všechnu divadelní činnost s výjimkou improvizace Dekadentního divadla Beruška. A už se k ní nikdy nevrátí soustavněji. Pouze rok 1994 přinesl dvě představení, kterými Unarclub navázal na své „údobí divadla“ – literárně-dramatický večer »Na starém vlku jezdí starý blbec, o něm píše moudrý muž« (19. března 1994), který představil literární tvorbu Unarclubu a více než čtyřhodinový „galavečer“ výstavy »Fantomas« s názvem »Rocháto« (16. září 1994). „*Sešlo se asi čtyřicet lidí a moc dobře se bavili. Pohodová atmosféra, ukázka z filmů, her, písničky, povídky. Hrál a zpívalo se i na přání, prostě dokud to diváky bavilo, téměř do hodiny duchů*.“ kontra: „*Nejdříve nám (přesně jedenácti divákům) bylo řečeno, že nemají takřka nic připraveno a že budou mnoho „improvizovat“*“. Po tomto vtipném uvedení začala „*módní přehlídka*“ (...) a po ní následovaly již jen skladby tzv. dua Psstrukackých a „*Velodisku*“, po dvaceti minutách byl oznámen konec a uklidňující dojem, který přineslo rozpačité ticho, byl snad tím jediným, proč „*stálo zato*“ »Rocháto« vidět.“

Vedle DDBeruška se od roku 1992 objevuje na hranické scéně soubor Štěk & spol. (původně dětské divadlo Kfýtko), divadelní „rodokmen“ Štěku (aspoň u Hegera a Preňka) sahá opět až k Fiaksu. Ale o tom všem až příště.

Autorskému divadlu „ve smyslu klasického divadelního tvaru“ (činohra) se dnes v Hranicích nevěnuje nikdo. Takové divadlo vzniká v prostoru a je nemožnost zkoušet třebas v panelovém bytě. A způsob jakým funguje podpora kultury v Hranicích (i jinde) znemož-

ňuje tomuto divadelnímu druhu *vzniknout*. Dnešní byrokracie podpoří projekty, jasnou koncepci, výsledky, nikoli kroužek lidí, kteří se scházejí, mluví o divadle a *možná* něco vlastního udělají.

Také proto máme v Hranicích samé soubory na pomezí experimentálního divadla. Divák pro experiment je doma úzkoprofil, takže většina hranických souborů v Hranicích ani raději nevystupuje. Paradox je potom to, že poslední veřejnosti přístupné divadelní představení hranického souboru se v Hranicích uskutečnilo před dvěma lety, zatímco počet představení hranických souborů mimo Hranice se šplhá možná ke stovce.

Hranický týden (II/40), 4. října 1996, s. 8 (JKNebeský)

DIVADLO 2

Pojďme si povídat o divadle **ŠTĚK & SPOL.** a velké „avantgardě“. Co říká papírová koule z novinových výstřižků?

„Dětské divadlo Kfýtko, které pracuje při MěDDM Hranice, reprezentovalo kulturu našeho města na celomoravské Přehlídce dětských divadelních a loutkových souborů, která se konala 24.–25. 4. 1992 v Rýmařově, pohádka »O škaréde princezně« Lubomíra Feldeka v podání našeho souboru získala velký divácký ohlas.“ – to je první zmínka o souboru. O dva roky (!) později (v březnu 1994) na Setkání netradičních divadel ve Valmezu to soubor s touž hrou a už s názvem Štěk & spol. [ve skutečnosti se místo „&“ objevuje mnohem častěji „a“, já mslím – jé, přepsal jsem se! ...já myslím, že „&“ je lepší] dohrál k nominaci na Rakovnickou Popelku. Tehdy hráli: Michael Heger, Kamil Král, Barbora Pivodová, Luděk Preněk a Lenka Preňková.

V prosinci 1994: *„Štěk & spol. již rok pracuje na tom, aby se stal souborem schopným hrát pro děti menší i větší, a to nejlépe přímo v jejich prostředí.“* 25. prosince v kině Svět diváci viděli nejen »Škaradou princeznu«, ale i »Houpavou pohádku«. Za několik měsíců další vystoupení na valmezském Setkání a: *„Štěk & spol. změnil zcela svůj obvyklý repertoár. Své představení »Co je?« pojal jako pásmo různorodých scének s překvapivou pointou.“* Jaké to byly scénky? Třeba: *„To když třeba Michael Heger více než pět minut mazal chleba máslem a medem a pojídal ho. Až dojedl, tak prostě vstal a odešel...“* nebo: *„Netradiční pojetí oživlé loutky (Barbora Pivodová) pomocí provázků, do nichž se nakonec sám oživovatel (Vilém Dubníčka) zaplete a role se přehodí,“* není zas tak netradiční, ale je

tu signálům, že do souboru přibyl kdosi nový a že se odehrál příklon k autorskému divadlu. A: „*Štěk ukázal, že je schopen zahrát i pro dospělé publikum*“ a dobře, protože z toho byla účast na národní přehlídce Šrámkův Písek (1995), i když tam „*představení nemělo patřičné tempo*“, štekovská hvězda letí vzhůru – červen 1995, Theater Total v rakouském Gutersdorfu!

Podzimní Rakovnická Popelka „*s derniérou kusu »Houpací pohádka«*“ nedopadla zvláště úspěšně. Komentář: je vidět, že divadlo běželo na dvojí koleji – „pro děti“ a „autorské“, jak vím z vlastní zkušenosti, dokonce se vylouhovaly dvě odlišné herecké sestavy. Pokus spojit obě koleje byl zřejmě podobně marný, jako putovat do místa, kde se pojí kolejnice vlaku. „*Představení pro děti zaměstnanců hranické Pojišťovny pojali Štěkovi jako hru nejen s dětmi na to, jak se dělá pohádka. Bohužel očividně nedošlo k vzájemnému pochopení momentálního duševního rozpoložení herců a diváků.*“

Letošního (1996) Setkání ve Valmezu se účastnil Štěk & spol. jako: Vilém Dubnička, Michael Heger, Prokop Holoubek a Petr Kantor s hrou ohlašovanou jako »Nedivadelní kus« (původně měl soubor vystoupit společně se vsetínským Koukadlem). Celou dobu šlo o nacvičování hry, tentokrát už úplně improvizované, kromě humoru to byla určitě i dobrá terapie. Porota shlédla, cosi ocenila, ale dál neposlala. A jak je se Štěkem dál? Co já vím.

Ve Valmezu přirozeným herectvím zazářili (pro mě) Petr Kantor a Prokop Holoubek. A tito dva již o něco dřív založili s Lenkou Olbrichovou a Radkou Vařekovou vlastní soubor **TOLERANCE**, premiéra se konala 9. prosince 1995 v Brně-Lužánkách „*v rámci přehlídky středoškolských divadel*“, štekovské kořeny nepopíratelné: „*Pro některé diváky se stalo příliš velkým soustem. Představení, jež záměrně postrádalo fabuli, se střihovými vstupy dostalo od pravěku přes starověk a novověk až do daleké budoucnosti. Mělo ukázat na nesmyslné honění se za věcmi a na necitelnost lidí v každé době.*“ O Toleranci už řeč nebude (žádné zprávy nejsou), ale poslední věta posledního citátu dobře pasuje i na Štěk & spol. a inspirovala mou poznámku: Představení „mělo ukázat“ – to je důkaz o zvláštním uvažování nad svou prací (neboť článek je jistě dílem herců), o tom, že představení „má ukazovat“. A u Štěku se kloubí zdravý absurdní humor s „myšlenkami“, což je parketa podle mého ošidná. Ale nejsem si tím vším úplně jistý – musel bych vidět víc představení.

„Čistému“ divadelnímu experimentu se v Hranicích věnují dva příležitostné soubory: Statokinetické divadlo OPUS 23 a N. K. V. Nebudu o nich mluvit dlouho, mnoho se toho nepíše a často k vidění nejsou...

Není náhodou, že je vytvořily dvě silné osobnosti. **OPUS 23** založil Jiří Y. H. Nezhyba (jinak čelný improvizátor DDBeruška) na počátku roku 1994 se svými spolužáky z právnické fakulty UK Julíí Jánskou a Borisem Hečkem. V dosavadních třech představeních (ve dvanácti provedeních – z toho 2krát v Hranicích) se Nezhyba pokusil o „desinterpretaci“ starých textů – »Tetička Smrtka« / barokní tance Smrti (v Hranicích v srpnu 1994), »Rerevizor« / Gogolův »Revizor« (v Hranicích v říjnu 1994) a »Danke, Mr. Dante!« / »Božská komedie« (v Hranicích neuvedeno, premiéra v červenci 1996 v Bechyni). Co je to experimentální divadlo? Např. scéna: *„Tři igelitové kruhy v trávě vymezovaly hrací plochu, nad níž byl pomocí kladky zavěšen dřevěný kmen, dvě červená halogenová světla jej nasvícovala zprava a zleva.“*

N. K. V. – nevím jestli ještě existuje, ale vůdčí halvou byl (a není-li to tak, postiženým se omlouvám) Pavel Helísek. *„N. K. V. předvedlo šokovaným divákům své vystoupení na rockové akci v loňském prosinci. Použitím ohňů, deformovaného zvukového doprovodu vyrazilo místním dech. Expresivní fyzický koncentrovaný intelektuální herecký výkon Pavla Helíška doprovázely dvě dívky způsobem ne zcela odpovídajícím vypětí hlavního aktéra a patosu celé performance.“* – To bylo v prosinci 1994. Co se stalo od té doby? Divadla mlčí!

Hranický týden (II/41), 11. října 1996, s. 6 (*JJKNebeský*)

DIVADLO 3

Dnes naposledy o hranickém divadle – dnes o **DEKADENTNÍM DIVADLE BERUŠKA**, jež se zrodilo 9. května 1991. Toho dne vytvořili Petr Marek a Jiří J. K. Nebeský díky principálovi Petru Budgi Bajgarovi divadelní „soubor“ pro „čistou“ („absolutní“, „totální“) improvizaci. První veřejné představení – 18. května 1991 v Besedě – čtu: *„obdivuji, jak se autoři ponořili do díla svých inspirátorů (prof. J. Cimrmana). Je na nich, aby si zvolili, zda: 1. příliš, 2. přiměřeně, 3. málo. Snahu divadla Beruška přišlo podpořit a sledovat cca 35 zájemců.“* O několik dní později (1. června) v Ostravě „hra“ »Samopal II aneb Hadi v bufetu«, jejíž veleúspěch dal nečekaně projektu DDB delší dech.

Listopad 1991, Hranice: *„Ačkoli jste snad v některých chvílích mohli cítit až cimrmanovský humor, nelze upřít hře i celému souboru osobitost a vlastní tvář, která je hlavním kladem této nadějně divadelní skupiny.“* Vedle „dvou hlavních protagonistů“ vchází do souboru poprvé Jiří Y. H.

Nezhyba (a poprvé + naposledy Hynek Polák), a DDB dostává „dnešní“ podobu.

Roku 1992 vrcholí snaha souboru „pojistit si dobrý výsledek“, k čemuž jsou cestou efektní rekvizity. V únoru: *„Pomalým pohybem se za doprovodu hudby přesouvala papírem obalená konstrukce s obrovským zobákem nad hlavami diváků. Hudba dohrála, havran se zastavil, světla v sále se naplno rozžala.“* Období „rekvizit“ končí v srpnu 1992 (zatím) posledním představením DDB v Hranicích – tříhodinovou improvizací »Saint Tropez aneb Cesta kolem světa čili Diogenes«. Prvotní záliba ve „variacích“ klasických děl (»Tři mušketýři«, »Havran«, »Hokejista K.«) ustupuje též a DDB směřuje k „civilnímu“ divadlu, kde „každý hraje sám sebe“.

Již v počátcích se souboru podařilo vřadit do kruhů „alternativně-netradičního“ divadla, které zástupem svých festivalů zajišťuje „poměrné fungování“ souboru a svou zálibou v myšlenkové hlubokosti i úspěch jeho prvoplánovému humoru. Jako *„festivalový soubor“* DDB úspěchy má.

Na otázku *„Proč nehrála Beruška už tři roky ve svém městě?“* se zachovala v tisku odpověď: *„Asi jsme neměli pocit, že by to tady někoho zajímalo.“* Ale i: *„domácí publikum by z vystoupení rozpoznalo jeho bezcennost, kterou mu dosud zastírají jásdavé recenze v tisku.“*

Trojčlenná sestava je sice skupenstvím „stabilním“, ale vedle něj se na scéně sešly i dvojice: Marek–Nebeský (převážně v prvních letech existence), Marek–Nezhyba (v poslední době) a dokonce jedináček – Marek (v květnu 1995, ovšem jako dceřinné divadlo **CHYTRÝ MUŽ**) a pokaždé to znamenalo: *„absolutní improvizaci z nulového bodu – žádná příprava, žádný text, jen tvrdá dřina na jevišti.“*

Dosavadních cca 47 představení v pěti letech... Co dál vepsat? Mám tady v ruce „pokus o popis děje hry“ »Pravá ruka recitátora karetních triků« (Valmez, 3. dubna 1993), recitují: *„V úvodní scéně leží na podlaze mrtvola Recitátora v bílo-červeném tričku, přichází policista a vyšetřovatel, mrtvola je obkreslena a odfotografována, policista Trevor a Vyšetřovatel si zapisují údaje, Recitátor ohlašuje název představení. Začíná vyšetřování: nejprve policisté vyšetřují syna Honzu z rodiny Nikolsnových, u nichž bydlel Recitátor v podnájmu.“*

V retrospektivě se dovídáme o příchodu Recitátora na inzerát v novinách; domluva s rodiči Nikolsnovými (Marie a Honza st.) o podnájmu. Zpět na policejní stanici.

Vyšetřovatel hraje na kytaru a Honza ml. s Trevorem se dávají do tance. Honza fingovaně umírá – policisté nechtěně zlikvidovali už asi třetího svědka.

Začíná vyšetřování Marie Nikolskové, Honzovy matky. Jam session na policejní stanici. V následné zmatečné hře na slepou bábu chce každý zlikvidovat každého, nakonec je v bezvědomí (s cihlou v hlavě) policista Trevor (Nebeský). Stříh.

Ocitáme se v hostinském pokoji Nikolsnů, kde Recitátor hraje na klavír, přichází matka Marie a vyptává se na kdeco, mj.: kde je její manžel? Recitátor oznamuje, že je opilý v přízemí domu. Marie ho marně přesvědčuje vstát, přichází Recitátor, Honza st. [!!] ho nejprve prosí o střelivost a pak ho napadne jako Betonový muž. Stříhem se ocitáme u soudu.

Obžalovaným je Recitátor (pro uvádění v omyl – vyzrazování nefungujících karetních triků), hrozí scéně, kdy idiotským postavám uniká pod rukama všechna logika a jedna situace je asociativně proměňována k naprosté nejistotě herců i diváků. Nakonec dochází v soudní síni k masakru, přežívá pouze policista Trevor. V závěrečné scéně jakobychom se vraceli na začátek – na zemi leží Recitátor a policisté nad jeho smrtí rozjímají. Představení končí.“ Z čehož plyne, že je-li toto typické, je DDB divadlem prvního dojmu. A to je.

Hranický týden (II/42), 18. října 1996, s. 10 (JKNebeský)

Poznámka: Musím uznat, že tentokrát jsem „kritiku do vlastních řad“ (v roce 1998 jsem Berušku v podstatě opustil) trochu přehnal. DDB by si tu zasloužilo solidnější text, byť i jenom o svých hranických začátcích. Zejména představení »Saint Tropez« s tím, jak využilo prostor Besedy jako „divadelní multiplex“, mi dodnes připadá úchvatné. Viz „recenzi“ »Dekadentní divadlo Beruška kolem světa« Přerovsko (č. 56) z 28. srpna 1992, s. 3.

HRANICKÁ BĀSNICKÁ SUBKULTURA

Posílám tu čtenářům HT literárněvědný text, který vznikl ve sklonku minulého roku na přání redakce měsíčníku Alternativa nova, a to proto, že myslím, že by je mohl zaujmout. Alespoň jako barva do palety „Hranice – město kultury“. Je to volné pokračování série »Dobrodružství mladé hranické kultury«, v níž už byla řeč o hudbě a o divadle. Teď tedy literatura (slohem neosobním).

Nebyl to jistě jen Jan Lopatka, kdo upozorňoval na neudržitelnost zaběhaného uvažování o literárním okraji jako méněcenném středu. Jeho zkušenost ze sféry neoficiální tvorby v komunistických letech jej dovedla k postmodernistické koncepci *paralelity* středu a okraje: „*Tak jako malý není nedokonalým velkým, není ani vnějšně zdánlivě okrajový nedokonalým centrálním, každý sám je větší či menším suverénem*

svého světa s jeho krásami a lákadly, ale – a hlavně – s jeho odpovědností a starostmi.“

To je ovšem stav ideální – každý si je vědom svého smyslu a své odpovědnosti, skutečnost je taková, že mnoho malých se cítí být nedokonalými velkými, chce tedy být velkými a vede to k tomu, že jsou ničím. Snad je to právě míra vědomí vlastní zodpovědnosti, která představuje míru uměleckosti. Míru, kterou je možno skutečně měřit. Její použití však v mnohém nově uspořádá naši představu uměleckého světa. Ukáže, že v tomhle smyslu *může* „podnikový básník“ stát výš než „básník z povolání“, protože verše toho prvního mění jeho život a skutečně zasahují jeho okolí, zatímco ty druhé nezasáhnou nic a nezmění nikoho.

Pojmy „střed“ a „okraj“ se sice úplně nekryjí s podobnými pojmy geografickými, ale můžeme je použít i takhle. A tu vidíme na jedné straně velká (malá) kulturní centra a na druhé maloměstské umělecké mikrosvěty. Machalův »Průvodce po nových jménech české poezie a prózy 1990–1995« ukázal, že právě tyhle podceňované okraje představují hlavní masu uměleckého snažení, vytvářejí podklad, z něhož se teprve může rodit viditelná kultura centrální. Podstatný rys umělecké subkultury je uzavřenost, zahleděnost do sebe a tedy svoboda vůči centru s jeho vůlí vnucovat svou představu ideálního uměleckého díla.

Je proto potřeba soustředit badatelský zájem právě k těmto subkulturám. Chci zde provést několik vrtných sond do subkultury, která v polovině 90. let vznikla v Hranicích. Svůj zájem omezím na poezii, přestože (a právě proto, že) jiné umělecké obory pěstované v Hranicích dokázaly svou životaschopnost i mimo okruh svého publika. V průběhu let 1994–1997 vyšlo v Hranicích 13 básnických sbírek v nákladu 30–60 výtisků, ne všichni autoři (trvale) žijí v Hranicích, přesto i je můžeme k hranické poezii přiřadit, protože vydání i čtenářská obec (vzhledem k „samizdatové“ formě tisků) a často i jediná kritická reflexe je spojena s Hranicemi. Následující dělení je možné jen díky velkému zjednodušení, ve skutečnosti se množiny prolínají.

1. POEZIE MANŽELSTVÍ

Přestože většina hranických básníků pochází z generace dnešních vysokoškoláků, najdeme mezi nimi dvě výjimky. Učitelka **Světлана Lipková** přinesla výbor svých veršů (»J sme divní cirkusáci«, 1997), sahající od studentských pokusů až k poezii o manželství. *„Cigareta hoří / a tvoří / z dýmu kroužky / A kolem nás bouřky / a hádky / Usmívám se a neutíkám“*. Tematická a stylová rozptýlenost, která přilíší

nesouvisí s časovým rozpětím vzniku jednotlivých čísel, ukazuje na příležitostnost tvorby. To potvrzuje i časté podléhání vzorům a rýmům. Pro Lipkovou je poezie črtáním pocitů, nejlépe dopadají verše z pocitů nejhorších, neboť schopnost bolesti být sdělena, je velická.

Marta Čížková (»Tobě«, 1997) se věnuje básnickému přemýšlení o životě, především o unikajícím čase: „*Nic zpátky nevrátíš / a chvíli nezastavíš. / Tu chvíli, kdy ho líbáš a jeho tváře hladíš. / Tu chvíli, kdy bys chtěla / by navždy jen Tvůj byl. / Tys byla jeho zcela / a čas se zastavil.*“ Je zřejmé, že její poetická syntax i výběr slov jsou určeny poezií 19. století. Témata básní jsou vyčtena, někdy víc než to, nikdy nedořečena. Čížkové poezie představuje cílevědomou tvorbu, avšak příliš podřízenou jednomu tématu, které není oživováno kontaktem s každodenní skutečností, trpí tedy modelovostí.

2. POEZIE MILOSTNÁ

Zájem o milostnou poezii najdeme skoro u každého mladého autora, řidším jevem je ovšem milostný cit jako téma výhradní. **Martin Krčma** (»Chutí zblázněných nálad«, 1995) je v pravém slova smyslu školním básníkem, jehož poezií jsou mělká ztvárnění z opotřebovaných symbolů. Pózu bezstarostného básníka pěkně vyjadřuje jeho dvojverší „*básně, co vynesou tě do nebe / tenhle k básním talent dal bych za tebe*“, zahleděnost do obrazu mladého zamilovaného básníka, jak jej vytvářejí massmédiá, jde tak daleko, že Krčma často sahá k „českým“ koncovkám „-ej“ / „-ý“ a ještě víc tak zdůrazňuje zastupitelnost své poetické tvorby jinou aktivitou, která povede k popularitě. „*Kaluže slaný / a zima a klid / Zlatý voči / nebudeš v nich / jen sníh a zima / a rýma a tma*“.

Básnířka, vystupující pod číselným pseudonymem **0634-23350** (»Ryba smrdí od hlavy«, 1994), se s dávkou sebeironie představila tvorbou vzniklou mezi desátým a dvacátým rokem svého života. Charakteristická je poměrně malá důvěra k detailu a vůle k apostrofské monologičnosti. Často otřepané pointy překrývají hledání originálnějších vyjádření ve skladišti slov. Lásky je tu cestou k pojmům ovládat a být ovládán. Poezie je to přfležitostná, přesto však výrazově ucelená, s tendencí opustit gravitační pole vzorů. „*Osud se mi vysmívá, / do cesty staví mi / nešťastná zamilování. / Špendlíkem přirázl mě ke zdi, / bolí to, trpí to, pláče to, / osude, ironiku, prosím tě, brzdi.*“

3. POEZIE ANGAŽOVANÁ

Silnou pozici u mladé generace má tvorba, jíž říkáme angažovaná, traktující společenské problémy. Často představuje nejzazší literární vyjádření duševní krize, která dnešní mládež intenzivně zasa-

huje. Tato angažovaná poezie (můžeme jí přezdívat i anarchistická) se postupně konstituuje jako sféra s vlastními estetickými normami.

Roman Bortel (»Něco za něco«, 1994) tíhne k *všeobecnému* vyjadřování krize, jež má zádrhel v jisté nekonkrétnosti a snaze dotýkat se i témat, která se životní situace autora nedotýkají. S tím spojuje zálibu v exkluzivitách námětových i rýmových, takže celkově stojí na půl cesty mezi pózou společenského kritika a jeho skutečnou rolí. „*Někde ve mně / žere útroby červ / zmítám se v agonii / ale nic necítím / – je mi to jedno – / jsem lhotejný ke všemu a ke všem / a můj zrak tupě teče / hodiny nepočítám / snad jen dny / bez sebe chodím / v sobě však klidný / – a je mi to jedno –*“.

Petr Kantor (»Proč?«, 1995) daleko silněji podléhá slovní zásobě typické pro anarchistickou poezii, ustáleným symbolům (noviny = lež, hodiny odbíjející dvanáctou = je čas, děti si hrají na vojáky = militarismus). Je ovšem také ochoten jít hlouběji v analýze krize a zabývat se jí *konkrétně*, hlavní apel je protiválečný a celá sbírka je vzácně žánrově ucelená. „*Mačkáním spouští / mění voják náš kraj / život je poušt / v peklo měnit se ráj. // Lid se nepoučí / kasárna starí / už málo je louč / Země se taví / Země se loučí*“.

K poezii angažované můžeme přidat i básně mladého publicisty **Marka Dvořáčka** (»Dokonalost & Bestie«, 1995 – »Nathan Lee«, 1997), které mají ovšem nejbližší ke zvláštní kategorii rockové poezie, jež se vyvinula jako ohlas *amatérských* překladů zahraničních rockových textů, je pro ni příznačná nedostatečná jemnost v práci se slovem – knižní výrazivo neorganicky spojené s hovorovým. Zalíbení ve „vznešeném“ výrazu spolu s pózou „prokletého“ básníka tu ústí do postdekadentního tvaru, který je ostatně v dnešní mladé poezii zastoupen silně. Mezi dvěma publikovanými kolekcemi je ovšem znát pozitivní posun ve smyslu právě jemnější práce s jazykem a užití metafor méně okatých, více funkčních. „*Dobrý nápad jít chytat ryby / Fakt dobrý nápad / Ulovit nějakou dřev / Než mě uloví / Tak zápasím / Se vznětlivou krví Masem modelky // Až bude na břehu / Pryč / Natru tě bylinkovým máslem / Abych si pochutnal / I ty*“.

4. POEZIE EXPERIMENTU

Kupodivu se v hranické poezii příliš neuplatňují snadné postupy avantgardní, snad bychom nad některými úseky básní Romana Bortela mohli mluvit o surrealismu, ale v celku to možné není. Za formálně experimentální lze označit také jeden rozměr poezie **Pavly Pospíšilové** (»Slova osamotě«, 1996) – „*Stěbla sveřepu / povíraj ve větru / svým šelestem spoutají / pověku*“.

Místy samoučelné jazykové novotvary a hříčky ovšem nekorespondují se „smrtné“ vážným pojetím milost-

né tematiky. Je-li to skutečně aktualizace, co je příznačné pro umělecký styl, je to právě Pospíšilová (vedle Dvořáčka), kdo nejvíce usiluje o umění v tom smyslu, jak ho chápe většina *moderní* literární teorie.

5. POEZIE KAŽDODENNOSTI

Nejlépe početně i intelektuálně je v Hranicích zastoupena tendence, již nazvěme každodennost – básně jsou pro své autory denními zápisky, většinou neurčenými původně k širšímu čtení, jejich primární hodnotou je dokumentace. Právě to, že zachycují autory samotné a ne něco *cizího*, je základní klad (upřímnost) i nebezpečí (nesdělnost / kýč) zároveň. Jsou to autoři, jež se podobají hercům, kteří nedokáží ztvárnit různé charaktery, ale ten svůj jediný přesvědčivě.

Blanka Kolková (»Divadýlko loutkový«, 1995) píše poezii krátkých úseků, útržků vět, které dokáže překvapivě pointovat. Energie jejích básní vyrůstá ze *setkání* jednotlivých veršů. „*Jsem pryč / Spása utekla / Prý ji potřebuju / Nebo přestanu kouřit / A lámat jazykem / A barvit si záda / Bez toho asi umřu / Dřív jsem to nedělala / Byla jsem mrtvá? / Prý ne / Byla jsem tam*“. Je to poezie do značné míry příležitostná, stylově ale sevřená, což je dáno poněkud paradoxně i tím, že Kolkové chybí nejen básnická póza, ale i básnická ambice.

Zdeněk Eliáš (»V pseudorytmoběhu«, 1995), který začínal „objektivní“ poezií postřehů z viditelného světa, se ve své básnické kolekci pokusil o reflexivní lyriku, která ovšem často jen variuje mnohokrát zpracované poetické téma. Neujasněnost cíle vlastní básnické tvorby ústí do značné myšlenkové rozříštěnosti. Zajímavé je výtvarné vidění, úvahové pasáže básní ale trpí mnohomluvností. „*TEN TULÁK JSEM JÁ // Smrk / Stojí smrk / Soumrak zveličuje smrkovou samotu / Na kopci smrk / Pod smrkem odpočívá tulák*“.

Olga Jiříčková (»Sežeretěto«, 1996) vystoupila na hranickou scénu s poezií v celku poplatnou svému předmaturitnímu věku, v detailech ale nepochybně perspektivní jemnou prací s jazykem. Naivní rýmy přerůstají v ironické rýmové shody. Každodenní zkušenost se snaží nikoli zaznamenat (jako Kolková a Pokorný), ale zobecnit. „*Ty Egoistický stíne! / Máš snad za to, / že člověk, který táhne / k umění, / svůj názor nikdy nemění? / Škrt! / To je drb / a prd je platný / všem lidem*“.

Petr Pokorný (»Ticho mlhy«, 1997) poměrně důsledně konstruuje báseň tak, že smysl jednotlivého verše nabývá s každým dalším nové podoby, báseň je proto neustálým pohybem po stupnici významů, které verši *leže* udělit kontextem. Deníkový charakter, podtrhovaný častou přítomností časového i místního určení zobrazované situace v textu básně, ukazuje k jisté konstrukční lehkosti, příznačné

pro necílevědomou poetickou tvorbu. „*První jarní květ / hledí na tento svět / a já hledím na něj / To je to, co potřebuju / Všemi smysly vnímám / jeden ze smyslů života*“.

Předešlých dvanáct stručných charakterizací tvorby osobností hranické básnické scény zachycuje „momentální“ stav této subkultury s naznačením hlavních tematických i formálních trendů, otázku nakolik je to obraz reprezentativní pro celek českých literárních subkultur poloviny 90. let, je ale možné zodpovědět jen řadou dalších analýz.

Hranický týden (IV/16 a 17), 24. dubna a 1. května 1998, s. 10 a 8 (Jiří J. K. Nebeský)

Poznámka: *Text v opavské Alternativě Nově nikdy nevyšel. Svým neosobním referátovým stylem podivně kontrastuje s předchozími články téhle knížky... Ale končit „objektivisticky“ taky možná není špatné... :-)*

JMENNÝ REJSTŘÍK

063423350 28, 31, 117
Agónie 4, 68, 94–95, 102, 108
Bajgar, Petr 109, 113
Balabán, Martin 94
Bálek, Robert 17, 20, 69, 99, 101, V, IX
Balko, Stanislav 53, 98
Bartoň, Jarda 73
Bastard 67, 93
Batyskaf 85
Beruška, Dekadentní divadlo 30, 33, 89, 110, 113–115, I
Bez filtru 38–39
Bláha, Jaromír 53, 95, IV, XV
Blažek, Josef 53, 98, XV
Blažek, Martin 53, 98, XV
Bortel, Roman 25, 27, 100, 104–105, 118, VII, IX
Bruščík, Daniel XIV
Bubble Gun 53, 56, 60, 69, 73–74, 85, 92, 96–98, XV
Bubela, Ctibor 109
Bureš, Radek 100
Burian, Jaroslav 109
Citron 44, 68, 94
Concussion 69
Červeňák, Tibor 62
Číhalová, Simona 19
Čížková, Marta 117
Damek, Petr 18
Danger 69
Doktor & Dement 14–15, 65, 104, 106, 108
Druhé Inferno 23, 33
Dubníčka, Vilém 111–112
Durdák, Leoš 109
Dvořáček, Marek 7, 54, 60–61, 76–77, 85, 118–119
Eliáš, Zdeněk 11, 22, 23, 27, 30, 65, 78, 82, 85, 104–105, 119, II, VII, XII, XIII
Fekar, Vladimír 11
Fiasko 109–110
Funny 94
Gelo, Reňa 102
Gizzy 86
Green Duck 21

Grmolec, Dušan 109
Grošák 45, 51, 65–66, 69, 104, 108
HADR 19, 38
Halaš, Filip 95
Hanuš, Libor 15, 109
Havrdá, Milan 22, 52–55, 85, 96–99, VI, XV
Heger, Michael 17, 20, 101, 109–112, I
Helcl, Roman 7, 95–96, IV, X
Helísek, Pavel 113
Holoubek, Prokop 85, 112
Honzík, Jaroslav 58, 79, 99
Horáková, Zuzana 87
Hostaša, Milan 102
Huygensův princip 18, 21–22, 53, 68, 94, 95–96, 108, IV
Infected 69
Inferno 32–34
Janáková, Petra XIII
Jaroš, Jan 24
Jelínková, Bibiana 110
Ježek, Petr 109
Jiříčková, Olga 56, 57–58, 61, 78, 119, XI
Juráň, Petr 69
Juráš, Ivo 99–101
Kantor, Petr 47–48, 112, 118
Kfýtko 111
Klvaňa, Tomáš, 53, 95, IV
Kolajta, Petr 23, 33, 91
Kolková, Blanka 11, 23, 35–36, 78, 119, VIII
Kontraband 13–14, 18, 95
Kopecký, František 27, 85, 104, VII
Koryčánek, Ivo 8, I
Kosková, Renata 8
Král, Kamil 12, 15, 17–20, 100–102, 111, V
Králíček 55, 59, 66–67, 69, 89, 92, 104, 106–108, XIII
Králík, Marcel 102
Králík, Marek 102
Krčma, Martin 49–51, 117
Krumnikl, Jiří 23
Krystal 32
Křtěn, Karel 109
Kvita, Jindřich 39

Langer, Radovan 27–28
 Langošová, Alexandra 96, X
 Last Dream 21–22, 43, 53, 68–69, 94–99, 108, VI
 Libosvár, Ondřej 27, 104–105, VII
 Ličman, Antonín 37
 Ličmanová, Blanka 37
 Ličmanová, Eva 4, 21
 Ličmanová, Věra 21
 Lipková, Světlana 116–117
 Los, Zbyněk 102
 Loučka, Radim 94–95, 97
 Macháčová, Ida 109
 Macharáček, Ivo 89
 Malá, Andrea 11, 33
 Malenovská, Kateřina 45, 51, 56, 57, 60, 64, 65
 Maminy Bitch 96, 98
 Marek, Petr 4, 7, 8, 11, 15, 27, 30, 33, 55, 80, 89, 91, 103–104, 109,
 113–114, I, XIII
 Maštal 65–66
 Minařfk, Jindřich 109
 Mrázková, Monika 109
 Narychlo 9, 12, 15, 20, 100, 108
 Nebeský, Jiří J. K. 7–8, 11, 15, 30, 33, 40, 55, 72, 79, 83, 90, 104, 110,
 113–114, XVI
 Nezhyba, Jiří 4, 10, 11, 12, 15, 26, 30, 59, 64–65, 71, 85–86, 103–104,
 109, 113–114, I
 Nikitinský, Michal 97–98, III, VI
 N. K. V. 30, 112
 Noonies 21–22, 42, 54, 56–57, 58, 59, 65, 68–69, 98–100, 108, XII
 November Second 54, 56–57, 58, 59, 75, 92, 96, 99, X
 Novotná, Iva 91
 Novotný, Ludvík 76
 Nuts 13, 15, 27
 O.K.No 9, 12, 15, 17–18, 30, 44, 59, 68–69, 92, 94, 98–101, 108, IX
 Olbrichová, Lenka 112
 Oliva, Michal 86–89
 Opus 23 26, 112–113
 Oranice 15, 17–20, 30, 64, 68–69, 92, 100–102, 108, V
 Orlová, Zuzana 83, 84
 Papoušek, Pavel 109
 Párek, DJ 86

Paťorková, Markéta 85
Pavelka, Ondřej 94, XIV, XV
Pavlišťíková-Vystrčilová, Markéta 5, 85
Pecivál, DJ 29
Pěnkavová, Radka 89
Pivodová, Barbora 111
Pjentak, Martin 7, 52, 57, 66
Pokorný, Petr 78–79, 119
Polák, Hyněk 15–16, 33, 52, 71, 89–91, 109, 114, XVI
Poledňák, Jiří 69, 98–99, III, XII
Poledňák, Miroslav 96, 98, XII
Poledňák, Petr 98–99, III, XII
Pospěch, Tomáš 8, 40–42, 76, 79
Pospíšilová, Pavla 61, 118–119
Potřebujeme znalce, aby si nás někdo poslechl band Big band 9, 12, 103
Preněk, Luděk 109–111
Preňková, Lenka 17, 20, 101, 111
Pronic Zanic 69
Raimond 42–43, 60, 69, 70, 73, 95, 99, XIV
Raindl, Boris 94, XIV
Raindl, Miroslav 94, XIV
Ration Of Cannabis 68, 94, 102, 108
Raws 94, III
Richterová, Andrea 109
Rob Halford Špricen 42, 69, 72
Savarez 9, 106
Scalders 94, 103–104, 106
Scapegoat 54, 69, 70, 72
Seschlost 94
Sikky Kentus 94
Silent Stream Of Godless Elegy 60, 69, 73, 92
Schotli, Václav 33
Slezáková-Kratochvílová, Lenka 7
Slezáková, Tereza 110
Smejkal, Zdeněk 62
Solárová, Alžběta 91
Solárová, Lucie 91
Spirovová, Monika 109
Strugačtí 69
Svoboda Radek 7, 9, 13–15, 17–21, 30, 99, 101, V
Sýkora, Filip 18, 59, 99–100, IX

Šenkeřík, Jaroslav 98–99, XV
 Škop, Zdeněk 100, IX
 Šťastná, Marie 83
 Štěk & spol. 30, 110, 111–112
 Šustková, Alexandra 73, 110
 Tabletky 69, 105
 Tarantula 43, 72, 93–94
 Telehanuš 4
 Těžká chvíle 69
 Tichý, Jaromír 97
 Tolerance 112
 Tomčala, Marek 11
 Tvrdohňová, Pavla 109
 Uličník, Petr 69
 Unarclub 7, 9, 14, 15, 24, 30, 33, 46, 54–55, 68–69, 82, 85, 92, 103–106,
 108, 109–110
 Unarfilm 89
 Uřínovská, Sylva 109
 Václavík, David 96–97, VI
 Váňa není traktor '74 33
 Vařeková, Radka 112
 Vavrouch, Antonín 18, 99–101, V
 Vavřík, Ivo 97–98
 Vavřík, Rostislav 95
 Viktor Band 71–72
 Vindiš, David 27, 104–105, VII
 Vlasák, Václav 39, 43, 68–69, 72–73, 92, 95
 Vlasáková, Karla 68
 Vlodek, Ladislav 75–76
 Vokurková, Dáša 109
 Vrubel, Aleš 53, 95, IV
 Vybíral, Jiří 87
 Vystrčil, Petr 7, 109
 Vystrčilová, Simona 109
 Western 94
 Withers, Scott 96
 Wizard 59, 69, 73–74, 95
 Zatloukal, Jaroslav 100
 Zezadu 68, 102
 Zwesper, Jiří 87
 Živec Ortoplaz 15, 19, 21, 27, 64, 68–69, 94, 104–105, 108, VII

OBSAH

	I.
7–8	Atmosféra
9–10	Co tak trochu kultury?
10–11	Samizdat jako dokument doby
12–13	Nezůvė se...
13–15	Doba nových názvů?
15–17	Bajesta Gumbrina
17–18	Oranice In Hranice
18	Rockový klub ve Fatimě
19	Hadr
19–20	Oranice
20–21	1. Říkám, že: O Oranici a její desce
21–22	3. Říkám, že:
22–23	Žije! Cože?!
23–24	7. Říkám, že:
24–25	Proč vlastně?
25–26	Něco za něco
26–27	20. Říkám, že:
27	21. Říkám, že:
27–28	24. Říkám, že:
28–29	Stará dáma mluví sama
29–30	Rock
31–32	Rybí žena
32–34	Peklo pro všechny
35	Rozhovor s Blankou Kolkovou
35–37	Dotek loutek
37–38	38. Říkám, že:
38	41. Říkám, že:
38–39	Bez filtru
39–40	44. Říkám, že:
40	Fotografie Tomáše Pospěcha
40–42	Řeč na vernisáži výstavy fotografií Tomáše Pospěcha
42–45	Rockové Hranice 95
45–46	Tóny tajemné harfy
46–47	A Solingen
47–48	Sleduju vývoj okolo sebe
48–49	V tomto přeplněném světě
49–50	Nejsu nákej gymplák
50–51	Ledabylý Romeo

51–52	Povídky o lásce a životě
52	1. Glosák
53–55	(Od Bubble Gun k hranicím a Hranicím)
55–56	Vážená redakce
56–57	5. Glosák
57	6. Glosák
57–58	Nenažraná
58–59	7. Glosák
59	Čtyřnásobné rockové vedro
60	13. Glosák
60–61	Tři hranické sbírky básnické
62	18. Glosák
62	19. Glosák
62–63	Tibor Červeňák: »Pohledy přes ostnaté dráty«
63–64	23. Glosák
64	28. Glosák
64–65	30. Glosák
65–66	Grošák: Lepší než žebrať
66–67	Králíčkova »Láska«
68	41. Glosák
68–70	Troje Rockové Hranice – 1994/96
70	44. Glosák
70–75	Rockové Hranice v přívalech deště nejtišší
75–76	2krát o Ladislavu Vlodkovi
76–77	Nathan Marek Lee Dvořáček
78–79	Co strom – to on
79	57. Glosák
79–80	K pojmu hranická „minuskultura“
80	58. Glosák
80	71. Glosák
81–82	Co se stalo s mou milou (hranicovou scénou)?
82	Art Rock Free Jazzu
83	Mladým básníkům
84	Zuzana Orlová: rozhovor
84–85	Povánoční rockey (hudební zákampí)
85–86	Gymnaziální půlení
86–87	Jsem ten typ
87–89	Neoklasicistní Oliva v Hranicích
89–91	Sám se vidět v galerii i v televizi
92	The End

II.

Dobrodružství mladé hranické kultury

93–95	Hudba 1
95–98	Hudba 2
98–100	Hudba 3
100–103	Hudba 4
103–105	Hudba 5
106–108	Hudba 6
109–111	Divadlo 1
111–113	Divadlo 2
113–115	Divadlo 3
115–120	Hranická básnická subkultura
121–125	Jmenný rejstřík
126–128	Obsah